

BULLETIN

1/19

ČESKÁ KOMORA
ARCHITEKTŮ

POLITIKA
ARCHITEKTURY
A
STAVEBNÍ
KULTURY
ČESKÉ
REPUBLIKY

XXVI. VALNÁ HROMADA ČESKÉ KOMORY ARCHITEKTŮ

dne 13. dubna 2019
Provozně ekonomická fakulta
Mendelovy univerzity, Brno

PROGRAM XXVI. VALNÉ HROMADY ČKA 2019

09.00–9.30	Registrace účastníků
9.30–10.00	Zahájení jednání Vystoupení hostů
10.00–10.30	Návrh a odsouhlasení předsedajícího valné hromady, programu valné hromady, složení návrhové, volební a mandátové komise Otevření kandidátních listin
10.30–11.30	Zprávy o činnosti těles ČKA a plnění usnesení XXV. valné hromady ČKA Zprávy o činnosti představenstva ČKA, Stavovského soudu ČKA, autorizační rady ČKA, dozorčí rady ČKA, výsledcích hospodaření ČKA
11.30–13.30	Diskuse o aktuálních otázkách ČKA Kancelář ČKA Rekodifikace stavebního práva Navržení, projednání a schválení programu činnosti ČKA na příští období
13.30–14.00	Vystoupení kandidátů do samosprávních orgánů Komory včetně možnosti položit otázku
14.00	Uzavření kandidátních listin a zahájení voleb
14.00–14.30	Oběd
14.30–15.00	Změny řádů ČKA – diskuse, schválení
15.00–16.00	Rozpočet – diskuse, schválení
16.00	Uzavření volebních úřadů a ukončení voleb
16.00–16.30	Přestávka
16.00	Vyhlášení výsledků voleb do samosprávních orgánů ČKA
17.00–18.00	Usnesení XXVI. valné hromady ČKA Závěrečné slovo, předsedající
18.00	Ukončení XXVI. valné hromady ČKA

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

hlavním tématem tohoto Bulletinu je Politika architektury a stavební kultury (PASK). Česká vláda přijala tento dokument v polovině ledna 2015, zařadili jsme se tak tehdy jako jedni z posledních k ostatním členským státům Evropské unie, které podobný dokument měly zpracovaný již řadu let před námi (krácené znění Politiky architektury a stavební kultury najdete na straně 52). Ministerstvo pro místní rozvoj v současné době zpracovává zprávu o naplňování PASK, která by měla být předložena vládě do konce roku 2020. Ministerstvo chce – jak se píše v textu Josefa Morkuse na straně 36 – spolu s touto zprávou vládě předložit i aktualizaci PASK.

Naše Komora byla aktivní již při zrodu PASK, přizvána Ministerstvem pro místní rozvoj je i ke spolupráci na její aktualizaci. Na konci minulého roku Komora předala ministerstvu analýzu vybraných politik architektury některých evropských zemí spolu s doporučeními, která z této analýzy vyplývají pro připravovanou aktualizaci PASK – více se o této analýze i o doporučeních Komory můžete dočíst v textu Evy Faltusové a Daniely Rybkové na straně 41. Obdobnou analýzu dalších vybraných evropských politik architektury zpracovala také Asociace pro urbanismus a územní plánování – podrobněji v rozhovoru s místopředsedou asociace Vítem Řezáčem na straně 41.

Česká komora architektů se řadě témat, která jsou obsažena v PASK, věnuje z vlastní iniciativy již dlouhodobě. Patří sem především propagace architektonických soutěží, institut městského architekta a výběr architekta ne jen na základě nejnižší nabídkové ceny, aktualizace standardů a kalkulaček, napomáhajících stanovení pracnosti odpovídajícího honoráře za služby architektů. Jsme rádi, že opakovaně je pozitivně hodnocena i Česká cena za architekturu, která naplňuje řadu cílů PASK zejména v oblasti osvěty a propagace kvalitní architektury.

Z rozhovorů a textů v tomto Bulletinu vyplývá, že PASK je, bohužel, došti neznámý dokument, pro jehož uvedení v život je nutné ještě mnohé učinit. Jedná se přitom o dokument zásadního významu, jehož naplňování by mělo přispět ke zvýšení kvality vystavěného i krajinného prostředí, tedy prostředí, které každodenně ovlivňuje kvalitu života nás všech. Věříme, že i náš první letošní Bulletin napomůže potřebné diskusi o tomto tématu.

A ještě výběr z aktualit: Komora se aktivně zapojila do procesu rekonstrukce stavebního práva, podrobnosti se můžete dočíst na straně 9, na straně 11 je publikován text, který Komora vydala u příležitosti voleb do Evropského parlamentu, a zprávu z listopadového OTTA na nejednoduché téma územní plánování a veřejný zájem najdete na straně 7.

Vážené kolegyně, vážení kolegové, přeji vám inspirativní čtení!

Ivan Plicka
předseda České komory architektů

1	Úvodník (Plicka)
2	Obsah
4	Kontakty na Kancelář ČKA

AKTUALITY

6	Pozvánka na valnou hromadu ČKA
6	Česká cena za architekturu vstoupila do čtvrtého ročníku
6	Výstavy ČCA 2018 – Velké Meziříčí, Krnov, Ostrava
6	Nomínujte osobnost na Poctu ČKA
7	OTTA – Územní plánování a veřejný zájem
8	ČKA odeslala připomínky k věcnému záměru rekodifikace stavebního zákona
10	Setkání profesních komor
10	ČKA hostila další ročník setkání iniciativy středoevropských architektonických komor
11	Volby do Evropského parlamentu (Lešek)
11	Zasedání členů sítě ENACA
12	Petr Franta a Vladimír Krátký ocenění German Design Award 2019
12	Eva Jiříčková oslavila osmdesátiny
13	Architekt Václav Aulický se dožívá 75. narozenin
13	Zemřel architekt Otakar Kuča
13	Odešel královéhradecký architekt Bedřich Falta
14	Výběrové řízení na městského architekta Chotěboře a Vimperka
15	Pritzkerova cena 2019 – Arata Isozaki
15	Čechy mezi finalisty Mies van der Rohe Award 2019 nenajdeme

SERVIS

16	Akce
20	Nové knihy

LEGISLATIVA

23	Nové právní předpisy
23	Otázky a odpovědi (Daniela Rybková)

CELOŽIVOTNÍ PROFESNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

25	Aktuální akce CPV (Smutná)
----	----------------------------

POJIŠTĚNÍ

26	Vrstvení pojistných limitů (Obručová)
----	---------------------------------------

POLITIKA ARCHITEKTURY A STAVEBNÍ KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY

TÉMA

- 30 Politika architektury a stavební kultury ČR je prozatím jen úřednickým dokumentem bez podpory politiků i veřejnosti – rozhovor s Ivanem Plickou a Petrem Leškem (Pražanová)
- 36 Vyjádření Ministerstva pro místní rozvoj, garanta naplňování PASK (Morkus)
- 38 Pro implementaci Politiky architektury a stavební kultury je klíčové nastavit mechanismy spolupráce všech aktérů (Ouroda)
- 39 Vzdělávání v oblasti architektury na všech stupních škol se prostřednictvím Politiky architektury zatím nedaří prosadit (Lábus)
- 41 Analýza zahraničních politik architektury ukázala na nutnost revize českého dokumentu (Faltusová, Rybková)
- 44 Řízení a uplatňování Politik architektury je v zahraničí věnována daleko větší pozornost (Řezáč)
- 50 Oblastní architekt (Buryška)
- 52 Politika architektury a stavební kultury České republiky – výtah z dokumentu

SOUTĚŽE

- 61 Výsledky soutěží
- 67 Probíhající soutěže
- 70 Připravované soutěže

oficiální čtvrtletník
autorizovaných architektů ČR

číslo 1/2019, ročník 26

Datum expedice

8. 4. 2019

Náklad

5000 ks

Registrace

MK ČR E 11062

ISSN

1804-2066

Vydavatel

Česká komora architektů
Josefská 34/6, 118 00 Praha 1
+420 273 167 480
www.cka.cz

Redakce

PhDr. Markéta Pražanová
šéfredaktorka

Redakční rada

Ing. arch. Ondřej Beneš, Ph.D.
Ing. arch. Miroslav Holubec
Ing. arch. Lucie Chytilová
doc. Ing. arch. Radek Kolařík
Ing. arch. Ivan Plicka

Jazyková korektura

Mgr. Josef Šebek, Ph.D.

Grafický design

studio Jakub Straka
(Jakub Straka, Barbora Fišerová)

Tisk

Triangl, a. s.

Distribuce

Bulletin ČKA je bezplatně rozesílán všem architektům autorizovaným ČKA a investičním odborům magistrátů a větších měst.

Uzávěrka příštího čísla

15. 4. 2019

Upozornění

U inzerce a podepsaných článků se redakce nemusí ztotožňovat s obsahem. Pokud není uvedeno jinak, obrázky pocházejí z archivu autorů textů.

PDF Bulletinu ČKA je ke stažení na www.cka.cz.

Praha

Josefská 34/6, 118 00 Praha 1
cka@cka.cz
T +420 273 167 480

úřední hodiny

po-čt 8-16 h

út 8-17 h

pá 8-15 h

office manager

Monika Pohanková
monika.pohankova@cka.cz
T +420 273 167 486

agenda recepce

Tereza Konvičková
recepce@cka.cz
T +420 273 167 480

pověřena řízením

Kanceláře ČKA, právní poradce
Stavovského soudu ČKA,
pracovní skupina Legislativa,
právní poradna
Mgr. Eva Faltusová
eva.faltusova@cka.cz
T +420 273 167 481

zástupkyně ředitelky

Kanceláře ČKA, právní poradce
představenstva ČKA, právní
poradna
Mgr. Ing. Daniela Rybková
daniela.rybkova@cka.cz
T +420 273 167 481

autorizace, databáze,

dozorčí rada ČKA,
autorizační rada ČKA
Milena Ondráková
milena.ondrakova@cka.cz
T +420 273 167 483
M +420 608 976 912

Stavovský soud ČKA

Radka Kasalová
radka.kasalova@cka.cz
T +420 257 532 430

agenda České ceny za

architekturu, webmaster
Ing. arch. Radka Štastná
radka.stastna@cka.cz
M +420 731 508 028
T +420 273 167 484

členské příspěvky, profesní
pojištění

Helena Jiříková
helena.jirikova@cka.cz
M +420 608 975 312

Brno

Starobrněnská 16/18,
602 00 Brno
T +420 542 211 809

tisková mluvčí,

soutěže a veřejné zakázky,
zahraniční aktivity

Mgr. Tereza Zemanová
tereza.zemanova@cka.cz
M +420 777 464 453
T +420 513 039 101

celoživotní profesní vzdělávání,
autorizace

Kateřina Slaná
katerina.slana@cka.cz
T +420 542 211 809

koordinace České ceny za

architekturu, vzdělávání
Bc. Dagmar Petrová
dagmar.petrova@cka.cz
M +420 702 035 234
T +420 257 532 430

5

AKTUALITY

POZVÁNKA NA VALNOU HROMADU ČKA 2019

ČESKÁ KOMORA ARCHITEKTŮ ZVE SVÉ ČLENY
K ÚČASTI NA XXVI. VALNÉ HROMADĚ

Konané v sobotu 13. dubna 2019 od 9.30 hod. v aule Provozně ekonomické fakulty Mendelovy univerzity v Brně (Zemědělská 1, Brno).

Valná hromada volí vždy na dobu tří let z řádných členů Komory třetinu členů představenstva, dozorčí rady a Stavovského soudu. Vedle toho valná hromada schvaluje řády Komory (kromě autorizačního), výši příspěvků členů nebo rozpočet Komory na příslušný rok (a bere na vědomí výsledky hospodaření roku předchozího). Valná hromada také může změnit nebo zrušit rozhodnutí představenstva.

ČESKÁ CENA ZA ARCHITEKTURU VSTOUPILA DO
ČTVRTÉHO ROČNÍKU

Česká komora architektů vyhlásila 7. ledna 2019 již 4. ročník České ceny za architekturu. Soutěžní přehlídka je stejně jako v předchozích letech otevřena architektonickým realizacím postaveným na území České republiky za posledních pět let. Architekti do ní mohli svá díla přihlašovat do 1. dubna 2019.

Již tradičně kredit České ceny za architekturu podporuje prestižní sedmičlenná mezinárodní porota. Význam České ceny za architekturu je rovněž v celoroční a regionální propagaci architektury. Výsledky budou vyhlášeny na slavnostním galavečeru, jenž se uskuteční v listopadu 2019.

O výsledcích bude rozhodovat mezinárodní odborná porota, která do konce května 2018 vyselektuje do užšího okruhu až 50 nominovaných děl. Z tohoto počtu porota následně vybere zhruba 5 až 10 prací, kterým bude uděleno čestné označení Finalista ČKA a z nichž porota zvolí držitele hlavní ceny. Uděleny budou také ceny za výjimečný počin, jejichž výběr provádí Akademie a Gré-

mium ČKA, a ceny partnera, jejichž laureáty navrhuji partneri ceny.

Mezinárodní odborná porota

Práci českých architektů bude tradičně hodnotit sedm erudovaných zahraničních expertů v čele s předsedkyní poroty Imke Woelk, v Berlíně působící architektkou a teoretickou architektury. Další porotkyní České ceny za architekturu pro rok 2019 je Teresa Borsuk, britská architektka s bohatou praxí, mimo jiné také oceněná magazínem Architects' Journal jako Britská architektka roku 2015 za úsilí o zlepšení rovnosti žen a mužů v praxi. Členem mezinárodní odborné poroty je v letošním ročníku také švýcarský multidisciplinární teoretik Michael Jakob. Zabývá se krajinou, estetikou a designem a současně i literární komparativistikou a redakční a žurnalistickou prací. V porotě má stejně jako vloni zástupce Izrael, a to v osobě architekta Etana Kimmela, který má na kontě pestrou škálu oceňovaných realizací. Opakovaně bývá členem poroty také maďarský architekt a nejinak je tomu i letos, kdy porotu obohatil Iván Nagy. Jedná se o předního maďarského praktikujícího architekta, ale také akademika. Letošní porota bude mít zástupce rovněž z Francie. Architekt Julien Rousseau ovšem studoval a působil ve Velké Británii a i dnes pracuje na projektech na mezinárodní úrovni. Sousední Slovensko bude reprezentovat i v českém prostředí velmi dobře známý architekt Michal Suló. Za realizaci Komunitního centra Máj získala jeho kancelář SLLA Architects ocenění Finalista v České ceně za architekturu 2017.

VÝSTAVY ČESKÉ CENY ZA ARCHITEKTURU 2018 –
VELKÉ MEZIRÍČÍ, KRNOV A OSTRAVA

Díla, která byla oceněna v České ceně za architekturu 2018 nebo se dostala do užší nominace, dostala prostor také v regionech.

Ve Valašském Meziříčí byla výstava od 23. ledna do 3. března v Muzejním a galerijním centru. Doplnila ji díla tamního architekta Zdeňka Trefila, autora nominované Vily v Beskydech.

Výstava byla následně od 15. března do 5. dubna ke zhlédnutí v Krnově ve Flemmichově vile. Krnov měl v loňském ročníku také svoji nominaci, a to v podobě Kompaktního domu od Atelieru 38.

Aktuálně je možné ji navštívit v Ostravě ve vestibulu Fakulty stavební Technické univerzity Ostrava, a to do 30. dubna.

NOMINUJTE OSOBNOST NA POCTU ČKA

Česká komora architektů otevřela nominace do Pocty ČKA za rok 2018. Oceněním vzdává Komora od roku 2000 hold význačným osobnostem z oblasti architektury. Nominovat osobnost může odborná veřejnost do 14. dubna 2019.

Z nominací bude vybírat laureáta pětičlenná odborná porota ve složení Iveta Černá, Ján Stempel, Vladimír Šlapeta, Dagmar Vernerová a Ivan Wahla. Česká komora architektů uděluje toto ocenění osobnostem v oboru, které se svou prací a morálním kreditem významně zapsaly do moderní historie české architektury. Cena je zpravidla určena žijí-

cím tvůrčím architektům, teoretikům či pedagogům, porota ji však může udělit také in memoriam.

Odborná porota zasedne v květnu 2019. Na základě jejího doporučení poté laureáta schválí představenstvo ČKA. Slavnostní předání Pocty ČKA 2018 se uskuteční na Nomináčním večeru České ceny za architekturu v červnu 2019.

- [Nominace zasílejte do 14. dubna 2019 na e-mail: recepce@cka.cz,](mailto:recepce@cka.cz)
- nebo poštou na adresu ČKA: Kancelář ČKA, Josefská 34/6, Praha 1, 118 00.

OTTA – ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ A VEŘEJNÝ ZÁJEM

Dne 29. 11. 2018 proběhla v sídle ČKA diskuse OTTA na téma Veřejný zájem a územní plánování, která byla zaměřena na záležitosti veřejného zájmu na úrovni obce.

V úvodní části zrekapitulovala Ing. arch. Vlasta Poláčková širší souvislosti pojmu „veřejný zájem“. Prezentovala spektrum veřejného zájmu z různých hledisek. Jako příklady uvedla veřejné zájmy na různých úrovních (celostátní, krajský, celoměstský, místní, skupinový...), veřejný zájem na příznivých parametrech životního prostředí, veřejný zájem z hlediska času (veřejný zájem stávající generace či generací budoucích) či veřejné zájmy prezentované pro dané volební období. S tím souvisí problémy při specifikaci a odůvodnění veřejného zájmu.

Střet zájmů

Při pořizování územních plánů dochází k různým problémům při uplatňování veřejného zájmu. Jedná se o střety veřejného zájmu s vlastnickými právy, ale i různé typy veřejných zájmů se často dostávají do vzájemného střetu. Ke specifikaci veřejných zájmů v územním plánu přispívají svým podílem pořizovatel územního plánu, projektant územního plánu, samospráva, která územní plán schvaluje, státní správa, kterou při projednávání prezentují dotčené orgány. Při projednávání návrhu územního plánu má příležitost vyjádřit své názory veřejnost.

Příklady veřejného zájmu v územním plánování

Jako příklady témat, která souvisejí s veřejnými zájmy promítanými do ÚP, lze uvést vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj území, návrh koncepce veřejné infrastruktury, návrh koncepce uspořádání krajiny, ÚP promítá do území veřejný zájem na ochraně kulturních a historických hodnot apod. Za veřejný zájem bývají označovány i požadavky, které územní plán směřuje na soukromé investory či stavebníky.

V závěru úvodní části byla provedena rešerše vybraných ustanovení ve stavebním zákoně, která souvisejí s veřejným zájmem v procesu územního plánování (§ 2 – definice pojmů, § 18 – cíle územního plánování, § 101 – předkupní právo, § 170 – účely vyvlastnění).

Pilotní příspěvky

Následovaly dva pilotní příspěvky, které se týkaly menšího sídla (Ing. arch. Jan Hájek, autor územního plánu, následně městský architekt obce Líbeznice, obce ležící 2 km severně od Prahy, 2800 obyvatel) a velkého města (Ing. arch. Irena Králová, Útvar koncepce a rozvoje města Plzně, příspěvková organizace, město Plzeň, 171 000 obyvatel).

Oba architekti přednesli příspěvky o pořízení územního plánu v místě jejich působení a jejich účasti při aplikaci vydaného územního plánu v každodenní praxi se zaměřením na uplatňování veřejného zájmu na podkladě územního plánu. Po přednesu příspěvku diskutovali přednášející s účastníky jednání.

Z diskuse

Účast urbanisty při aplikaci územního plánu

Příznivým předpokladem pro kvalitní prezentaci a interpretaci vztahu územního plánu a veřejného zájmu v něm obsaženého je součinnost urbanisty, který dlouhodoběji působí v daném území. Může se jednat o pozici městského architekta (Ing. arch. Jan Hájek) nebo o dlouhodobou praxi v obdobné organizaci, jako je Útvar koncepce města Plzně (Ing. arch. Irena Králová). Podrobná a operativní znalost podmínek využití území stanovených v územním plánu, znalost důvodů, které vedly k vydanému řešení ÚP, a další osobní zkušenosti jsou přednosti, které lze získat jen odbornou praxí v daném území.

Nezačínat volební období „spálením mostů“

Samosprávy měst a obcí by měly mít vůli a schopnost navazovat na předchozí politickou reprezentaci zejména v oblasti dlouhodobého rozvoje města či obce. K cíli se nelze přibližovat metodou: „Dva kroky zpátky, krok vpřed“. Týká se to především kontinuity „pozemkové politiky“. Obec by měla vlastnit pozemky. Buď na nich bude moci přímo realizovat své záměry, nebo může nabízet výměnu. Institut vyvlastnění lze uplatňovat problematicky. Je to zdoluhavý a komplikovaný proces. Nepostačuje, aby volební program vycházel ze znalosti potřeb obce pro dané volební období. Je potřeba poznat a vyhodnotit očekávané trendy, počínaje vývojem počtu a struktury obyvatel. Na základě toho zvažovat potřebu a pořadí realizace veřejné infrastruktury v obci a pro obec. Veřejné stavby řešit tak, aby bylo možné časem měnit jejich využití (školka versus domov seniorů).

„Co je dobré pro obec, je dobré i pro mě“

Při hledání způsobu, jak řešit problémy v obci, by měli zainteresovaní vycházet z předpokladu, že co je dobré pro obec, je dobré i pro mě. To se týká v první řadě zvolených zastupitelů. Ti nemohou nalézt uspokojivé řešení, pokud budou vycházet z opačného přístupu „Co je dobré pro mě, je dobré i pro obec“. Je potřeba hledat taková řešení veřejného zájmu, která mohou být i zájmem či přínosem pro privátního investora. Najít takové řešení veřejného zájmu, které přesvědčí developera, že pokud se realizuje tento veřejný zájem, zhodnotí se i jeho investice.

Edukativní činnost architekta

Architekt musí znát nejen svůj obor, ale musí umět výsledky své práce trpělivě a srozumitelně (i pro laickou veřejnost) objasňovat, vysvětlovat, odůvodňovat. Edukativní část činnosti architekta je často jeho slabou stránkou.

Prezentace volebního programu

Zvolení zastupitelé, respektive jejich představitelé musí mít schopnost svůj volební program promítat do konkrétních podmínek rozvoje jejich obce. Nepostačují univerzální floskule. Hodnověrnost a trpělivost při jednání, objasňování a odůvodňování dílčích „kroků“ je podmínkou pro naplňování dlouhodobých záměrů.

Nasazení laťky kvality a vkusu v obci

Latinské přísloví praví „příklady táhnou“. Obec by měla dávat svými objekty v obci (škola, radnice apod.) pozitivní příklady a nastavovat „laťku vkusu“. Městský architekt by se neměl nechat odradit tím, že má v obci hledat a „uzdravovat nemocná místa“. Líbeznice je uváděna jako příklad „laparoskopie urbanismu.“

Posilovat pocit „tady jsem doma“

Mladá generace je nadějí pro budoucnost obce. Jedním z cílů obce by proto mělo být vytváření příznivých podmínek pro nastupující generace, aby měla důvody se vracet tam, kde se cítí „doma“. K tomu například přispívá podpora spolkové činnosti v obci.

Zájmy obce v krajině

Obec má na starosti celé správní území, tedy i krajinu. Z hlediska dosažení potřebného standardu bydlení v sídle je potřeba řešit „humna“, zejména přechod obytné zástavby do zemědělské krajiny. Ve volné krajině vyhodnocovat a zajišťovat potřebnou prostupnost území pro obyvatele obce. Případně vyčlenit v krajině prostory, které jsou vhodné pro relaxaci obyvatel v přírodním prostředí. Dřívější funkce obecních lesíků, obecních rybníků, obecních pastvin, obecních alejí apod. by měly nahradit krajinné prvky, které umožní využití segmentů krajiny způsobem, jenž bude odpovídat potřebám obyvatel 21. století.

„Sada nástrojů“ pro rozvoj města

Veřejná správa musí mít na zřeteli, že územním plánem nemůže vyřešit všechny problémy města. Při řízení rozvoje města je potřeba chápat územní plán jako jeden z nástrojů jeho rozvoje. Do této „sady nástrojů“ samosprávy dále patří například majetková politika, investiční politika, finanční politika apod. Když do sebe patřičně nezapadají jednotlivá „převodová kolečka“, celé soukolí rozvoje skřípe a nepřináší očekávané cíle.

Právně neurčitý pojem

Veřejný zájem je právně neurčitý pojem. Prostor pro jeho konkretizaci vymezují příslušná ustanovení v zákonech. Například právo na vzdělání je veřejným zájmem dané zákonem. Konkrétní škola nemusí být automaticky veřejným zájmem. Ale jejím prostřednictvím se realizuje veřejný zájem vzdělání.

Rozlišovat pojmy

Riziko „zacyklení“ diskusí o veřejném zájmu spočívá v tom, že se nedostatečně rozlišuje:

- hledání veřejného zájmu;
- prosazování veřejného zájmu;
- aplikace veřejného zájmu.

Každá z těchto fází může být prováděna pozitivně či negativně. Při hledání řešení problémů souvisejících s veřejným zájmem je potřeba si nejprve uvědomit, o jakou fázi se jedná.

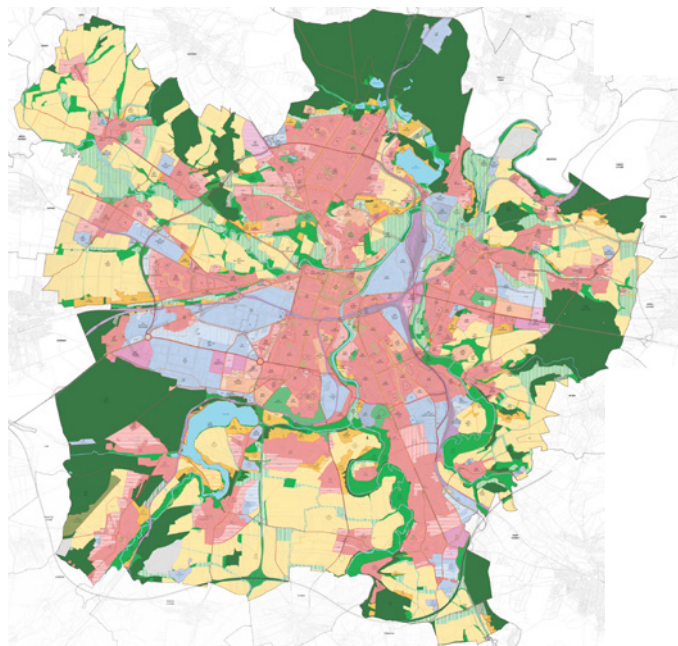
Závěr

Příznivou konstelací tématu, přednášejících a diskutujících může každé výše uvedené téma působit jako příklad dobré praxe. Územní plánování patří mezi významné nástroje, kterými je právně neurčitý pojem vykládán ve vzta-

hu ke konkrétním situacím. Lze tedy oprávněně očekávat, že se ČKA bude veřejným zájmem i nadále zabývat.

Vladimír Mackovič
člen PS Urbanismus

Územní plán Plzeň, 2016, hlavní výkres, plochy s rozdílným způsobem využití (Útvar koncepce a rozvoje města Plzeň)

Územní plán Líbeznice, 2018, hlavní výkres (zhotovitel: Ing. arch. Zuzana Dušek Hanušková)

ČKA ODESLALA PŘIPOMÍNKY K VĚCNÉMU ZÁMĚRU REKODIFIKACE STAVEBNÍHO ZÁKONA

K návrhu věcného záměru nového stavebního zákona obdrželo Ministerstvo pro místní rozvoj od ostatních úřadů 1641 připomínek, z toho 1281 zásadních. Své připomínky odeslala v termínu do 27. 2. také ČKA. Ministerstvo chce po vypořádání připomínek předložit návrh zákona na přelomu března a dubna vládě. Vláda počítá s tím, že nový zákon by měl být účinný od roku 2021.

MMR předložilo věcný záměr nového stavebního zákona na začátku ledna do meziresortního připomínkového ří-

zení – jedná se téměř o 900 stran připomínek. V dubnu by měl být návrh zákona předložen vládě, přičemž paragrafové znění zákona by podle plánu MMR měla sněmovna dostat do konce prosince 2019. Podle MMR by měl nový stavební zákon nabýt účinnosti k 1. lednu 2021.

STANOVISKO ČKA K VĚCNÉMU ZÁMĚRU REKODIFIKACE VEŘEJNÉHO STAVEBNÍHO PRÁVA

Česká komora architektů (ČKA) vítá snahu Ministerstva pro místní rozvoj (MMR) o rekodifikaci veřejného stavebního práva, jehož současný stav je alarmující, déle neudržitelný a jenž řadí Česko na úroveň zemí rozvojového světa. Česká republika není v současnosti schopna v kvalitě vystavěného prostředí a stavební kultuře obecně konkurovat sousedním zemím.

Pro MMR připravuje věcný záměr rekodifikace stavebního práva externí zpracovatel, kterým je Hospodářská komora České republiky (HK ČR). ČKA vnímá pozici HK ČR v rámci rekodifikace jako výhodnou, když do přípravného procesu vstupuje se širokým týmem zkušených zpracovatelů, oproštěných od zažitých vazeb, rutin a stereotypů zaměstnanců dotčených rezortů. V textu věcného záměru spatřuje ovšem určité rezervy, spojené s menšími praktickými zkušenostmi zpracovatelů v oblasti územního plánování, navrhování a povolování staveb, tedy znalostmi, kterými z podstaty disponují právě samosprávné profesní komory (ČKA a ČKAIT).

ČKA se procesu rekodifikace od počátku aktivně účastní jako odborná samosprávná profesní organizace a oficiální připomínkové místo v rámci mezi-resortního připomínkového řízení. ČKA je připravena k náročnému procesu rekodifikace (a kvalitě stavební kultury naší země obecně) pozitivním způsobem přispět.

Nový stavební zákon a priority ČKA

ČKA vydala v září 2017 „10 tezí k novému stavebnímu zákonu“, které návrh věcného záměru z významné části zahrnuje. ČKA z 10 tezí vychází i ve svých připomínkách k tomuto návrhu věcného záměru. ČKA v rámci procesu rekodifikace stavebního práva prosazuje zejména tyto priority:

- Zlepšení kvality vystavěného prostředí a zkvalitnění péče o stavební kulturu v ČR.
- Vyvážení práv občanů a státu, zjednodušení řízení a snížení administrativní zátěže stavebníků.
- Zásadní zkrácení lhůt pro vydání povolení staveb jediným povolením v jediném řízení na jednom úřadě.
- Integraci dotčených orgánů pod stavební úřady a dodržování zásad koncentrace řízení.
- Snížení počtu typů projektové dokumentace a zjednodušení jejich obsahu.
- Vyvážení odpovědnosti autorizovaných osob a úředníků státní správy.
- Vyčlenění stavební správy ze spojeného modelu výkonu veřejné správy, čímž se zvýší transparentnost procesů a odstraní často namítaná systémová podjatost řízení.
- Vytvoření jednoho stavebního úřadu s třístupňovou hierarchií.
- Posílení postavení územních samospráv v procesu správy jejich území (v územním plánování) a při řízení o povolení staveb.
- Pružnější a profesionálnější pořizování

a schvalování územně plánovací dokumentace.

- Přesnější definování veřejného zájmu chráněného v řízeních dle stavebního zákona a zajištění jeho vyšší ochrany.

Východiska a cíle rekodifikace

Za zcela kritický problém procesu rekodifikace považuje ČKA nedostatek času na řádné prodiskutování nejsložitějších aspektů této vskutku revoluční a komplexní změny stavebního práva, stejně jako např. na ověření záměru formou pilotního projektu na vymezeném území. Alarmující stav stávajícího systému plánování rozvoje území a povolování staveb však již přesahuje míru udržitelnosti v takovém rozsahu, že jedině soustředěný tlak zvolené politické reprezentace na změnu v průběhu jednoho volebního cyklu může přinést dostatečně radikální a komplexní změnu, kterou žádná z předchozích novel stavebního zákona nemohla vyřešit. Tlak globalizace a požadavky na zvýšení konkurenceschopnosti ČR si zásadní změnu vyžadují. Proces rekodifikace musí založit obecně přijímaný systém, který povede k zamýšlenému cíli. Tím není jen změna institucí, tedy vyjmutí stavební správy ze spojeného modelu výkonu veřejné správy, ale především změna celého funkčního modelu a systému stavební správy a územního plánování.

Věcný záměr by tento primární cíl a účel měl reflektovat již řazením kapitol – od definování cílů přes změny plánování (nyní C), procesního práva (nyní D), hmotného práva (nyní E) k institucionálním změnám (nyní A) a nástrojům (elektronizace, nyní B).

Nedostatky věcného záměru

Probíhající připomínkové řízení je příležitostí dopracovat předložený materiál tak, aby v následném procesu schvalování paragrafového znění nového stavebního zákona i mnoha dalších zákonů nedošlo ke kompetenčním sporům, které nebudou mít oporu ve schváleném záměru. Známé rčení „dábel se skrývá v detailu“ vystihuje problém dosud nedotažených definic pojmů a jejich obsahu – ať se jedná o procesní či hmotné stavební právo.

Za zásadní témata rekodifikace, dosud ve věcném záměru ne zcela dostatečně definovaná, považujeme:

- Vymezení cílů a úkolů územního plánování v zákoně samotném, které umožní zodpovědně rozhodovat o vypořádání protichůdných veřejných zájmů v území.
- Formulování veřejných zájmů jednotlivých „resortů“, které musí být v procesu projednávání a schvalování stavebním úřadem uvedeny do souladu.
- Nově definované postavení obcí ve všech procesech, od pořizování územně plánovací dokumentace po povolování staveb, které jim umožní hájení veřejného zájmu obcí v řízeních, kde ztratí dosavadní „možnost“ ingerence do stavebních řízení (jako stále častěji kritizovaná systémová podjatost). Nové územní plány musí umožnit samosprávám nastavit podmínky pro povolování staveb tak, aby byl zajištěn jejich dostatečný vliv na vlastní rozvoj a předem stanovena obecná transparentní pravidla reagující na místní podmínky a odlišnosti.
- Zakotvení hmotného stavebního práva přímo do připravovaného zákona (definice stavby, požadavky na využití území atd.).

Rizika procesu rekodifikace

V návrhu věcného záměru jsou podceňována rizika celého procesu – od odmítání zaměstnanců stavebních úřadů změnit zažitě modely chování, reálnosti vynucení správních lhůt a fungování úřadů jako moderátorů procesů v reálném čase, opomíjení měřitelnosti výkonu a efektivoty práce úředníků, odpor resortních úřadů vč. ministerstev vzdát se rozhodování závaznými stanovisky přes rozdílnou úroveň digitalizace podkladů a připravenosti institucí i občanů na převážně elektronickou komunikaci, nedostatečně pojmenovaná rizika z přechodné fáze (její délky?) až po politické aspekty této zásadní reformy stavebního práva. Až dosud byly všechny pokusy o zásadní změnu plánování a povolování odmítnuty poukazem na kontinuitu a tradici, i obtížnost aplikace nových předpisů v rozhodovací praxi. Pražské stavební předpisy jsou výjimkou, která se prosazovala přes čtyři roky...

Pro úspěšnou aplikaci rekodifikace stavebního zákona bude stejně tak nebytné zajistit:

- Podporu nově proškolených / nových pracovníků komplexních stavebních úřadů pokud – jak lze očekávat – mnozí ze stávajících nepřejdou z obecních úřadů.
- Jednotný systém elektronizace (e-governmentu) koncipovaný tak, aby umožnil postupné zavádění nových nástrojů – od portálu územního plánování po centrální registr projektů; systém, který musí být dostatečně přístupný a maximálně využívat již zavedené a užívané otevřené datové formáty a standardy; otevřený, aby umožnil návaznost na stávající elektronické nástroje, kdy ne všechny bude možné ad hoc změnit či přizpůsobit systému nově zaváděnému; systém, který musí být také dostatečně zabezpečený a umožňovat strukturovanou kontrolu nad přístupem ke spravovaným datům; tedy dostatek finančních prostředků a vzhledně ITC infrastrukturu, vybavení a vzdělání.
- Zajištění nových kanceláří pro stavební úřady po odluce od obcí – mnohé z nich budou chtít své budovy využít pro své úřady.
- Digitální ověřování PD – elektronické razítko autorizovaných osob.
- Přiměřené přechodné období.

ČKA je připravena v nastartovaném procesu i nadále spolupracovat tak, aby bylo možné naplnit záměr rekodifikace v nejkratším realistickém termínu. ČKA současně upozorňuje, že pro zdárné pokračování a dokončení ambiciózního záměru je nevyhnutelné získat výrazně širší důvěru a podporu veřejnosti, a to jak odborné, tak i laické. Tato důvěra stojí na informovanosti všech stran, transparentnosti změn zákonů a především řádné a důkladně vedené odborné diskusi, které však dosud nebyl věnován adekvátní prostor.

Věcný záměr rekodifikace stavebního zákona a vyjádření ČKA jsou ke stažení na www.cka.cz

SETKÁNÍ PROFESNÍCH KOMOR

V Brně se dne 4. prosince 2018 setkali zástupci všech dvanácti profesních komor zřízených zákonem na pravidelném každoročním jednání. Závěrem pracovního jednání bylo schválení prohlášení formulujícího pět bodů k současné situaci.

Za ČKA se jednání zúčastnili předseda ČKA Ivan Plicka, 2. místopředseda David Hlouch a Marie Špačková.

Prohlášení dvanácti profesních komor zřízených zákonem

1. Profesní samosprávy tvoří obdobně jako samosprávy místní nedílnou součást demokratické společnosti. Jsou garantem bezpečnosti, kvality a odbornosti vysoce specializovaných služeb, které jejich členové poskytují. Komory dbají na to, aby jejich členové respektovali pravidla profesní etiky včetně dodržování povinné mlčenlivosti.
2. Komory vyzývají představitele státu i místních samospráv, aby s nimi úzce spolupracovali, aby lépe využívali odborný potenciál profesních komor a aby více podporovali profesní samosprávy v jejich činnosti, kterou vykonávají v zájmu občanů.
3. Profesní komory odmítají účelové politické zásahy do fungování profesních samospráv a upozorňují politickou reprezentaci, že útok na kteroukoliv z komor budou považovat za útok na všechny profesní samosprávy.
4. Komory upozorňují, že profesní komory, jejichž činnost je vymezena platnými zákony, nemohou být považovány za lobbisty podle připravovaného zákona o lobbingu.
5. Komory žádají předsedu vlády ČR, aby plnil svůj slib pravidelných jednání s prezidenty komor v intervalu jedenkrát za čtvrt roku.

ČKA HOSTILA DALŠÍ ROČNÍK SETKÁNÍ INICIATIVY STŘEDOEVROPSKÝCH ARCHITEKTONICKÝCH KOMOR

Česká komora architektů uspořádala v pátek 1. března 2019 již páté setkání iniciativy střeoevropských architektonických komor. Pro letošek se přesunou do Prahy do sídla Komory a tématem byly „Aktuální problémy stavebního práva“.

Vedle zástupců architektonických komor visegrádské čtyřky – České republiky, Slovenska, Maďarska a Polska – se jednání účastnila jako host také členka představenstva Evropské rady architektů Ruth Schagemann (z Komory architektů Bádenska-Württemberska a německé spolkové komory). Doplnili je delegáti Ministerstva pro místní rozvoj Roman Vodný a Josef Morkus. Účastníci setkání si vyměnili informace týkající se národních právních úprav stavebního práva. Čerstvé zkušenosti s procesem rekodifikace má Slovensko, kde je návrh nového stavebního zákona aktuálně ve schvalovacím procesu.

Ruth Schagemann se ve svém příspěvku zaměřila na legislativu na evropské úrovni. Zdůraznila, že ta má vliv na přístup k profesi (profesní kvalifikace, proces usazování v jiných zemích EU) i její výkon (např. účast

v soutěžích, standardy). Také přehledně vysvětlila roli jednotlivých evropských institucí. Evropská komise iniciuje legislativu na úrovni EU. Evropský parlament má pak za úkol přijímání legislativních opatření. Prakticky návrhy směrnic iniciované Evropskou komisí putují do Evropského parlamentu a Evropské rady. Pro Evropskou radu jsou přitom partnerem k projednání komory či jiné organizace, zatímco pro členy parlamentu může být partnerem prakticky kdokoli.

Zástupci komor Polska, Slovenska a Maďarska a samozřejmě domácí české informovali o stavu stavebního práva ve svých zemích. Z příspěvků i diskuse vyplynulo, že nejpříjemnější je situace v Polsku. Pro Českou republiku je přitom téma z důvodu zahájeného procesu rekodifikace nejaktuálnější.

VOLBY DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Česká komora architektů, jako profesní organizace s přeneseným výkonem státní správy, upozorňuje v souvislosti s volbami do Evropského parlamentu na několik témat, která souvisejí jak s péčí o kulturní prostředí České republiky, tak s jejím významem v rámci Evropské unie.

Kulturní prostředí jako základ kulturní identity regionů a národů

Obzvláště v dnešní době, kdy se všichni potýkáme s osobní identitou a sebevědomím, je důležité podporovat regionální ukotvenost a pocit spoluodpovědnosti za prostředí, ve kterém žijeme. Skutečným vyjádřením domova je přitom právě fyzické prostředí, jímž jsme každodenně obklopeni, prostředí, které vytvořili naši předci a které má svoje regionální specifika a ukotvenost – kulturní prostředí. Právě podpora kvality prostředí vede ke zvýšení spoluodpovědnosti, angažovanosti a sebevědomí místních obyvatel. Mají nač být hrdí. Podporu péče a zvelebení místního kulturního prostředí považujeme pro život nás a našich dětí za klíčovou. Jedním ze základních plodů demokracie je kvalitní a příjemné prostředí k životu obyvatel. Evropský parlament by měl dbát o podporu péče o kulturní prostředí v regionech.

Podpora výměny zkušeností a dobré praxe

Evropské státy spojují společné historické zkušenosti. Pohybujeme se v podobném kulturním kontextu, který se projevuje pouze menšími regionálními odlišnostmi, které mu dávají živost a životnost. Je proto žádoucí znát, jak k péči o kulturní prostředí přistupují v ostatních zemích, a inspirovat se zdařilými příklady. Nejedná se o kopírování, ale o poučení se z úspěchů a chyb jiných. O vyvození škály možností pro zlepšení v místě, kde žijeme. Evropský parlament by měl podporovat výměnu zkušeností v péči o kulturní prostředí a zároveň by měl podporovat partnerství regionů, měst a organizací při sdílení těchto zkušeností.

Udržitelný rozvoj

Zachování příjemného prostředí i budoucím generacím je jedním z klíčových témat Evropy. Je důležité, aby se toto téma řešilo v celé komplexnosti, nejen jako úzce ekonomický nebo ekologický problém, který se vyřeší normami a nařízeními. Evropa je specifická svým vysokým podílem malých a středních měst. Zároveň je Evropa prostředím zcela zásadně ovlivněným a přetvořeným člověkem. Velmi těžko v ní najdete panenskou divočinu. Ta by nepocho-

ně měla být chráněna. Ale větší pozornost než doposud by měla být věnována většinovému kulturnímu prostředí, tedy prostředí přetvořenému člověkem, ať už se jedná o města, venkov či volnou krajinu. Evropský parlament by měl zviditelnit v udržitelném rozvoji téma péče o kulturní prostředí a celé téma udržitelného rozvoje pojmout komplexněji a srozumitelněji. Ideálně ustavit konkrétní odpovědné osoby pro správu tématu a oblast péče o kulturní prostředí.

Úspornost

Součástí tématu udržitelného rozvoje je i úspornost. Ta je bohužel zatím uchopována velmi technokraticky. Jsou podporována přednostně technická jednostranná opatření, u kterých se zdá, že jsou snadno měřitelná. Přitom daleko zásadnější než konkrétní opatření (jako jsou tepelné izolace či vzduchotechnika) mohou být rozhodnutí o uspořádání měst či krajiny. Evropský parlament by měl rovnoprávně podporovat nejen technologická řešení, ale i řešení týkající se prostředí a širších vztahů, a vždy je navzájem zvažovat.

Politika architektury

Česká republika má po dlouhém čekání strategický dokument Politika architektury a stavební kultury ČR, čímž se zařadila po bok vyspělejších států Evropy. Bohužel od doby celoevropské podpory vzniku těchto národních strategií se velmi omezila výměna zkušeností z jejich realizace v jednotlivých státech. Každý stát postupuje na vlastní pěst a často se několikrát vynalézají znovu stejná řešení. Evropský parlament podpoří sdílení zkušeností s Politikami architektury v jednotlivých státech Evropy a Česká republika učiní téma péče o kulturní prostředí v jednotlivých státech a regionech Evropy jedním z hlavních bodů svého předsednictví EU v roce 2022.

Petr Lešek

ZASEDÁNÍ ČLENŮ SÍTĚ ENACA

V pátek 22. února se v Budapešti uskutečnilo pravidelné setkání ENACA – dobrovolné iniciativy institucí řešících profesní kvalifikace v oblasti architektury v Evropě a jejich vzájemné uznávání v rámci Evropské unie a přidružených států. Aktuálním tématem jednání byl Brexit.

Tato setkání jsou vždy zaměřena na výměnu zkušeností s implementací příslušné evropské směrnice. Určitou potíží totiž je nesoulad národních legislativ s tou evropskou. V rámci Evropské unie obecně platí, že autorizovaný architekt z členské země by měl mít možnost usazení v jiné členské zemi EU. I proto je ovšem důležitá opatrnost kompetentních institucí při vstupu do profese (vykonání autorizačních zkoušek) a pečlivé prověření splnění podmínek. Regulace výkonu profese architekta je v různých zemích EU rozlišná, stejně jako požadavky na vstup do profesních komor či registrů.

I nadále je zásadní otázkou Brexit. Britský Architects Registration Board připravený je, tamní vláda již schválila pravidla, na základě kterých by proces fungoval víceméně stejně jako doposud. Nastavení by se ovšem „zmrazilo“ ke dni Brexitu a registrace ve Velké Británii by tak byla možná pro všechny, kteří splňovali podmínky do daného data.

PETR FRANTA A VLADIMÍR KRÁTKÝ OCENĚNI GERMAN DESIGN AWARD 2019

Na německou cenu German Design Award 2019 byly nominovány i projekty českých architektů a designérů. Mezinárodní porota sestavená German Design Council letos hodnotila 5400 přihlášených realizací v různých kategoriích. Ocenění v kategorii architektura obdržel ve Frankfurtu nad Mohanem též ateliér Petr Franta architekti a asoc. za Český institut informatiky, robotiky a kybernetiky ČVUT v Praze-Dejvicích, u něhož porota ocenila „zabalení konstrukce do průhledné fólie (ETFE), díky níž dochází ke snížení spotřeby energie a zároveň dodává budově nezaměnitelnou ikonickou identitu“. Speciální ocenění získal také Vladimír Krátký a jeho Ateliér Krátký ve spolupráci se studiem Acht Václava Hlaváčka za Futurama Office Park v Praze-Karlíně, který porota považuje za „přímočarou blokovou architekturu s osobitým výrazem pálených cihel. Ty propůjčují areálu nádech strohosti, ale zároveň vyznačují eleganci a styl“. Vernisáž výstavy odměněných realizací se konala v budově Muzea užitého umění od Richarda Meiera na frankfurtském nábřeží. Působivě instalovaná interaktivní výstava trvala od 9. do 24. února 2019, součástí byl tištěný i digitální katalog s hodnocením poroty.

PETR FRANTA architekti & asoc., spol. s r. o. / Český institut informatiky, robotiky a kybernetiky ČVUT v Praze, 2017. Foto archiv autora

Ateliér Krátký, studio Acht - Vladimír Krátký, Václav Hlaváček / Futurama Office Park, Praha 8, 2016. Foto archiv autora

EVA JIŘIČNÁ OSLAVILA OSMDESÁTINY

Předseda ČKA Ivan Plicka poslal jménem Komory blahopřejný dopis k životnímu jubileu nejvýznamnější české architektce působící od roku 1968 v Londýně Evě Jiříčné.

„Nejhorší v životě, jak říkal Oscar Wilde, je neriskovat. Kdo neriskuje, je už částečně mrtvý. Opačně, každá spolupráce s architektem je risk pro architekty i pro ty, kteří s nimi spolupracují. Riziko je nedílnou součástí plně prožitého života.“ To jsou slova Evy Jiříčné, která v neděli 3. března 2019 oslavila při plném pracovním nasazení 80. narozeniny.

Naposled dostavěla Vzdělávací komplex Univerzity Tomáše Bati v rodném Zlíně, který byl zprovozněn v roce 2018. Slouží zejména studentům a pedagogům Fakulty humanitních studií. Protože vzhled nové budovy byl omezen původní zástavbou, musela se paní Jiříčná soustředit na vnitřky budov. Říká: „Myslím si, že se nám podařilo v nich vytvořit atmosféru, kterou nikdo nečekal. Původní domy byly hodně hluboké a uprostřed měly dlouhé tmavé chodby; tomu jsme se chtěli vyhnout. Nakonec jsme v tomto komplexu navrhli malé atrium a jednotlivým patřům jsme propůjčili stejné barvy, které vidíte na jaře z letadla: od žluté přes zeleň v různých tónech – všechny živé radostné barvy jara. I přednáškový sál je celý žlutý, což je barva slunce, takže i když nemá přímé světlo, když se rozsvítí, září.“

V zahraničí, v New York Historical Society, otevřela dvoupatrovou novou expozici Tiffanyho lamp, mezi kterými se prochází a které jsou chráněny vitrínami z ohýbaného skla. Protože se o ní ví, že dělá skleněná schodiště, vyžádali si, aby pro ně jedno navrhla.

Eva Jiříčná, která absolvovala architekturu na ČVUT a později obor architektura na Akademii výtvarných umění, v létě roku 1968 byla na stáži v Británii a po okupaci Československa vojsky Varšavské smlouvy se domů vrátila až po roce 1989. V Praze pak založila spolu s Petrem Vágnerem ateliér Al Design: pracuje střídavě tady i v Londýně.

Čerpáno z: HVÍŽDALA, Karel. Eva Jiříčná, čilá osmdesátice. Český rozhlas (on-line <https://plus.rozhlas.cz/>, cit. 4. 3. 2019). V roce 2011 vydal autor knihu rozhovorů nazvanou Prostory a dialogy Evy Jiříčné.

V současné době probíhá v Centru současného umění DOX v Praze retrospektivní výstava Evy Jiříčné – viz s. 19.

ARCHITEKT VÁCLAV AULICKÝ SE DOŽÍVÁ 75. NAROZENIN

Významný český architekt a vysokoškolský profesor Václav Aulický oslavil 1. března pětasedmdesátiny. Stál u zrodu České komory architektů – jeho číslo autorizace je 2.

Po studii na Fakultě stavební ČVUT působil ve Vojenském projektovém ústavu (u Jiřího Eisenreicha), kde se v letech 1972–1978 podílel ještě s Ivo Loosem a Jindřichem Malátkem na projektování a realizaci komplexu v brutalistním stylu Transgas, jehož demolici musí nyní přihlížet. Další práce s prvky hi-tech a postmoderny navrhoval od roku 1974 ve Spojprojektu – televizní vysílač Hošťálkovice v Ostravě či Žižkovská televizní věž (1985–1992). Má za sebou desítky realizací, např. provozní budovy České televize na Kavčích horách, v roce 2008 ve spolupráci s Richardem Meierem realizoval druhou nejvyšší budovu v České republice City Tower v Praze na Pankráci a v roce 2018 budovu Trimaran ve stejné čtvrti (spolu s Ernstem Hoffmannem, Martinem Tröthanem). Od roku 2005 působí jako pedagog na Fakultě architektury ČVUT, později tamtéž obhájil docenturu.

ZEMŘEL ARCHITEKT OTAKAR KUČA

Ve věku 91 let zemřel 22. prosince 2018 přední český odborník v oblasti krajinářské architektury, žák a pokračovatel Ladislava Žáka, architekt Otakar Kuča. Lze ho označit za pionýra moderních trendů této specializované disciplíny propojující zahrady, krajinu, urbanismus a veřejný prostor.

Spojoval v sobě vzácným způsobem několik profesí: byl tvůrčím architektem, znalcem a ochráncem přírody, umělcem, vědeckým pracovníkem a vysokoškolským pedagogem. Profesionální orientaci přitom vyvažovala i mimořádná erudice v oblasti dějin umění a historie, stejně jako neustálý zájem o hledání širších civilizačních souvislostí a vlivů. Tento široký záběr je nezbytný pro působení v interdisciplinární disciplíně, mezi které krajinářská a zahradní architektura nepochybně patří.

Po absolutoriu na Fakultě architektury a pozemního stavitelství ČVUT působil Otakar Kuča, při postgraduálním studiu teorie a vývoje architektury, jako asistent profesora Oldřicha Stefana. Tvůrčí prostor našel posléze ve Výzkumném ústavu výstavby a architektury (VÚVA) a jako projektant nastoupil ihned po jeho zformo-

vání do Státního ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů (SÚRPMO). Mezi jeho nejvýznamnější práce patří zámecké zahrady v Holešově, Jindřichově Hradci, Kratochvíli a v Troji, stanice metra Malostranská, proměna a fontána v Mariánských lázních, Park přátelství na Proseku nebo pražské zahrady Kajetánka, Voršílská a Strahovská a z poslední doby Františkánská zahrada v Praze, Akropole na Vyšehradě a Hanácké náměstí v Kroměříži.

Jako významný odborník byl Otakar Kuča zván k účasti na mezinárodních konferencích a členství v porotách architektonických soutěží a byl členem mnoha profesních mezinárodních organizací, mimo jiné v letech 1968–1973 členem Velké rady Mezinárodní federace architektů-krajinářů (IFLA) a 1993–1997 členem Rady Pražského hradu, a v neposlední řadě pedagogem na Technické univerzitě v Berlíně (kde získal v roce 1973 diplom Dr-Ing), na Škole architektury Akademie výtvarných umění a na Vysoké škole uměleckopřmyslové, přednášel na Fakultě architektury ČVUT v Praze a Mendelově zemědělské a lesnické univerzitě v Brně.

Za komparativní studie pro UNESCO Lednicko-valtický areál a Kroměřížské zahrady a zámek obdržel Otakar Kuča stříbrné medaile Mendelovy univerzity a města Kroměříže, a za svoji celoživotní práci byl v roce 2003 Obcí architektů vyznamenán Cenou osobnosti české architektury. V roce 2015 pak obdržel cenu Ministerstva kultury ČR za přínos v oblasti architektury.

Zdroj: SVU Mánes

ODEŠEL KRÁLOVÉHRADECKÝ ARCHITEKT BEDŘICH FALTA

Bedřich Falta (*1939) patřil mezi zakládající členy ČKA (číslo autorizace 6). Zemřel 3. března krátce po svých osmdesátých narozeninách. Během své takřka padesátileté odborné činnosti se orientoval především na urbanismus a územní plánování. Přítomnost mezi zakládajícími členy AUÚP svědčí o velkém zájmu na směřování společnosti k optimálnímu vývoji sídelní struktury v rámci České republiky.

V roce 1965 ukončil studium na Fakultě architektury a pozemního stavitelství při ČVUT v Praze. Ve stejném roce nastoupil do Stavoprojektu v Hradci Králové, kde od roku 1989 vedl urbanistické středisko. V roce 1991 založil vlastní společnost URBAPLAN s. r. o., jejíž činnost plynule navázala na produkci státní projekční organizace. Ateliér řídil až do roku 2014, kdy jej předal svému synovi.

V průběhu kariéry vytvořil několik desítek schválených územních plánů velkých měst i menších sídel, několik regulačních plánů a množství územních studií (např. ÚPD Hradce Králové, Jablonce nad Nisou, Náchoda, Turnova, Broumova či Nového Města nad Metují).

Spolu s územně plánovací činností rovněž navrhoval průmyslové, obchodní, veřejné i obytné budovy v Hradci Králové (výrobní areál jemné zdravotní me-

Bedřich Falta, výrobní areál jemné zdravotní mechaniky Arrow, 1994. Foto archiv Bedřicha Falty

chaniky ARROW, Kovomat, Bühler motor či MAKRO). Ve východních Čechách byla dle autorského návrhu realizována například obřadní síň v Novém Městě nad Metují či dostavba pivovaru v Náchodě, popřípadě barevné řešení fasád divadla v Jaroměři. Obytné domy a penziony projektoval pro klientelu především v Hradci Králové, Praze, Náchodě a Špindlerově Mlýně.

Součástí jeho profesních aktivit byla i účast na více než dvou desítkách architektonických a urbanistických soutěží. Nelze opomenout ani příspěvky na poli vědecké a publikační činnosti, kde spolupracoval na několika odborných i popularizačních textech týkajících se Hradce Králové, ale i románské sakrální architektury. Účast na veřejném životě ve východočeské metropoli reprezentovala funkce zastupitele města po tři volební období.

Bedřich Falta, Územní plán sídelního útvaru, Hradec Králové, 1997. Plán z archivu Bedřicha Falty

VÝBĚROVÉ ŘÍZENÍ NA MĚSTSKÉHO ARCHITEKTA

VÝBĚROVÉ ŘÍZENÍ NA MĚSTSKÉHO ARCHITEKTA V CHOTĚBOŘI

Rada města Chotěboře vyhláší výběrové řízení na konzultační a poradenskou činnost v oblastech architektury a urbanismu

Městský architekt – externí konzultant

Hlavní náplní je konzultační a poradenská činnost v oblastech architektury a urbanismu města Chotěboře a jeho místních částí pro potřeby města i veřejnosti. Předpokládaný rozsah 20 hodin měsíčně na místě pro potřeby města i veřejnosti, na vyžádání vedení města i účast na mimořádných jednáních, v případě potřeby až 20 hodin home office měsíčně.

Složení výběrové komise:

Ing. arch. Jan Hubáček, Ing. arch. Marek Janatka, Ph.D., Ing. arch. Zbyněk Ryška, Jiří Štekl, Stanislav Šíp, Ing. Tomáš Škaryd, Mgr. Bc. David Šafránek, Ing. Ludmila Pecnová

Lhůta pro podání přihlášky: do 17. 4. 2019 do 13 h na adresu – Město Chotěboř, Trčků z Lípy 69, 583 01 Chotěboř

Informace na tel.: 569 641 103, 606 618 931

VIMPERK HLEDÁ MĚSTSKÉHO ARCHITEKTA

Město Vimperk, probouzející se historické město v srdci Šumavy, vyhláší výběrové řízení na pozici:

Městský architekt – externí konzultant.

Hledáme odborného konzultanta vedení města v oblasti architektury a urbanismu, odborníka s koncepčním myšlením a výbornými komunikačními a prezentačními schopnostmi.

Přihlášky pošlete do: 10. 5. 2019
Více informací na: www.vimperk.cz

PRITZKEROVA CENA 2019 – ARATA ISOZAKI

Arata Isozaki (87), japonský architekt kombinující vlivy Východu a Západu, se stal letošním držitelem Pritzkerovy ceny. Cenu uděluje každoročně od roku 1979 Hyatt Foundation žijícím architektům, jejichž práce vykazuje talent a vizi a zároveň je přínosem lidstvu.

Arata Isozaki je již devátým Japoncem, který Pritzkerovu cenu získal. Mezi její laureáty patří i Kenzō Tange, v jehož ateliéru Isozaki zahájil kariéru poté, co vystudoval Tokijskou univerzitu. Po úpadku metabolistických myšlenek nastoupila tzv. „nová vlna“ architektů, mezi nimiž vynikal právě Arata Isozaki či Kazuo Šinohara. Každou stavbu považovali za solitér, který nelze harmonicky vkomponovat do chaotické změti moderního velkoměsta. Na 14. trienále v Miláně představil Elektrický labyrint. Šlo o revoluční dílo pojaté jako multimediální představení hirošimské tragédie, sestávající z náhodně se otáčející obrazovky a obrazů promítaných zpětně. Na trienále se setkal se skupinou Archigram, jakož i s Hansem Holleinem, jehož tvorbou se v pozdějších návrzích nechal inspirovat. Vrcholem jeho tvorby je Muzeum Gunma v Japonsku (1971–1974). Kombinuje dřevo, kov a kámen. Materiály se objevují v různých geometrických formách a objemech (mříž, kostka apod.). V jeho tvorbě se prolínají vlivy tradiční japonské kultury a západního stylu.

Arata Isozaki, Art Tower, Mito, Japonsko, 1990. Foto KOraLL, CC BY-SA 3.0, wikipedia.org

ČECHY MEZI FINALISTY MIES VAN DER ROHE AWARD 2019 NENAJDEME

Ani v letošním roce se mezi finalisty Mies van der Rohe Award nedostala žádná z 12 nominovaných českých staveb. Vítěz prestižní soutěžní přehlídky realizací bude oznámen koncem dubna, předání ceny se uskuteční v Barceloně 7. května 2019.

Do soutěže bylo nominováno celkem 383 staveb z celé Evropy. Z nich odborná porota vybrala čtyřicetku nejlepších, které postoupily do užšího výběru. Objevil se mezi nimi také projekt slovenského ateliéru GutGut s rekonstrukcí bývalé továrny v Bratislavě. Porota vybírala práce, které nejlépe vypovídají o současných trendech v architektuře – recyklace, výstavba bytů, kultura.

51N4E; Anri Sala; Plant en Houtgoed; IRI – Skanderbegovo náměstí, Tirana, Albánie. Finalista Mies van der Rohe 2019. Foto Filip Dujardin

Finalisté:

- Psychiatrická klinika, Melle, Belgie (architecten de vyldeer vinck taillieu)
- Auditorium a kongresové centrum Plasencia, Španělsko (selgascano)
- Skanderbegovo náměstí, Tirana, Albánie (51N4E; Anri Sala; Plant en Houtgoed a IRI)
- Terasový dům v Berlíně / Lobe Block, Německo (Brandlhuber+ Emde, Burlon and Muck Petzet Architekten)
- Revitalizace 530 bytů, Grand Parc Bordeaux, Francie (Lacaton & Vassal architectes; Frédéric Druot Architecture and Christophe, Hutin Architecture)

Snímky finalistů viz s. 42, 43.

Českou republiku v soutěži Mies van der Rohe Award 2019 zastupovaly tyto stavby:

- Kinonekino, Planá / XTOPIX architekti, s. r. o. – Barbora Buryšková, Pavel Buryška, Simona Ledvinková
- Kotelna v Libčicích nad Vltavou / Atelier Hoffman – Patrik Hoffman
- Horní stanice lanovky na Pustevnách / Kamil Mrva Architects
- Štajnhaus v Mikulově / ORA – Jan Hora, Barbora Hora, Jan Veisser
- Bytový dům DOMINO / Ateliér RAW – Tomáš Rusín, Ivan Wahla, Lukáš Vágnér
- Sportovní hala Dolní Břežany / SPORADICAL – Aleš Kubalík, Josef Kocián, Jakub Našinec, Veronika Sávová
- Přestavba vodárenské věže v Praze na Letné / Petr Hájek ARCHITEKTI – Petr Hájek, Tereza Keilová, Cornelia Klien, Benedikt Markel, Martin Stoss
- Polyfunkční dům DRN, Praha / FIALA + NEMEC, s. r. o. – Stanislav Fiala
- Protestní stupínek, Praha / 2021 Architects – Peter Lényi, Ondrej Marko, Marián Lucký, Juraj Hariš, Marek Harčarík
- Rozhledna Doubravka, Praha / Huť architektury Martin Rajniš – Martin Rajniš, David Kubík, Tomáš Kosnar
- Kostel sv. Václava, Sazovice / Atelier Štěpán – Marek Štěpán
- Dostavba centra současného umění DOX, Praha / Petr Hájek Architekti – Petr Hájek, Tereza Keilová, Cornelia Klien, Benedikt Markel, Martin Stoss

Nominace ČKA viz Bulletin ČKA 4/2018, s. 17. Více informací <https://miesb.com>

SERVIS

ROBBRECHT EN DAEM ARCHITECTEN & MJOSE VAN HEE ARCHITECTEN, Tržnice a centrální náměstí v Ghentu, Belgie, 2014. Foto marc de bliek © robbrecht en daem architecten

Rudiš-Rudiš architektonická kancelář, Hvězdárna a planetárium Brno, rekonstrukce a dostavba 2011. Foto archiv Hvězdárny a planetária Brno

Příklad bydlení typu baugruppe / cohousing. ifau, Jesko Fezer, HEIDE & VON BECKERATH, Bytový dům R 50, Ritterstrasse 50, Berlín. Foto Andrew Alberts

KRUH JARO 2019: BELGICKÁ INSPIRACE

Přednášky

Záštitou ČKA

CAMP, IPR Praha, Vyšehradská 51, Praha 2

Cílem 19. ročníku přednášek pořádaných spolkem KRUH je zprostředkovat zahraniční zkušenost českému publiku a ukázat, že kvalitní současná architektura může vzniknout v malé zemi a projevit se bez zbytečné okázalosti. Belgie je v tomto ohledu České republice velmi blízka, a proto ji KRUH představuje jako inspirativní příklad. Upravené stavební materiály, architektonické laboratoře, inovace a udržitelnost. Současná kvalitní architektura dostává nové atributy. Jednoduchost, minimální ekologické zatížení či aktivizace uživatelů budov jsou podstatnější než okázalost a nutnost světového jména. Belgická architektonická inspirace představí v rámci 7 přednáškových večerů 11 studií z Vlámka, Valonska a Bruselu. Místní architektura je sebevědomá, inspirativní a veskrze současná, ačkoli je jasně zakotvená v konkrétním prostoru a respektuje dané kulturní prostředí. Místní menší ateliéry dokážou rychleji reagovat na aktuální situaci nejen ve stavitelství, ale obecně ve společnosti. Poptávka po udržitelnosti a omezení plýtvání byla například impulzem pro vznik studia BC architects, které se v Praze představí v dubnu.

www.gjf.cz

Předpokládaný program

4. 4. 2019 v 19.30 h
NoAarchitecten + BC architects
9. 5. 2019 v 19.30 h
Robbrecht en Daem architecten (kino Světozor)
6. 6. 2019 v 19.30 h
Xavier de Geyter + Nu architectuuratelier

AKCE

DOPRAVA A DOPRAVNÍ SYSTÉMY

Konference

Záštitou ČKA

11.–12. 4. 2019

Hvězdárna a planetárium, Kraví Hora, Brno

Asociace pro urbanismus a územní plánování pořádá další ročník tematicky zaměřené konference. Na řadě přednášek bude představena tramvajová trať Petržalka, dopravní systémy Prahy, brněnské hlavní nádraží, rozvoj pražského Letiště Václava Havla, obchvat Dvora Králové, dopravní terminál v Jablonci nad Nisou, doprava v ÚPD, vysokorychlostní trať z pohledu ÚP, technické normy ve veřejném prostoru, informace MMR, dále bude tématem doprava v krajině, zahraniční příklady mobility a prezentována bude rovněž studentská soutěž. Součástí akce budou panelové diskuse, společenský večer a odborná exkurze do technického zázemí hvězdárny i vily Tugendhat.

www.urbanismus.cz

DIVADLO ARCHITEKTURY / RE-VIZE OLOMOUC

Přednášky a besedy

Divadlo hudby, Denisova 824/47, Olomouc

1 město, 100 000 názorů. 4 večery, 8 hostů, 360 minut.

Série večerů o hodnotách města, architektuře a městském plánování. Jak rozhodovat o veřejném prostoru? Komu patří ulice, parky a řeka? Chcete se něco dozvědět a říct svůj názor? S novým nápadem přišli mladí olomoučtí (skoro už) architekti Radka Smičková a Vojtěch Rudorfer, kteří v rámci osvědčeného formátu Divadla architektury zahájili cyklus besed. Moderuje David Mareš.

10. 4. 2019 od 18 h

Bydlení-dostupnost-standard-podpora města.

Díl druhý: bydlení. Jaké jsou možnosti města podporovat dostupné bydlení? Co je vůbec „dostupné“ a jaký je dnes „standard“? Mají v Česku vznikat nová družstva a baugruppe?

Mirko Baum, Přístavba Fakulty architektury RWTH v Cáchách, 2000.
Foto archiv FA ČVUT

Erich Mendelsohn, Obchodní dům Bachler, Ostrava, první polovina
30. let 20. století. Foto archiv NPÚ

Walter Gropius, Bauhaus, Dessau, 1925-1926. Foto © Filip Šlapal

Eva Jiříčková, Schodiště v obchodě Joan and David, New Bond Street,
Londýn, 1995. Foto AI Design

SVĚT KONSTRUKCE – KONSTRUKCE SVĚTA / 11 PŘEDNÁŠEK
MIRKO BAUMA NA FA ČVUT

Přednášky

FA ČVUT, Thákurova 9, Praha 6

Workshop respektovaného českého architekta, oceňovaného zejména za jeho progresivní tvorbu v Německu, kam se v 70. letech odstěhoval, je složený z jedenácti přednášek o konstrukci v jejích kulturně-historických souvislostech. Témata workshopu zaměřeného z jedné třetiny na teorii, zbytek na příklady z oblasti techniky, umění a architektury, částečně vycházející z knihy *Ulice na konci světa / Strasse am Ende der Welt*. Workshop bude probíhat ve třech blocích.

1. blok / 4 přednášky / 11. 3.–14. 3. 2019

2. blok / 4 přednášky / 1. 4.–4. 4. 2019

3. blok / 3 přednášky / 23. 4.–25. 4. 2019 (18.00–19.30 h)

3.09 Kit of parts / 23. 4. 2019

Aditivní konstrukce a prefabrikace

3.10 Coincidentia oppositorum / 24. 4. 2019

Splynutí protikladů aneb o užitečných proměnách drátěného kola

3.11 Tensegrity / 25. 4. 2019

Nekonvenční formy předpjatých táhlových systémů

FILIP ŠLAPAL – BAUHAUS

Výstava

6. 3.–14. 4. 2019

Galerie Jaroslava Fragnera, Betlémské nám. 5a, Praha 1

Výstava fotografií renomovaného českého fotografa architektury Filipa Šlapala připomíná sté výročí založení slavné umělecké školy Bauhaus (1919–1933).

Součástí instalace jsou rovněž unikátní filmy představující budovy i osobnosti Bauhausu, kultovní baletní scénografii Oskara Schlemmera, dokumenty o Novém Frankfurtu a tzv. frankfurtské kuchyni a existenčním minimu nebo o vile Tugendhat v Brně ad.

V rámci doprovodného programu se uskuteční přednášky a moderované debaty historiků architektury, umění a designu, ale také estetiků.

www.gjf.cz

NOVÁ ARCHITEKTURA MEZI CENTRY A PERIFERIEMI

Výstava

19. 10. 2018–30. 4. 2019

Národní památkový ústav Ostrava, Odboje 1, Ostrava-Moravská Ostrava

Výstava s podtitulem *Architektura první Československé republiky na pomezí Moravy a Slezska* se zabývá výstavbou v rámci hraničního území v době složité situace pomezí Moravy a Slezska v letech 1918 až 1938, která vyplývala z absence výrazného mocenského a kulturního centra a z vlivu tří národních celků, přičemž po roce 1918 se změnila dominance mezi dvěma z nich. Expozice představuje prostřednictvím dobových fotografií, plánů a také několika modelů nejvýraznější díla té doby. Zároveň věnuje pozornost tvorbě architektů spojených trvale s kulturními centry (Leopold Bauer, Vladimír Fischer, Marie Frommerová, Josef Gočár, Vlastislav Hofman, Bohumil Hübschmann, Leo Kammel, Anton Köstler, Miloš Laml, František Vahala ad.), soustavně působících v regionu (Eduard David, Karel Gottwald, František Kolář a Jan Rubý, Ernst Korner, Karel Kotas, Otto Reichner, Oskar Wittek ad.), případně absolvujících v té době studium a zahajujících intenzivní tvůrčí kariéru (Lubomír a Čestmír Šlapetové). Prezentace se zaměřuje na stavby z Moravské Ostravy, Slezské Ostravy, Opavy, Krnova, Nového Jičína, ale i z nově formovaného Českého Těšína.

JIRIČNÁ

Výstava

22. 3.–12. 8. 2019

Centrum současného umění DOX, Poupětova 793/1, Praha

U příležitosti životního jubilea Evy Jiříčné probíhá retrospektivní výstava architektky, která představí její tvorbu od profesních začátků až po současnost. Záměrem multimediální výstavy je představit proces vývoje i realizaci jednotlivých projektů Evy Jiříčné a také zdroje jejich inspirace. Vystaveny jsou části originální projektové dokumentace významných realizací, jejich architektonické modely i ukázky interiérového designu a filmové projekce spojené s životem a dílem Evy Jiříčné. V prostorách výstavy je rovněž reinstalováno původní monumentální skleněné schodiště vytvořené pro interiér pařížské pobočky sítě obchodů Joan & David v roce 1994. Proslulá přímá i spirálovitá schodiště Evy Jiříčné, v nichž jako první použila sklo jako konstrukční element, jsou v jejím provedení povýšena na sochařská díla.

www.dox.cz

20000

O místech a lidech –
Literárně-vizuální dokument
o současné architektuře
malých českých měst a obcí

Michaela Hečková,
Matěj Chabera

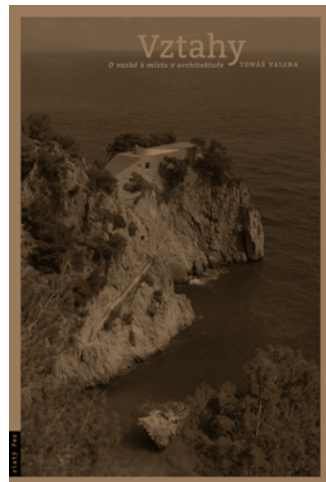
Tolerance

**20000: O MÍSTECH A LIDECH –
LITERÁRNĚ-VIZUÁLNÍ DOKUMENT
O SOUČASNÉ ARCHITEKTUŘE MALÝCH
ČESKÝCH MĚST A OBCÍ**

**Michaela Hečková, Matěj
Chabera**

Tolerance, 2019

20000 je literárně-vizuální dokument o nové architektuře v českých regionech. Publikace představuje portréty 20 míst ve 20 městech a obcích České republiky, které svým počtem obyvatel nepřesahují 20 000, za nimiž stojí 20 předních architektonických studií mnohdy v autorské dvojici se zadavatelem, vedením obce nebo provozovatelem. Najdete zde realizace od studia Mjölck, Atelieru M1, Zdeňka Fránka, Zdeňka Sendlera, Petra Pelčáka, XTOPIX, ORA, Rusína Frei architekti, Kamila Mrvy, Marcely Steinbachové a dalších. Od hospody přes kostel, novou náves, sportovní halu až k experimentální útulně uprostřed pole. Od Plané u německých hranic přes Líbeznice, Dolní Břežany a Litomyšl až do Trojanovic, Čeladné a Beskyd. Podkladem pro texty jsou rozhovory s architektonickými studií a tzv. hybateli architektury – zadavateli, investory, provozovateli, vedením obce či města, místními kulturními organizátory, nadšenými krajinářskými architekty. Autorské fotografie vznikaly speciálně pro knihu a zcela atypicky v době reálného provozu objektů. Autoři hledají body jemných i výrazných zásahů do města i krajiny, sledují proměnu české vesnice a malého města a stavbu nových emblematických veřejných budov, stejně jako nepatrné akupunkturní zásahy, které dokážou proměnit charakter a biorytmus daného místa. Architektonickou proměnu jen nepopisuje, ale prožívá. O místech a lidech, tak by zněl podtitul, kdyby kniha nějaký potřebovala.

NOVÉ KNIHY

**O PLEČNIKOVÍ: PŘÍSPĚVKY
KE STUDIU, INTERPRETACI
A POPULARIZACI JEHO DÍLA**

Tomáš Valena

**Národní památkový ústav, Pravý
úhel, 2016**

Kniha vyšla v roce 2016 k 145. výročí narození a 60. výročí úmrtí fenomenálního architekta Jože Plečnika (1872–1957). Obsahuje deset kapitol, které poskytují interpretaci Plečnikova díla především na Pražském hradě, v Lánech a ve slovinské Lublani. Rozsáhlá kniha obsahuje 450 ilustračních obrázků – současných snímků, plánků, dobových fotografií, autentických kreseb atd. Kniha není jen další položkou v řadě monografií o Plečnikovi, která by předkládala novou interpretaci celého jeho díla, nýbrž souborem esejů o dosud málo zpracovaných tématech.

Zvláštní pozornost je věnována vrcholu Plečnikova díla – jeho pražskému ob-

dobí. V knize je také poprvé dokumentována, svým způsobem jedinečná architektonická výstava in situ: Josip Plečnik – Architektura pro novou demokracii, realizovaná na Pražském hradě v roce 1996, na níž se významně podílel i autor knihy.

VZTAHY. O VAZBĚ K MÍSTU V ARCHITEKTUŘE

Tomáš Valena

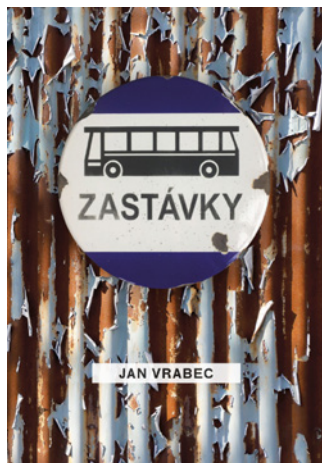
Zlatý řez, 2018

Knihy vyšla v německém originálu poprvé v roce 1994 a stala se důležitým zdrojem poznání historie architektury a stavby měst z perspektivy vztahu architektonického díla a fyzického místa, architektury a topografie. Téma fyzického prostředí architektury, chápané celostně jako kulturní fenomén, je v digitální době stále více aktuální. Kniha se těší stálému zájmu čtenářů a v roce 2014 vyšla po dvaceti letech ve druhém, doplněném a rozšířeném vydání, z nějž je pořízen český překlad (z německého originálu *Beziehungen*. *Über den Ortsbezug in der Architektur* přeložil Petr Kaška).

„Dům postavený na určitém místě vstupuje s tímto místem do dialogu, na němž se dům i místo podílejí stejnou měrou. Jelikož však každý z nich hovoří svým vlastním jazykem, záleží na styčných bodech: oběma je však společná jejich materiální a prostorová dimenze. Je nasnadě, že především v této rovině bude probíhat komunikace mezi nimi. Jde tedy o vazbu architektury k místu, o místo oslovené osobním „Ty“, o architekturu vztahu. To jistě není žádné nové téma, ale spíše všeobecně známý fakt architektury. Přesto však takový fakt, o němž se musí každá generace architektů znovu přesvědčit.“

Tomáš Valena patřil k významným středoevropským historikům architektury, v českém prostředí je známý zejména jako znalec díla Josipa Plečnika. Nakladatelství Zlatý řez nyní předkládá českým čtenářům jeho stěžejní teoretické dílo, jehož tématem je vztah architektury a fyzického místa. Autor nejprve zkoumá samotný pojem místa, poté uvažuje nad různými podobami „genia loci“ a konečně předkládá historický přehled dialogického vztahu architektury k místu nejen v evropské tradici. Ukazuje, jak přírodní a krajinné podmínky ovlivňují podobu architektonického díla a jak architektura svým pozorným čtením místa pomáhá člověku zabydlet se ve světě. Bohatě ilustrovaná kniha spojuje vysokou odbornou náročnost se čtenářskou přístupností.

Tomáš Valena zemřel v sobotu
2. února 2019 ve věku 68 let.

ZASTÁVKY

Jan Vrabec

Grada, 2018

Zdánlivě okrajová témata mohou vypovídat o době a společnosti více, než by se zdálo. Dobrým příkladem může být fenomén chatařství či zahrádkářství a jejich specifická estetika lidové tvořivosti. Tato kniha chce představit v něčem podobné, dosud málo reflektované téma – autobusové zastávky v Čechách a na Moravě. Zaměřuje se na jejich nejrozmanitější a nejviditelnější části, kterými jsou přístřešky, budky, domečky a podobně. Najdeme je v každém koutu naší země, ve městech, v obcích, na hlavních i vedlejších silnicích. Díky dlouhé tradici autobusové dopravy a velké hustotě silniční sítě jsou zastávky na celém území velmi rozšířeným jevem. Jejich velkému počtu odpovídá množství rozmanitých forem, velikostí, barev a materiálů. To vše, v kombinaci s jejich různým stářím, tvoří na celém území velmi pestrou mozaiku. Jan Vrabec a jeho syn Matěj začali fotografovat autobusové zastávky na svých společných cestách. Matěj s malým foťáčkem, táta s lepší technikou. Výsledkem je kniha plná budek, přístřešků a domečků rozmanitých velikostí, barev i materiálů.

AHOJ SOCHO: MĚSTEM S OTEVŘENÝMA OČIMA

Michaela Matysová, Lucie
Štůlová Vobořilová

Galerie hl. města Prahy, 2018

Pestrá kniha plná fotografií a kreseb je založena na objevování, poučení i spolupráci dětí a rodičů. Čtenáři se v ní setkají s různými podobami sochy a pomníku od kamenných a bronzových figur po díla, která umělci tvoří vlastním tělem, ze sněhu nebo z trávy. Vedle současných tvůrců, z nichž dokonce Kateřina Šedá, Kurt Gebauer, Krištof Kintera a Denisa Václavová v knížce osobně vyprávějí příběh jednoho ze svých projektů, zde najdeme i pomníky sv. Václava a mistra Jana Husa nebo sochy z Karlova mostu. Tvůrčí úkoly přivedou pražské i mimopražské čtenáře ke zkoumání vlastního okolí. Kniha je primárně určena rodinám s dětmi od 6 let, ale může zaujmout i pedagogy nebo vedoucí dětských zájmových skupin.

22

LEGISLATIVA

NOVÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY

Pro lepší obeznámenost architektů s relevantní legislativou si dovoluujeme upozornit na některé předpisy, které souvisejí s výkonem profese a k jejichž změnám došlo v poslední době. Ve Sbírce zákonů České republiky jsou zákony a vyhlášky pravidelně zveřejňovány, viz www.mvcr.cz v rubrice Legislativa.

Z předpisů uveřejněných ve Sbírce zákonů České republiky od 6. 11. 2018 do 18. 2. 2019 upozorňujeme zejména na:

Zákon č. 32/2019 Sb.

kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Základní změny jsou (i) zrušení tzv. „karenční doby“, po kterou se v případě dočasné pracovní neschopnosti neposkytuje osobě v zaměstnaneckém nebo služebním poměru náhrada mzdy nebo platu; a (ii) snížení pojistného placeného na nemocenské pojištění zaměstnavatelem a osobou samostatně výdělečně činnou. Změna se dotýká zákoníku práce, zákonu o daních z příjmů, zákonu o státní sociální podpoře, zákonu o důchodovém pojištění, zákonu o pojistném na sociální zabezpečení a dalších předpisů.

→ Novela bude účinná od 1. 7. 2019.

Zákon č. 31/2019 Sb.

kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), a některé další zákony

Novela má napomoci v řešení situace osob, které se nacházejí v tzv. dluhové pasti, tedy jejichž dluhy v průběhu času, i v důsledku nárůstu o příslušenství, dosáhly takové výše, že nejsou schopny je splatit ze svých příjmů ani rozprodejem disponibilního majetku. Zmírňují se tak podmínky, za jakých je možné řešit platební neschopnost formou oddlužení.

→ Novela bude nabývat účinnosti v několika fázích, první od 1. 6. 2019.

Vyhláška č. 251/2018 Sb.

kterou se mění vyhláška č. 146/2008 Sb., o rozsahu a obsahu projektové dokumentace dopravních staveb

Vyhláška Ministerstva dopravy vydaná k provedení § 194 písm. c) stavebního zákona aktualizuje rozsah a obsah projektové dokumentace leteckých staveb, staveb drah a staveb na dráze, staveb dálnic, silnic, místních komunikací a veřejně přístupných účelových komunikací, a to jak ve fázi dokumentace pro stavební povolení, tak prováděcí dokumentace.

→ Vyhláška je účinná od 1. 12. 2018.

Zákon č. 50/2019 Sb.

kterým se mění zákon č. 212/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých předpisů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Novela zavádí další zákonné licence (případy, kdy je autorské dílo možno užít bez souhlasu autora), a to ve prospěch osob se zdravotním postižením.

→ Novela je účinná od 15. 2. 2019.

OTÁZKY A ODPOVĚDI

K právu projektanta předat zpracování části zakázky jiné osobě

Naše obec zaslala objednávku projektantovi, který měl vytvořit projektovou dokumentaci pro stavební povolení. Protože pan projektant zjistil, že práci nezvládne, sám (bez našeho vědomí) oslovil svého kolegu, aby mu s pracemi na dokumentaci pomohl. Když mi sdělil, že jeho kolega na dokumentaci pracoval, dohodli jsme se, že tomuto kolegovi proplatíme jím zpracovanou část, která nepřesáhne 50 000 Kč. Faktura byla vystavena a proplacena. V polovině prosince se tento kolega ozval znovu a požadoval proplacení další částky ve výši téměř 17 000 Kč, což jsme odmítli. Nato vrátil obci peníze z první proplacené faktury a napsal, že do doby, kdy se dohodne s původním projektantem, nesouhlasí s tím, aby byla jím zpracovaná dokumentace užívána k jinému účelu než k vydání územního rozhodnutí a stavebního povolení. Naše obec má ale zažádáno o dotaci na tento projekt. Výsledek bychom měli znát v březnu. Já mám teď velké obavy, že když druhou fakturu neproplatíme, začne nám dělat problémy u poskytovatele dotace a my ji potom nedostaneme. Má právo dělat nám takové věci, když objednávka proběhla u někoho jiného? Jsem přesvědčena, že se jedná spor mezi dvěma kolegy, kteří by si ho měli vyřešit sami, ale bohužel dochází k tomu, že si nás berou jako rukojmí.

V první řadě bych chtěla poukázat na to, že projektant neměl oprávnění bez vašeho vědomí předat část zakázky svému kolegovi. Takové jednání je v rozporu s povinnostmi dodavatele ve smlouvě o dílo a dále s ustanovením § 19 Profesionálního a etického řádu ČKA. Korektní postup by byl využít kolegu jako vlastního subdodavatele, s tím, že projektant, s nímž máte uzavřenu smlouvu, by dál nesl odpovědnost za zpracované dílo a on by vám také vystavovat faktury. Dle mého názoru neměla obec práci kolegy tohoto projektanta převzít ani zaplatit, jelikož jste od něj nic neobjednávali.

Tím, že jste plnění převzali, jste do smluvního vztahu vstoupili. Nemohu hodnotit, za co vám fakturuje dalších 17 000 Kč – pokud toto však předem nedeclaroval a navíc byla domluva na maximální částce 50 000 Kč, nevidím důvod, proč byste mu měli nyní tuto částku doplácet.

Pokud informace, které uvádíte, odpovídají skutečnosti, jednání obou zúčastněných architektů porušuje několik ustanovení etických předpisů ČKA. Pokud by tito architekti zašli až tak daleko, že by se vám pokoušeli dělat problémy u poskytovatele dotace, doporučila bych obrátit se se stížností na dozorčí radu ČKA.

K formulaci zadávacích podmínek veřejné zakázky

Dovolujeme se zeptat, zda existuje výklad ČKA ohledně autorských práv v níže popsaném případě. Město vypsalo vyzvanou soutěž, kterou vyhrál náš ateliér. Město nám zadalo zpracování studie dle požadavků dotčených orgánů. Nyní bude v projektu v dalších fázích pokračovat jiný subjekt (vítěz vypisovaného výběrového řízení), my bychom si rádi pojistili naši další účast v projektu byť i jen uplatněním autorského dozoru nad projektem v dalších stupních, a to na bázi autorských práv. K tomu potřebuje město právní výklad, že lze do podmínek výběrového řízení zakotvit nutnost spolupráce s námi na bázi autorských práv a zpracované studie.

Ano, do zadávacích podmínek je rozhodně možné stanovit povinnost s vaším ateliérem spolupracovat, ideálně také v jakém rozsahu. Konec konců je to povinnost stanovená autorským zákonem (autorský dohled). Může to být naformulováno třeba tak, že dodavatel bude mít povinnost při zpracování projektu tento konzultovat s autory studie a ve stanovených fázích projekt předkládat k odsouhlasení.

Nicméně není možné v zadávacích podmínkách stanovit povinnost, aby dodavatelé vstupovali do smluvního vztahu s vámi samostatně – zadavatelem vaší práce bude město.

K možnosti zadat veřejnou zakázku konkrétnímu subjektu

Dovolujeme si obrátit se na vás s žádostí o vyjádření k problematice autorství projektu. Naše město v současné době zvažuje realizaci kompletní revitalizace určitého veřejného prostranství. Původní studii tohoto veřejného prostranství zpracoval v roce v 70. letech tým architektů. Vlastní realizace se uskutečnila v 80. letech. Jedná se o památkově chráněné území a je zapsáno v ústředním seznamu kulturních památek. V současné době město zvažuje kompletní revitalizaci daného prostoru. Jeden z autorů původní studie nárokuje autorská práva k původnímu projektu revitalizace. V této souvislosti si dovolujeme obrátit se na vás s žádostí, zda v současné době skutečně autor disponuje autorskými právy k projektu a město musí při zadání veřejné zakázky na zpracování nové studie/realizační projektové dokumentace oslovit přímo a pouze původního autora, nebo je možné oslovit více architektů na zpracování nové studie/realizační projektové dokumentace. Děkujeme vám za vaše vyjádření.

Z hlediska autorského zákona (a to jak dnes účinného zákona č. 121/2000 Sb., tak dřívějšího zákona č. 35/1965 Sb.) trvají majetková autorská práva po dobu života autora a 70 let po jeho smrti (respektive podle předchozí úpravy 50 let po smrti autora). Pakliže tedy autor neudělil jiné osobě právo dílo užit, typicky formou licenční smlouvy, disponuje svými autorskými právy v plném rozsahu a město tato jeho práva musí respektovat. Město by tedy mělo původního autora oslovit s možností uzavřít licenční smlouvu, pokud by s tímto souhlasil, je možné zadat veřejnou zakázku běžným způsobem. Pokud by však autor licenční smlouvu uzavřít odmítl, uplatní se § 63 odst. 3 písm. c) zákona o zadávání veřejných zakázek, dle kterého lze vést tzv. jednací řízení bez uveřejnění namísto standardního výběrového řízení v případě, kdy veřejná zakázka může být splněna pouze určitým dodavatelem z důvodu ochrany výhradních práv včetně práv duševního vlastnictví.

Připravila Daniela Rybková

CELOŽIVOTNÍ

PROFESNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

AKTUÁLNÍ AKCE CPV

ČKA připravuje pro své členy semináře a přednášky věnované aktuálním tématům týkajícím se výkonu profese. Zároveň zve na vybrané akce organizované jinými institucemi a firmami, zařazené do CPV ČKA.

Doprava a dopravní systémy / Záštitá ČKA
Asociace pro urbanismus a územní plánování
11. 4. 2019, Brno, 5 bodů

Platební spory ve stavebnictví – předcházení, řešení, poučení z chyb
Betonconsult, s. r. o.
11. 4. 2019, Praha, 2 body

Pohledové betony
Betonconsult, s. r. o.
15. 4. 2019, Praha, 4 body

24. mezinárodní sympozium Mosty 2019
Sekurkon, s. r. o.
25.–26. 4. 2019, Brno, 4 body

Stavaři stavařům
Ing. arch. Roman Kučírek
25. 4. 2019, Havlíčkův Brod, 1 bod
30. 5. 2019, Praha, 1 bod
27. 6. 2019, Brno, 1 bod

Zápisy do katastru nemovitostí
Studio Axis, spol. s r. o.
25. 4. 2019, Praha, 2 body

Stavaři klientům
Ing. arch. Roman Kučírek
26. 4. 2019, Havlíčkův Brod, 1 bod
23. 5. 2019, Praha, 1 bod
20. 6. 2019, Brno, 1 bod

Rekreace a ochrana přírody – s rozumem ruku v ruce
Mendelova univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta
13.–15. 5. 2019, Křtiny, 4 body

Školení pro stavbyvedoucí – nedostatky ve vedení a bezpečnosti na stavbách
Studio Axis, spol. s r. o.
15. 5. 2019, Praha, 1 bod

Řízení na stavebním úřadě
Studio Axis, spol. s r. o.
23. 5. 2019, Praha, 1 bod

XXI. konference Ocelové konstrukce 2019
Sekurkon, s. r. o.
28. 5. 2019, Pasohlávky, 3 body

Zákon o státní památkové péči
Studio Axis, spol. s r. o.
30. 5. 2019, Praha, 3 body

Stavební zákon – velká novela
Studio Axis, spol. s r. o.
6. 6. 2019, Praha, 2 body

26

POJIŠTĚNÍ

PŘIPOJIŠTĚNÍ – VRSTVENÍ POJISTNÝCH LIMITŮ

Zvažuje-li pojištěná osoba zvýšení pojistného limitu z pojištění profesní odpovědnosti za škody na vyšší limit formou připojištění, a to buď pojištění na veškerou činnost, nebo pouze na vybranou konkrétní zakázku (požadavek investora), je důležité vědět, jaké jsou možnosti a jak je možno sjednat si pojištění ve vrstvách.

Velkou výhodou takovéto konstrukce pojistného krytí je výše pojistného, které je mnohem nižší, než když si autorizovaná osoba koupí pojištění na vysoký limit s nízkou spoluúčastí.

Pojištění profesní odpovědnosti dává možnost sjednávat si pojistné krytí v několika vrstvách. Tak například k základnímu pojištění je možno sjednat si připojištění, tj. pojistit se na vyšší limit plnění. Obě pojistné smlouvy na sebe přímo navazují, mají tedy identický rozsah pojistného krytí.

MOŽNOSTI ZVÝŠENÍ POJISTNÉHO LIMITU

1. Zvýšení pojistného limitu na veškerou činnost jako tzv. 2. vrstva

Základní pojištění s limitem 200 tis. Kč / anebo 500 tis. Kč (1. vrstva pojištění) a k tomu připojištění na vyšší limit až do celkové výše pojistného limitu 15 mil. Kč (2. vrstva pojištění). Pojistné z připojištění se kalkuluje z celkových hrubých příjmů z autorizované činnosti.

Pojištěný je pojištěn následujícím způsobem:

konstrukce pojištění		pojistný limit	spoluúčast
1. vrstva	Základní pojištění – Rámcová smlouva (na veškerou činnost)	200 tis. Kč / 500 tis. Kč	5 tis. Kč
2. vrstva	Připojištění – Rámcová smlouva (na veškerou činnost)	500 tis. Kč – 15 mil. Kč	

Tab. 1 Zvýšení pojistného limitu na veškerou činnost – 2. vrstva.

2. Zvýšení pojistného limitu pouze na jednotlivou zakázku jako tzv. 2. vrstva

Pojištění se sjednává stejným způsobem jako v předchozím případě k základnímu pojištění s limitem 200 tis. Kč / 500 tis. Kč (1. vrstva pojištění), avšak připojištění na vyšší limit je sjednáno pouze na vybranou zakázku (2. vrstva pojištění). Pojistné z připojištění je v tomto případě nižší, neboť se kalkuluje pouze z hrubých příjmů z dané zakázky. V tomto případě je pak nutno uvažovat ještě nejméně po dobu až 10 let o udržovacím pojištění.

Pojištěný je pojištěn následujícím způsobem:

konstrukce pojištění		pojistný limit	spoluúčast
1. vrstva	Základní pojištění – Rámcová smlouva (na veškerou činnost)	200 tis. Kč / 500 tis. Kč	5 tis. Kč
2. vrstva	Připojištění – Rámcová smlouva (na jednotlivou zakázku)	500 tis. Kč – 15 mil. Kč	

Tab. 2 Zvýšení pojistného limitu na jednotlivou zakázku – 2. vrstva. Cena za udržovací pojištění je mnohem nižší a postupně klesá.

3. Zvýšení pojistného limitu pouze na jednotlivou zakázku jako tzv. 3. vrstva, pokud je celkový limit pojistného krytí vyšší než 15 mil. Kč

V tomto případě se navazuje na druhou vrstvu, kdy vyšší limit pojistného krytí je sjednán individuální pojistnou smlouvou. Pojistné z připojištění na jednotlivou zakázku se i v tomto případě kalkuluje pouze z hrubých příjmů z dané zakázky.

Pojištěný je pojištěn následujícím způsobem:

konstrukce pojištění		pojistný limit	spoluúčast
1. vrstva	Základní pojištění – Rámcová smlouva (na veškerou činnost)	200 tis. Kč / 500 tis. Kč	5 tis. Kč
2. vrstva	Připojištění – Rámcová smlouva (na veškerou činnost)	500 tis. Kč – 15 mil. Kč	
3. vrstva	Připojištění – Individuální smlouva (na jednotlivou zakázku)	nad 15 mil. Kč	

Tab. 3 Zvýšení pojistného limitu na jednotlivou zakázku – 3. vrstva.

28

TÉMA

POLITIKA ARCHITEKTURY
A STAVEBNÍ KULTURY
ČESKÉ REPUBLIKY

POLITIKA ARCHITEKTURY A STAVEBNÍ KULTURY ČR JE PROZATÍM JEN ÚŘEDNICKÝM DOKUMENTEM BEZ PODPORY POLITIKŮ I VEŘEJNOSTI

Stavební kultura určuje vystavěné prostředí pro člověka a ovlivňuje tak zásadním způsobem kvalitu života. Architektura a stavební kultura je proto tématem, kterému se stát musí věnovat a politicky jej v systému rozhodování pevně ukotvit. Péči o architekturu a stavební kultura se zajistí dobré sociální, ekonomické, ekologické a kulturní podmínky pro současné i budoucí generace.

(Politika architektury ČKA, 2013)

Politika architektury a stavební kultury zahrnuje tři zásadní oblasti: 1. Krajinu a sídla, 2. Stavby a 3. Vzdělávání, osvětu a výzkum, které v návazných oblastech odráží priority, jimž by se Česká republika měla na doporučení Ministerstva pro místní rozvoj věnovat na poli výstavby.

(Politika architektury a stavební kultury ČR, 2015)

Politika architektury a stavební kultury České republiky je strategický dokument s celostátní působností, který byl schválen vládou České republiky v roce 2015. Zpracování dokumentu uložila vláda usnesením ze dne 13. 7. 2011, kterým byla schválena Koncepce bydlení ČR do roku 2020. Ta v jedné ze svých kapitol (3. 3. 3.) určila úkol „přípravit návrh politiky rozvoje stavební kultury (architektury) a předložit vládě ke schválení“. Za splnění zodpovídalo Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s Českou komorou architektů, Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě a Státní fond rozvoje bydlení. Impulzem pro zpracování materiálu byla též výzva členským státům definovaná v Závěrech Rady Evropské unie o architektuře: přínos kultury pro udržitelný rozvoj (2008/C 319/05). (Politika architektury a stavební kultury ČR, 2015)

O přijetí koncepčního materiálu věnovaného architektuře, urbanismu a stavebnímu rozvoji vládou usilovala ČKA dlouhá léta. Návrh tezí zpracovaný ČKA vznikl již v roce 2006. Vycházel z analýzy obdobných zahraničních dokumentů v souladu s potřebami české společnosti.

V dubnu to bude přesně deset let, kdy ČKA uspořádala mezinárodní konferenci EFAP (Evropského fóra politik architektury) nazvanou Uplatnění politik architektury – nová očekávání. Konference se konala v rámci oficiálního programu českého předsednictví Evropské unie a zúčastnily se jí stovky odborníků z České republiky i zahraničí. Byla jedinečnou příležitostí k vysvětlení významu vystavěného prostředí pro kvalitu života a představení tezí i existujících zahraničních politik architektury odborné veřejnosti, státní správě a politické reprezentaci, navíc za podpory zahraničních zástupců. Na konferenci EFAP v roce 2009 také podepsali ministr školství, mládeže a tělovýchovy Ondřej Liška společně s předsedou České komory architektů Daliborem Borákem Memorandum o vzdělávání a architektuře, na něž navázaly další dokumenty zaměřené na vzdělávání na všech stupních škol.

V roce 2013 byl dopracován dokument Politika architektury České komory architektů. Vyjadřoval postoje Komory a vznikl jako podpůrný podklad ke zpracování závazného strategického dokumentu ze strany Ministerstva pro místní rozvoj. Ministerstvo využilo jako jedny ze základních podkladů pro formulaci Politiky architektury a stavební kultury České republiky materiály nejen od ČKA, ale také České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě a od Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR. Rovněž využilo dokumentu Ústavu územního rozvoje (ÚÚR) z roku 2011, který vyhodnotil vybrané zahraniční politiky architektury a požadavky vyplývající z evropských dokumentů, stejně tak ÚÚR sestavil v únoru 2013 Analýzu stavební kultury, rovněž PASK vychází z textu memoranda Architektura a vzdělávání podepsaného na setkání OTTA v dubnu 2014 v Plzni.

Politiku architektury a stavební kultury ČR (PASK ČR) vláda schválila 14. ledna 2015.

Markéta Pražanová

ROZHOVOR S PŘEDSEDOU ČKA IVANEM PLICKOU A JEDNÍM ZE TŘÍ ZPRACOVATELŮ DOPORUČENÍ PRO NOVELIZACI PASK ZA ČKA NA MMR PETREM LEŠKEM O NAPLŇOVÁNÍ POLITIKY ARCHITEKTURY A STAVEBNÍ KULTURY ČR

Potřebujeme Politiku architektury a stavební kultury ČR (PASK ČR)?

- **Ivan Plicka (IP):** Považuji za důležité, že vláda tento ideový dokument před čtyřmi roky přijala. Měl by jí napomáhat koordinovat další související dokumenty a rozhodnutí. Obávám se ale, že jen málokdo z vlády nebo z parlamentu znění dokumentu zná, a je dost pravděpodobné, že většina politiků a úředníků vůbec netuší, že politika architektury existuje...
- **Petr Lešek (PL):** Přijetím Politiku architektury a stavební kultury vláda potvrzuje důležitost tohoto tématu pro stát. Prohlašuje tak, že chce pečovat o vystavěné prostředí, a zároveň si uvědomuje, že kvalitní prostředí přináší státu zpět určité benefity. Naplňování dokumentu tak automaticky přechází na státní správu, která ho má zohledňovat v dalších rozhodnutích o rozvoji prostředí.

Politika architektury a stavební kultury ČR, 2015

Je Politika architektury a stavební kultury ČR závazným dokumentem?

- **IP:** Politika architektury je závazná pro vládu. Považuji za nezbytné, aby si politiku architektury vzala za svou všechna ministerstva.

ARCHITEKTURA, EKOLOGIE A KRÁSA NEJSOU JEN TŘEŠNIČKOU NA DORTU, O NIŽ SE BUDEME ZAJÍMAT, AŽ NA TO JEDNOU BUDEME MÍT PENÍZE A ČAS

V roce 2015, při schvalování dokumentu, nikdo o významu Politiky a architektury a stavební kultury nepochyboval. Nyní je prakticky neznámá. Co takový posun způsobilo?

- **IP:** V posledních letech žijeme v turbulentní době, kdy vlády bojují o život. V takové situaci se důležitá témata jen těžko posouvají kupředu. A politika architektury je pro všechny jakási nadstavba. To je úplně špatně. Měl by to být klíčový dokument. Ne proto, že si to myslíme my, ale proto, že naplňování dokumentu zásadním způsobem ovlivňuje dennodenní život všech lidí v naší republice. Ať už si to uvědomují, nebo ne. Při nerespektování dokumentu mohou vznikat nevratné škody. Politika architektury nevznikla proto, že až budeme mít jednu dost peněz, budeme dělat „něco hezkého“. Ekologie a krása by neměly být pouze tou pomyslnou třešničkou na dortu, o níž se budeme zajímat, až na to někdy budeme mít.

Jaká je role architektů při naplňování politiky architektury?

- **PL:** Architekti si význam výstavby pro kvalitu života občanů uvědomují. Měli by dokument znát a připomínat ho neustále, při všech vhodných příležitostech. Komora není všemocná, ale její síla je v tom, že má více než 3000 svých členů ve všech regionech, kteří mohou pomoci prosazovat veřejné zájmy.

A co samospráva?

- **PL:** Samosprávy si mohou v souladu se státním dokumentem politiky architektury sestavovat své vlastní dokumenty – v rámci komunální politiky. Každá obec by měla být schopna sdělit svůj názor na péči o prostředí, které spravuje. Což se vůbec neděje. Stejně tak by svou politiku architektury měly mít kraje a veřejné organizace (univerzity, SŽDC...).

Je ČKA stále členem EFAP (Evropské fórum politik architektury)?

- **IP:** Ne. Ale byli bychom rádi, kdyby se politika architektury stala tématem příštího předsednictví České republiky EU v druhé polovině roku 2022, tak jak se to děje i u jiných států.
- **PL:** Od roku 2012 se intenzita jednání EFAP snížila, také s ohledem na to, že většina evropských zemí již svou politiku architektury přijala. V roce 2014 proběhla poslední mezinárodní konference EFAP v Miláně. Většinu témat souvisejících s politikou architektury projednává ACE (Evropská rada architektů), jejímž je ČKA členem, a navíc má svého zástupce v představenstvu ACE (Pavel Martinek).

PASK definuje ve své závěrečné části 71 opatření, která by měla být prostřednictvím odborného garanta (orgánu veřejné správy) naplňována. Garantem většiny z nich je MMR a u desítek opatření je uvedena ČKA jako organizace spolupracující při jejich naplňování. Jak je definována spolupráce s institucemi a komorami zajišťujícími společně s MMR naplňování opatření?

- **IP:** Vztah spolupracovníků a ministerstva jako garanta nebyl nikde specifikován. Zatím se tedy předpokládá spíše aktivita ze strany garanta směrem ke spolupracovníkům než obráceně. Spolupracovníci uvedení v PASK jsou instituce a organizace, které jsou k dispozici svou odborností. Vzhledem k tomu, že řada opatření se dotýká témat, která jsou pro Komoru zásadní, zcela přirozeně je naplňujeme. Tady můžeme zmínit podporu architektonických soutěží, institutu městského architektů a samozřejmě celou řadu aktivit spojených s Českou cenou za architekturu.

Existuje na MMR nějaká koordinační pracovní skupina věnující se PASK?

- **PL:** Taková pracovní skupina nebyla ustavena. V loňském roce ale byla ze strany MMR zadána přímá zakázka na aktualizaci PASK. Jedno z doporučení Komory vede po vzoru jiných evropských států k ustavení skupiny, která o PASK pečuje a má členy jak ze strany státu, tak veřejné sféry (univerzity, profesní komory...).

V roce 2020 by měla být většina opatření naplněná. Kdo ponese odpovědnost za to, když se v některých bodech nepodaří dosáhnout cíle?

- **PL:** Každoročně se vyhodnocuje naplňování PASK (viz zprávu Josefa Morkuse z MMR na s. 34) a většina bodů je alespoň částečně naplněná. Nejsou ovšem stanovena kritéria, podle nichž jsou opatření považována za splněná. A není pravděpodobně nikdo, komu by vážně vadilo, že cíle nebylo dosaženo. V příštím roce by mělo dojít k aktualizaci politiky architektury. ČKA, ČKAIT a AUÚP posílaly k této

věci své připomínky na základě výzvy MMR (viz s. 39), vycházející z analýz zahraničních dokumentů, a také doporučení dalších kroků. Jak bude ale přesně závěr předaný ministerstvem vládě vypadat, zatím netušíme.

- **IP:** Prospěšné by bylo, kdyby závěry naplňování politiky architektury obsahovaly jakási poučení z pětileté existence politiky. Může se ukázat, že některá opatření jsou proklamativní, ale nenaplnitelná. Tak se mohou modifikovat. Dokument by se měl dostat nejen ke státní správě, ale i k samosprávě, městům a obcím, aby ho braly vážně a aby v něm hledaly oporu pro svá rozhodnutí.

PASK se věnuje soutěži o návrh, městským architektům, vzdělávání, ale myslí také třeba na minimalizaci nepřiměřeného a nevhodného rozrůstání sídel, podporu revitalizace zanedbaných ploch, zpracování metodického pokynu na vymezování zelené infrastruktury, koncepci uspořádání krajiny či zajištění kvality veřejných prostranství atd. Máte pocit, že některé téma v PASK chybí?

- **PL:** Třeba legislativa včetně stavebního zákona. Také tam chybí bydlení, které je vytrženo do jiných dokumentů, protože je považované spíše za sociální téma, ale přitom je to právě prostředí, které je klíčem k řešení bydlení. Důraz PASK je také výrazně posunut k územnímu plánování oproti stavbám.
- **IP:** Kdykoliv se dělá novela stavebního zákona, tak je vždy hlavním cílem, aby byly procesy povolování staveb jednodušší a rychlejší. Ale nikde není řečeno, že cílem by mělo být také to, aby vznikalo kvalitní vystavěné prostředí. A to nevznikne jen dodržováním norem a vyhlášek. Trvalá udržitelnost je i v kráse a sídlech příjemných pro život.

Lze na základě analýz zahraničních politik architektury vysledovat zásadní odlišnosti od českého dokumentu?

- **PL:** Pokud srovnáme českou politiku architektury se zahraničím, tak tam jsou často už fungující systémy, které se ale do české praxe zatím nepropisují. Český přístup je specifický. Obvykle si řekneme, že jsme vlastně odlišní od ostatních zemí, a aniž bychom ze zásadním způsobem inspirovali, vymyslíme si raději něco sami. Naše PASK není ani dokonale zpracovaná jako dokumenty německých mluvících zemí, ani laikovi srozumitelná, jako je francouzská nebo skandinávská politika. Máme k dispozici úřednický dokument, který nemá podporu veřejnosti, a vlastně ani politiků.

Kdo nese odpovědnost za naplňování politik architektury v zahraničí?

- **PL:** V zahraničí není vždy zpracovatelem ministerstvo, ale mnohdy je to nadace nebo jiný druh organizace, která má k dispozici odborníky. Politiku architektury ale vždy schvaluje vláda. Organizace či nadace obvykle častěji a intenzivněji kontrolují naplňování opatření, aktualizují dokument a věnují se podrobněji jednotlivým cílům. Např. v Německu se nejprve věnovali samostatně tématu měst, následně malých měst a venkova a v Rakousku z politiky architektury udělali veřejné téma. Zopakovali to, co je pro nás architektky samozřejmé, že architektura a vystavěné prostředí jsou odrazem společnosti. Zrcadlí její úroveň

i směr rozvoje. Vizualizovali pomocí tématu architektury komplexní scénáře možného budoucího vývoje rakouské společnosti.

HONORÁŘOVÉ ŘÁDY / CENA PROJEKTU

ČKA bojuje již téměř deset let proti výběru projektanta jen na základě nejnižší nabídkové ceny. Dokonce v roce 2012 prosazovala, aby byl výběr projektanta podložen závaznou vyhláškou. Jaké plánuje v souladu s PASK další kroky?

- **IP:** Podařilo se nám ve spolupráci s ČKAIT zpracovat po dvou letech odborných diskusí standardy služeb našich profesí, již několik let jsou na našich webových stránkách k dispozici kalkulačka pro stanovení pracností, a tedy i ohodnocení práce architektů, na objednávku MMR jsme zpracovali metodiku pro výběr architekta v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek. Metodika je přístupná na webu MMR. Všechny zmíněné dokumenty jsou průběžně aktualizovány.
- **PL:** Metodiky sice nejsou vyhláškou, ale zadavatelé si jen málokdy dovoluují postupovat v rozporu s jejich zněním. Dávají jasný návod, jak pracovat, a navíc mít „křtá záda“.

A co zajištění legislativní podpory či ze závaznění honorářových řádů (opatření 5. 1)? Bohužel stále velká část architektů vykonává svou činnost za zlomek odpovídající ceny.

- **IP:** V opatření 5. 1 se předpokládá, že ÚOHS bude spolupracovat na tom, aby se vytvořilo legislativní prostředí pro vydání honorářových řádů. To by se mi líbilo. Vzorem zůstává Německo, kde se stále daří udržet směrnici o honorářích závaznou, byť mají problémy s Evropskou komisí (viz Bulletin ČKA 3/2018 s. 12–13 – pozn. red.). Máme kalkulačku pro výpočet honoráře, standardy služeb a další nástroje, které vedou k nastavení férové ceny za projekt. Prosadit závaznost honorářových řádů u nás ale zatím nemáme šanci. Když jsme dokončili kalkulačku pro výpočet honoráře, která umožňuje v podstatě vytvořit několik tisíc honorářových řádů podle údajů vložených jednotlivými architekty, ÚOHS se k jejímu spuštění nestavěl úplně vstřícně. Nicméně kalkulačky fungují a naučila se je používat i veřejná správa.

ČKA opakovaně podpořila německou směrnici o honorářích (HOAI), která se ocitla u Evropského soudního dvora.

- **IP:** Psali jsme dopisy premiérovi, MMR, MPO atd., v nichž jsme žádali o podporu HOAI. Děláme mnoho aktivit, ale důležité je, aby nám také někdo naslouchal. Osvěta směrem k veřejné správě není dostatečná. A nezbytné je, aby ceny za projektové práce nekazili sami architekti. Pokud se někdo rozhodne jít do výběrového řízení, kde je jediným kritériem pouze cena, a ještě ji stanoví na pětinu honorářového řádu, tak tím veškeré úsilí profesních komor maří.
- **PL:** Na aktivity podporující honorářové řády u nás má do velké míry vliv právě to, jak dopadnou německé honorářové řády HOAI u Evropského soudního dvora. Rozhodování institucí včetně ÚOHS je ovlivněno postojem

Manuál Standard služeb architekta, ČKA 2018

Evropské komise, která podporuje hospodářskou soutěž, volný trh a jakékoliv ceníky skupin soutěžitelů považuje za kartelovou dohodu. Nízké honoráře se vyplácí především za územní plány a studie. Do vztahu a smluvních podmínek mezi zadavatelem a zpracovatelem územního plánu ale nemůže Komora vstupovat. Obce, jako pořizovatelé územních plánů, nejsou schopny posoudit jejich kvalitu a jediným kritériem pro ně zůstává cena. Územní plány často berou jako splnění povinnosti a až následně při používání poznávají problémy nekvalitních návrhů, ani pak ale neumí srovnávat a berou to jako danost.

ARCHITEKTONICKÉ SOUTĚŽE

PASK uvádí, že při přípravě významných budov a veřejných prostranství financovaných z veřejných rozpočtů se doporučuje přednostně využívat architektonické soutěže a soutěže o návrh (opatření 4. 2. 1). V této oblasti se situace přece jen zlepšila. V posledních letech se počet soutěží o návrh blížil padesátce ročně.

- **IP:** V tomto bodě udělala ČKA mnoho práce. Za jeho naplňování jsou ale odpovědné krajské a obecní samosprávy, které podle mého názoru v této oblasti téměř nekonají.
- **PL:** Podle vyjádření zahraničních porotců České ceny za architekturu je v České republice jen velmi málo realizovaných staveb financovaných z veřejného rozpočtu, které by vznikly ze soutěží o návrh. PASK přitom počítá s tím, že by měly být projekty posuzovány podle kritéria kvality, nikoliv ceny, a to i u zakázek malého rozsahu.

Současný zákon o zadávání veřejných zakázek stanovuje postupovat při výběru projektanta dle kritéria ekonomické výhodnosti nabídky a kvality (nikoliv jen ceny) u nadlimitních i podlimitních zakázek. Lze se domáhat stejného postupu také u zakázek malého rozsahu pouze na základě opatření PASK (4. 1. 1)?

- **IP:** Zákon umožňuje u všech typů zakázek, tedy i u zakázek malého rozsahu, vybírat projektanta nejen podle ceny, ale i podle dalších kritérií. Zásadní je kritérium kvality. Velká část zadavatelů veřejných zakázek malého rozsahu ale této možnosti nevyužívá. Možná i proto, že se starostové zatím nepotkali s politikou architektury. Příslušné ministerstvo by v tomto případě mělo vydat metodický pokyn k výběru zhotovitele projektové dokumentace u zakázek malého rozsahu právě v souladu s PASK.
- **PL:** Naštěstí už existuje řada osvědčených investorů. Svou podporu soutěžím o návrh MMR vyjádřilo například vypsáním dotačního titulu, díky kterému lze až do výše 400 tisíc Kč pokrýt náklady na ceny a odměny v architektonických a urbanistických soutěžích organizovaných obcemi. Netýká se ale městských částí, velkých měst, ani státních orgánů. Takže třeba Ministerstvo vnitra připravuje realizaci policejní centrály za půl miliardy Kč – bez ohledu na dotace a vůbec celou politiku architektury. Zakáz posuzování nabídek projekčních prací jen podle ceny u nadlimitních a podlimitních zakázek se ČKA podařilo prosadit do zákona o zadávání veřejných zakázek. U zakázek malého rozsahu je ale

z principu minimum regulace a zákaz vybírat jen podle ceny se tak na ně nedá aplikovat. Do ceny 2 miliony korun je ale většina územních plánů. Tam se na PASK můžeme odvolávat.

VZDĚLÁVÁNÍ

Jedním z opatření je také vzdělávání v oblasti architektury na všech stupních škol, stejně tak vzdělávání úředníků. ČKA byla v této oblasti velmi aktivní zejména okolo roku 2014. Co se děje nyní?

- **PL:** Komora považuje vzdělávání za zásadní. Svědčí o tom nejen podpis Memoranda o vzdělávání a architektuře v roce 2009, ale také konference OTTA v Praze a v Plzni, kde vzniklo další memorandum v roce 2014. To se stalo základem opatření objevujících se v PASK. Od té doby dochází jen k drobnějším aktivitám. Na vysokých školách působí jednotlivci, kteří téma podporují. K systematickému vzdělávání architektů, pedagogů, žáků či úředníků však zatím nedochází.

Původní snahou bylo dostat téma architektury do rámcových vzdělávacích programů (RVP) středních, základních a mateřských škol. Dokonce byla vyvolána jednání s MŠMT a také s Národním ústavem pro vzdělávání, který se podílí na zpracování RVP.

- **PL:** Začlenit téma do RVP se ukázalo jako velmi složité. Témat, která jsou považována za závazná, jsou stovky – počínaje sportovními aktivitami či ekonomickou gramotností. A všichni jsou přesvědčeni, že právě to jejich je nejdůležitější. Cestou může být podle mého názoru užší spolupráce pedagogických fakult s architekturou.

Kdo by měl zajišťovat vzdělávání úředníků o kvalitě vystavěného prostředí a architektuře (opatření 6.1)?

- **PL:** Zatím není systematické vzdělávání úředníků v této oblasti připravené. Mohli bychom ale např. usilovat o doplnění informací do příručky Ministerstva vnitra určené novým úředníkům a samosprávě, která jim pomáhá po volbách v orientaci v nové pozici. Je škoda, že do takové příručky není téma kvality prostředí začleněno. Stejně tak budeme více spolupracovat se Svazem měst a obcí a Spolkem pro obnovu venkova a využívat jejich kanálů k informování zastupitelů.
- **IP:** ČKA je limitovaná rozpočtem a personálním zajištěním. Může tudíž jen těžko suplovat veřejnou správu ve všech oblastech dotýkajících se architektury. Má ale k dispozici odborníky – opakovaně jsme například apelovali na obce před komunálními volbami, vyzývali jsme k uvědomování si architektonických hodnot a nabídli jsme odbornou pomoc. V naší výzvě se v podstatě všechna důležitá témata obsažená v PASK objevila – koncepční rozhodování o rozvoji, územní plánování, zadávání veřejných zakázek, městský architekt, ceny projekčních prací atd. (viz Bulletin ČKA 4/2018, s. 12-13 – pozn. red.). Odezva ze strany obcí byla bohužel zatím minimální.

Petr Stolín, Alena Mičková, ZEN HOUSES – ateliér a dům. Vítěz ČCA 2016. Foto Filip Šlapal

Radko Květ, Pavel Pijáček, Archeopark Pavlov. Vítěz ČCA 2017. Foto Aleš Jungmann

David Levačka Kraus, Administrativní budova ve Strančicích. Vítěz ČCA 2018. Foto Filip Šlapal

MĚSTSKÝ ARCHITEKT

Komora se věnuje podpoře a propagaci funkce městského architekta. Nezvýšil by se zájem obcí o pozici, když by byla ukotvena do legislativy?

- **IP:** Komora vydala brožuru Městský architekt a uspořádala řadu seminářů na podporu tohoto tématu. Závaznost funkce stanovená v nějakém předpise ale zůstává stále opakovanou otázkou.
- **PL:** Diskuse o tom, jak přesně by měla být funkce vymezena a zda ji zařadit pod samosprávu, či státní správu, se cyklicky opakuje. Nemyslím si, že je to důležité. Právě dobrovolnost při zřizování pozice je úžasná. Pokud je obec přesvědčena, že má městský architekt smysl, pak pozici zřídí. Pokud ale nevidí její přínos, je zbytečné někoho nutit předpisy. Mohlo by pak vzniknout obrovské množství v podstatě zbytečných pozic úřednických architektů a jejich činnost by nebyla přínosná. V Ústeckém regionu mají díky iniciativě městského architekta Dědčina Ondřeje Beneše snahu zřídít pozici krajského architekta – jsou přesvědčeni, že jim to přinese výhody. Mají vize, plány.
- **IP:** Volnost je prospěšná také v tom, že pozici si může každá obec nastavit způsobem, jaký jí vyhovuje – zaměstnanec, externista jen na určitý počet hodin a podobně.

Existuje nějaká evidence a kontrola činnosti městských architektů?

- **PL:** Skutečně chybí koordinace. Propagaci městských architektů se věnovala kromě Komory třeba i Společnost Petra Parlěře nebo AUÚP. Chybí ale platforma, kde by si všichni mohli předávat zkušenosti a zároveň bylo na jejich práci vidět. Městští architekti fungují v mnoha obcích řadu let, ale vlastně nikdo moc neví, co přesně dělají. Pak může být jejich úsilí kontraproduktivní. Na lokální úrovni málokdo dokáže posoudit, zda svou práci městský architekt vykonává dobře. Větší propojenost, která by přinesla know-how a zároveň neformální způsob dohledu, mi připadá skvělá. Zároveň se téma městského architekta téměř neobjevuje na školách. Městské architektky školy nepřipravují. Asi brzy dojde zásobárna lidí, kteří jsou ochotni tuto pozici vykonávat.

OSVĚTA

Architektura stále není předmětem veřejného zájmu. Je proto nutné zvýšit úsilí a podporovat osvětovou činnost o kulturně historickém kontextu sídel (opatření 7.1).

Uvažuje se o zřízení platformy, kde by byly prezentovány třeba příklady dobré praxe (opatření 7.2. 2)?

- **IP:** To je voda na mlýn České ceně za architekturu. Za tři roky existence ceny se podařilo vstoupit s tématem architektury do médií, do povědomí široké veřejnosti se dostává práce naší profese a její výsledky.
- **PL:** Co se týče osvěty a příkladů dobré praxe, tak vlastně nic než ČCA neexistuje. Kromě portálu dobrapraxe.cz pod Národní sítí zdravých měst. Ten je ale strukturován podle so-

ciálních témat a téma architektury – kvalitního kulturního prostředí – se tak v něm ztrácí.

Jak má architektura získat stálé místo v médiích?

- **PL:** Architektura se většinou novinářů jeví komplikovaná. Určitě by stálo za to obnovit čtvrtletní brífinky ČKA – snídaně pro novináře, na nichž by dostávali důležité informace z oboru. A samozřejmě by měli psát i sami architekti. První republika byla v tomto ohledu pravděpodobně progresivnější. Architekti hráli důležitou roli ve společenské debatě. Dokud architekti nebudou sami aktivní, situace se zásadním způsobem nezlepší.
- **IP:** Spustili jsme kampaň nazvanou Architektura s architektem. Samozřejmě! Jejím cílem je dosáhnout synergie všech aktivit a témat, kterými se Komora dlouhodobě zabývá a o kterých se tady bavíme.

Manuál Městský architekt, ČKA 2017

Už téměř deset let se hovoří o tom, že by stálo za to zřídit Centrum architektury, celostátní instituci s pobočkami v krajských městech. Jejím úkolem by bylo šířit osvětu. Je tato myšlenka stále živá?

- **PL:** Takový model, který funguje třeba ve Francii nebo Rakousku, by byl skvělý. V Praze vznikl našťáště alespoň CAMP a mluví se o tom, že by měla být taková místa i v regionech.
- **IP:** Kdyby vzniklo centrum architektury, které by koordinovalo činnost i v krajích, pak by mohla být v podstatě všechna opatření PASK naplněna.

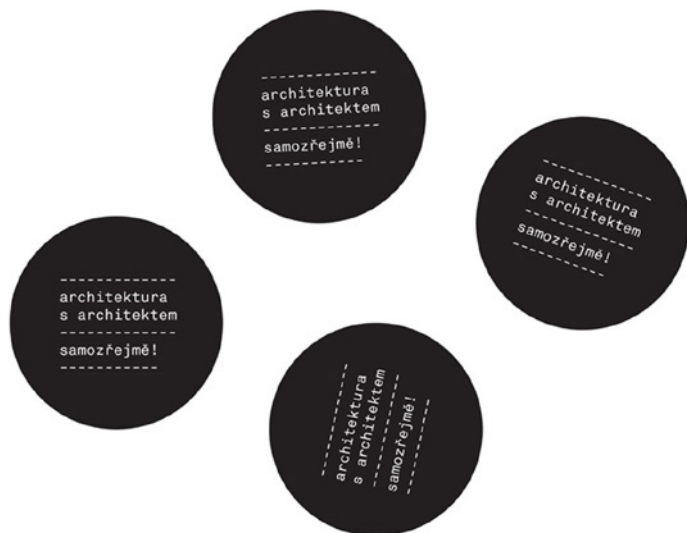
Děkuji za rozhovor.

Markéta Pražanová

Výtah z dokumentu Politika architektury a stavební kultury viz s. 52.

Plné znění je ke stažení na: <http://www.uur.cz/?id=4743>
www.cka.cz
www.mmr.cz

Zahraniční politiky architektury jsou ke stažení na stránkách Evropského fóra politik architektury: <http://www.efap-fepa.org>

Logo kampaně „Architektura s architektem. Samozřejmě!“, kterou v loňském roce spustila ČKA

VYJÁDŘENÍ MINISTERSTVA PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, GARANTA NAPLŇOVÁNÍ POLITIKY ARCHITEKTURY A STAVEBNÍ KULTURY

Hlavním účelem Politiky architektury a stavební kultury České republiky, která byla schválena vládou v lednu 2015, je zvyšování kvality prostředí vytvářeného výstavbou. V tomto článku zrekapitulujeme, co nejvýznamnějšího se za čtyři roky od schválení tohoto strategického materiálu událo, a naznačíme, kam se bude dále vyvíjet.

Cílem Politiky architektury a stavební kultury České republiky (dále též jen Politika) je přispět k celkovému povzvednutí kvality architektury, stavební kultury a obecně prostředí, ve kterém se pohybujeme. Na zhodnocení, do jaké míry se to podařilo, ještě nemáme dostatečný odstup. Podstatné však je, že se teze Politiky dostávají i do dalších oborů a strategických materiálů, přičemž za nejdůležitější lze považovat strategii ČR 2030 a její implementační plán.

Politika se za několik let své existence stala diskutovaným tématem, kterému bylo věnováno několik konferencí, například konference na Fakultě architektury ČVUT v Praze (poslední v listopadu 2018 – viz Bulletin ČKA 4/2018, s. 20 – pozn. red.) nebo setkání středoevropských komor architektů uskutečněné v roce 2018 v Brně (viz Bulletin ČKA 1/2018, s. 9 – pozn. red.).

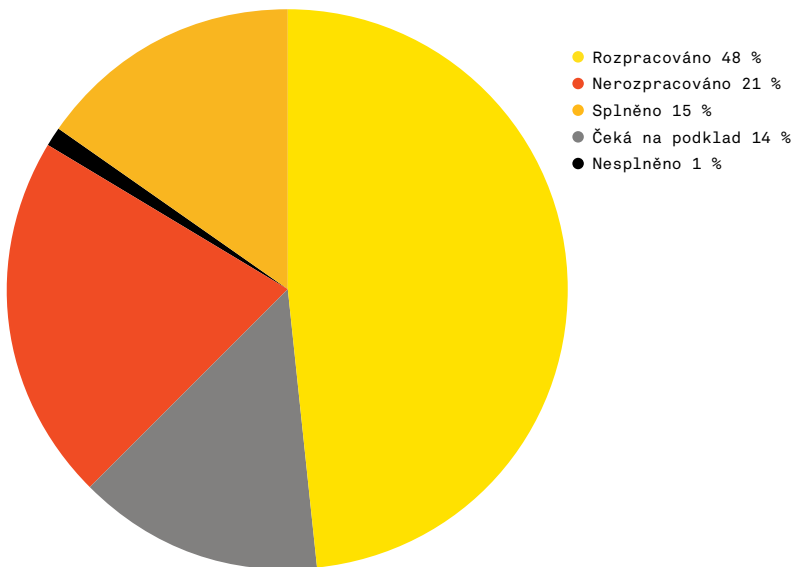
Diskuse o obdobných materiálech se vedou i v zahraničí, konference k danému tématu proběhly v posledních letech na Maltě, v Estonsku a v Rakousku. Česká republika se dle možností snaží být na těchto setkáních aktivní a prezentovat výsledky své činnosti.

Titulní strana dokumentu Politika architektury a stavební kultury České republiky, Zpráva o plnění k prosinci 2017

Naplňování jednotlivých opatření

Politika stanovuje vizi a základní cíle ve střednědobém až dlouhodobém horizontu, rozčleněné dle témat. Pro dosažení stanovených cílů navrhuje opatření, včetně určení zodpovědných institucí a termínů. Analýza plnění těchto 71 opatření je měřitelným způsobem hodnocení implementace Politiky. Aktuálně je splněno 15 opatření, dalších 35 je rozpracováno nebo plněno částečně, 9 opatření čeká na zpracování podkladového materiálu, 11 opatření není zatím rozpracováno a jedno opatření se naplnit nepodaří. Nejvíce splněných opatření je v tématech uspořádání krajiny a sídel a veřejná prostranství, naopak nejméně se daří implementovat opatření z témat projektování, realizace, životnost a udržitelnost staveb a vzdělávání.

Příklady dosažených úspěchů

Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) zpracovává podrobný přehled naplňování jednotlivých opatření a zveřejňuje jej na svých webových stránkách. Vydána je Zpráva o plnění k prosinci 2017 a připravuje se Zpráva o plnění k prosinci 2018.

- V rámci tématu uspořádání krajiny a sídel bylo vytvořeno několik analytických i metodických materiálů, např. Principy a zásady urbanistické kompozice v příkladech.
- Spuštěny byly programy na regeneraci brownfields, které pomáhají efektivně využívat již zastavěné území. Pozornost se věnuje i dostupnosti veřejné infrastruktury.
- V tématu veřejná prostranství lze za největší úspěch považovat spuštěný dotační program na podporu územních studií veřejných prostranství, díky němuž vzniklo několik stovek takovýchto studií.
- V tématu začlenění staveb do prostředí Česká komora architektů a další organizace podporují městské architektky.
- V oblasti zadávání zakázek nový zákon stanoví, že u architektonických a stavebních služeb zadavatel nesmí stanovit ekonomickou výhodnost pouze na základě nejnižší nabídkové ceny.
- Pro rok 2019 byla též vyhlášena první výzva nového dotačního programu určeného na spolufinancování cen a odměn v architektonických a urbanistických soutěžích.

- V rámci tématu projektování, realizace, životnosti a udržitelnost staveb byly zpracovány kalkulačky podporující stanovení náročnosti plánovacích a projektových prací.
- V tématu vzdělávání je cílem prosazení většího začlenění architektury a prostředí vytvářeného výstavbou do výuky na školách.
- K naplňování tématu osvěta a média přispívají tradiční i nové soutěže propagující ukázkové stavby a projekty či oceňující dlouhodobou spolupráci při tvorbě kvalitního prostředí. Přínosné je též zapojování veřejnosti včetně dětí do tvorby veřejného prostoru.
- V rámci tématu výzkum a vývoj se daří na jednom místě sumarizovat výsledky výzkumných projektů souvisejících s architekturou a tvorbou prostředí.

Další kroky

Usnesení schvalující Politiku architektury a stavební kultury České republiky ukládá do konce roku 2020 předložit vládě zprávu o plnění Politiky a případně též její aktualizaci. Ministerstvo pro místní rozvoj hodlá této možnosti využít a návrh aktualizace vládě předložit. Proto je nutné již v roce 2019 začít na aktualizaci pracovat, aby mohla být v roce 2020 řádně projednána a včas předložena vládě.

MMR jako gestor Politiky zahájilo práce na její aktualizaci objednávkou na ČKA a na Asociaci pro urbanismus a územní plánování ČR, po kterých požadovalo analyzovat zahraniční politiky architektury a stavební kultury, a na základě této analýzy stanovit doporučení pro aktualizaci české Politiky. Kromě zhodnocení zahraničních zkušeností bylo předmětem objednávky, která směřovala i na ČKAIT, též stanovení doporučení k aktualizaci, která vyplývají ze zkušeností oslovených institucí s využíváním Politiky. Doporučení se stanou základem pro aktualizovaný materiál.

Kromě zmíněných objednávek MMR osloví i veškeré partnery, kteří se na tvorbě či implementaci Politiky architektury a stavební kultury ČR aktivně podíleli, a požádá je, aby dodali náměty na aktualizaci materiálu. Ministerstvo všechny náměty zhodnotí a vytvoří koncept aktualizovaného materiálu, který bude neformálně konzultovat před oficiálním připomínkovým řízením. Předpokládáme, že aktualizovaná Politika opět stanoví řadu opatření, jejichž naplnění v příštích letech posune kvalitu prostředí, v němž žijeme, o stupeň výše.

Ing. arch. Josef Morkus, Ph.D., Ministerstvo pro místní rozvoj

Zprávu MMR o naplňování PASK ČR viz též Bulletin ČKA 1/2016, s. 36.

Zprávy o plnění Politiky architektury a stavební kultury ČR jsou k dispozici na <https://www.mmr.cz>.

PRO IMPLEMENTACI POLITIKY ARCHITEKTURY A STAVEBNÍ KULTURY JE KLÍČOVÉ NASTAVIT MECHANISMY SPOLUPRÁCE VŠECH AKTÉRŮ

Ministerstvo kultury velmi vítá oživení odborné diskuse nad tématem politiky architektury a stavební kultury. Jedná se o téma výsostně aktuální a celospolečenské, které se dotýká všech, bez ohledu na to, v jaké míře si tuto skutečnost uvědomují.

Podle platného rozdělení kompetencí ve státní správě se jedná o agendu administrovanou Ministerstvem pro místní rozvoj. Nicméně právě zastřešující role kultury jako aspektu vstupujícího do každé lidské činnosti byla důvodem, proč byla Davoská deklarace¹ týkající se podstatně tohoto tématu signována na konferenci ministrů kultury evropských zemí. Současná společnost žije v prostředí zcela zásadně ovlivněném antropogenními vlivy. Všude kolem nás je kulturní krajina dlouhodobě proměňovaná nejen obhospodařováním, ale stále více stavebními zásahy různého druhu.

Musíme nastavit proces změn v oblasti stavební kultury

Chceme-li žít v prostředí, které bude společnost kultivovat každodenním vnímáním krásy, harmonie a výtvarné kvality, pak musíme usilovat o řízení procesu změn v této oblasti. Nejedná se o nějakou svévolnou etatickou regulaci, nýbrž o nutnost nastavení limitů svobody jednotlivce tak, aby nezasahovala násilně do svobody ostatních. Patrně nikdo tuto myšlenku nevyjádřil lépe než Léon Krier ve své knize *Architektura jako volba, nebo osud*.²

Snaha o kvalitu architektury a stavební kultury neoddělitelně spojuje péči o již vytvořenou kvalitu s důrazem na kvalitu nových počínů. Vděčným námětem diskusí architektů s památkáři je konfrontace starého a nového v často převážně již konsolidovaných sídelních strukturách. Přiznejme si však, že hlavní část problému vzniku nevhodných staveb poškozujících své prostředí předimenzovaností, utilitaristickou banalitou a bezduchostí se neodehrává v historických centrech měst, nýbrž na jejich periferiích či v dosud volné krajině.

Zapojení resortů

Česká republika nepatří k zemím bez tradice stavební kultury. Relativně vyspělé regulační mechanismy doprovázejí stavební produkci v různých formách minimálně od středověku. Naše územní plánování má dlouhou tradici a v poslední době jde více vstříc i kulturním hodnotám v území díky postupné implementaci nástroje územně analytických podkladů. Přesto je zjevné, že bez intenzivního úsilí rozprostřeného mezi mnoho resortů, a zejména bez účinného zapojení široké veřejnosti, bude stále těžší udržet a rozvíjet kvalitní stavební produkci a vývoj kulturní krajiny.

Otevření tématu široké veřejnosti

Na tomto místě je nezbytné alespoň telegraficky zmínit i širší kontext. I mezi středoevropskými zeměmi jsou zřejmé značné rozdíly v realitě stavební kultury i v nastavení mechanismů a nástrojů k jejímu ovlivňování. Celoevropský rámec pak přináší ještě širší paletu situací okořeněnou i značnou kulturní diverzitou velkých měst. A konečně pohled celosvětový představuje škálu problémů, z níž se do našich podmínek promítá našťastí jen část. Překotná urbanizace, pauperitní sídliště na periferiích i v centrech velkoměst, dopady klimatických změn na migraci do měst a mnohé další aspekty řešené v rámci UNESCO³ a dalších mezinárodních i národních struktur. Příkladem snah o minimální celosvětové standardy péče o zachování základních atributů historických sídelních struktur, využitelné

1. https://davosdeclaration2018.ch/media/Brochure_Declaration-de-Davos-2018_WEB_2.pdf, nebo https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/davos-declaration-2212018-8343.pdf

2. Léon Krier: *Architecture – choice or fate* (1998), *Architektura jako volba, nebo osud*, 2001

3. <https://unhabitat.org/world-urban-campaign/>

4. Recommendation on Heritage Urban Landscape, UNESCO 2011 <https://whc.unesco.org/uploads/activities/documents/activity-638-98.pdf>

5. Guidance on Heritage Impact Assessments for World Heritage Cultural Properties https://www.icomos.org/world_heritage/HIA_20110201.pdf

6. Zejména Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy <https://www.npu.cz/portal/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pravni-predpisy-a-mezinarodni-dokumenty/mezinarodni-dokumenty-icomos.pdf>

podle místních podmínek, může být zejména doporučení UNESCO k péči o historickou urbánní krajinu.⁴ Jedná se však o téma pro řadu samostatných konferencí, kterému se zde nelze věnovat podrobnějším komentářem. Pro vybrané nejhodnotnější památky celosvětového významu a pro jejich prostředí je pak určen nástroj k posouzení dopadů změn – Heritage Impact Assessment.⁵

Aktuálně máme k dispozici dostatečný rejstřík mezinárodních úmluv⁶ a doporučení stejně jako četné příklady dobré praxe ze zahraničí. Co je však pro implementaci účinné politiky architektury a stavební kultury klíčové, je nastavení mechanismů spolupráce mezi velmi pestrým spektrem aktérů. A v tomto kontextu je třeba velmi ocenit aktivitu České komory architektů a Fakulty architektury ČVUT, která spojuje aktuální odborné a výzkumné činnosti se sférou samosprávy, státní správy, přináší aktuální zkušenosti ze zahraničí a připravuje tak půdu pro otevření tématu směrem k široké veřejnosti.

Ing. Vlastislav Ouroda, Ph.D.
náměstek ministra kultury pro řízení sekce
kulturního dědictví
Ministerstvo kultury

VZDĚLÁVÁNÍ V OBLASTI ARCHITEKTURY NA VŠECH STUPNÍCH ŠKOL SE PROSTŘEDNICTVÍM POLITIKY ARCHITEKTURY ZATÍM NEDAŘÍ PROSADIT

V roce 2019 uplynuly čtyři roky od schválení strategického dokumentu vlády Politika architektury a stavební kultury České republiky a deset let od uzavření Memoranda o vzdělávání a architektuře, podepsaného představiteli České komory architektů a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Dostatečně dlouhá doba k ohlédnutí. Zavádění principů Politiky architektury v České republice lze rozdělit do tří řádově pětiletých období, vyznačujících se různou strategií a formou „zespodu nahoru“ nebo naopak „shora dolů“ a jejich kombinací.

Počáteční období snahy o zapojení České republiky mezi země podporující aktivně zavádění Politiky architektury, směřující tehdy převážně „zespodu nahoru“, vyvrcholilo v roce 2009, kdy v rámci českého předsednictví Evropské unie ČKA uspořádala konferenci Evropského fóra pro politiku architektury (EFAP).

Deset let od Memoranda o vzdělávání a architektuře

Tehdy se podařilo završit dlouhodobě sledované úsilí různých iniciativ koordinovaných ČKA a dosáhnout prvního oficiálního zakotvení jednoho z klíčových cílů Politiky architektury – vzdělávání – s představiteli státu. Komora tehdy připravila dokument o Politice architektury v oblasti vzdělávání a stručné Memorandum o vzdělávání a architektuře, uzavřené mezi MŠMT a ČKA. Bohužel tehdejší ministr Liška i celá vláda byli za několik týdnů odvoláni a nové vedení ministerstva nepřistoupilo aktivněji k jeho aplikaci.

Druhé pětileté období od podepsání Memoranda mezi MŠMT a ČKA do projednávání finální verze Politiky architektury a stavební kultury během roku 2014 se vyznačovalo zpočátku opět jednosměrným tlakem „zespodu nahoru“, postupem času se však podařilo zapojit do přípravy Politiky architektury vládu ČR i Ministerstvo pro místní rozvoj, které začalo připravovat široce pojatý dokument o podpoře Politiky architektury i stavební kultury v ČR, nejen v oblasti vzdělávání, ale ve všech aspektech tvorby vystavěného prostředí a péče o krajinu. Při přípravě obsahu i formy Politiky architektury a stavební kultury byly aktivně zapojeny ČKA, ČKAIT i skupiny a samozřejmě ministerstva, kterých se dokument týkal.

Problémy s implementací PASK

V posledním období od schválení Politiky architektury a stavební kultury ČR počátkem roku 2015 nastala etapa implementace cílů Politiky architektury do všech sledovaných oblastí. Naplňování usnesení vlády postupovalo převážně „shora dolů“ a díky tomu se trochu vytratila energie a s tím spojená účast širokého spektra iniciativ. MMR má v rámci jiných aktuálních a dlouhodobých úkolů spojených zejména se změnami stavebního práva zřejmě problém se zajištěním prioritní pozice úkolů implementace Politiky architektury a stavební kultury jak na vlastní půdě, tak na jiných ministerstvech i s intenzivnějším využíváním předpokládané spolupráce s profesními organizacemi a spolky či vysokými školami, jak strategie implementace předpokládala.

Je nutné vyvíjet aktivity i „zdola nahoru“

Nelze říci, že spolupráce v posledních letech neprobíhala, ale evidentně mohla být intenzivnější. Jednotlivá témata a cíle Politiky architektury a stavební kultury se rozhodně nestala všeobecně sdíleným motivem diskurzu na vlád-

Z diskusního setkání Architektura ve vzdělávání konaného v dubnu 2014 v Plzni. Foto Plzeň 2015 – Pěstuj prostor, Gabriela Homolová

ní nebo odborné, natož laické úrovni, kam jsou nakonec směřovány. Také nelze říci, že by polevily aktivity na úrovni konkrétních podniků a projektů aplikace Politik architektury třeba na školách nebo aktivity odborné veřejnosti.

Každému tak ambicióznímu, a přitom celistvému i éterickému projektu, jako je Politika architektury, hrozí, že se může stát jen proklamací a ne opravdu živou metodou a filozofií přístupu k vystavěnému prostředí, jak si její iniciátoři přejí. Ta druhá, živá poloha se nemůže uskutečnit bez aktivního zapojení všech, kdo jsou za vystavěné prostředí odpovědní, i těch, co ho sdílejí. Nelze ji skutečně zavést a rozvíjet jen formou „shora dolů“.

Je smutné, že po čtyřech letech implementace tématu Politiky architektury a stavební kultury o něm není slyšet v médiích, mezi veřejností ani mezi politiky. Na předvolební schůzce šesti potenciálních kandidátů na primátora Prahy v roce 2018 nikdo z nich nedovedl odpovědět na otázku, co je to Politika architektury a stavební kultury ČR. Je to téma k zamyšlení a opětovné motivaci iniciativ „zdola nahoru“.

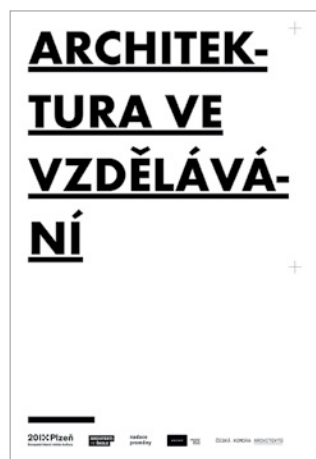
prof. Ing. arch. Ladislav Lábus, Hon. FAIA
děkan FA ČVUT, předseda Autorizační rady
a Pracovní skupiny vzdělávání ČKA

Oba dokumenty, Memorandum o vzdělávání a architektuře z roku 2009 a memorandum Architektura ve vzdělávání z roku 2014, jsou ke stažení na www.cka.cz

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy ČR Ondřej Liška a předseda ČKA Dalibor Borák podepisují Memorandum o vzdělávání a architektuře na mezinárodní konferenci EFAP v dubnu 2009. Foto archiv ČKA

Prof. Ladislav Lábus při živém vstupu z Mezinárodní konference EFAP 2009 do zpravodajství České televize. Foto archiv ČKA

Memorandum Architektura ve vzdělávání, 2014.
Obálka dokumentu.

ANALÝZA ZAHRANIČNÍCH POLITIK ARCHITEKTURY UKÁZALA NA NUTNOST REVIZE ČESKÉHO DOKUMENTU

Na konci loňského roku prováděla Česká komora architektů na objednávku Ministerstva pro místní rozvoj analýzy vybraných zahraničních politik architektury. Zkoumány byly dokumenty vydané ve Slovinsku, Lucembursku, Skotsku, Rakousku, Norsku, Estonsku, Francii a Německu, schválené od roku 2002 do současnosti.

Zpracovatelé analýz z jednotlivých dokumentů vybírali témata, kterými by bylo vhodné se inspirovat pro vydání aktualizace Politiky architektury a stavební kultury ČR (PASK). Současně byla předána i další doporučení pro PASK, a to jak formální, tak obsahová.

PASK nedokáže zaujmout

Pokud jde o formu, zpracovatelé poukázali na grafické provedení. PASK by měla být atraktivním dokumentem, který své adresáty – politiky, úředníky, ale i laickou veřejnost – svou formou láká ke čtení s odpovídající obrazovou přílohou (např. příklady správné praxe v ČR). Základem byla ale pochopitelně analýza obsahová. Politiky uvedených států mají velmi různorodý obsah, od výčtů konkrétních doporučení a opatření (Rakousko, Německo) po čtivé dokumenty popisující možné scénáře vývoje, které světu hrozí, nebude-li proti tomu zakročeno (také Rakousko). Dokumenty mají též velmi rozdílný rozsah, od velmi stručného čtyřstránkového textu v případě Estonska až po zhruba 150 stran německého Baukultur Report.

Česká PASK je rozčleněna do osmi témat (Uspořádání krajiny a sídel, Veřejná prostranství, Začlenění staveb do prostředí, Zadávání zakázek, Projektování, realizace, životnost a udržitelnost staveb, Vzdělávání, Osvěta a média, Výzkum a vývoj) a v rámci témat do dílčích cílů. Je dokumentem spíše úřednickým, který není zpracován tak, aby už svou formou dokázal zaujmout pozornost náhodného čtenáře (což je škoda).

Ekologii a udržitelnosti se PASK téměř nevěnuje

Zpracovatelé analýz doporučili revizi témat a cílů PASK navazující na dostatečně širokou diskusi, kterou by mohla zaštiťovat zvláštní koordinační skupina pro tento účel zřízená, která funguje ve většině evropských zemí. Potřeba doplnění některých témat je však zjevná – jedná se například o téma bydlení nebo samostatné téma ekologie a udržitelnost. Zejména ve srovnání s politikou architektury Norska či Skotska je palčivým tématům ekologie a klimatických změn v PASK věnován pouze okrajový prostor.

ČKA navrhla nově formulovat témata a doplnit opatření

ČKA považuje strukturu PASK za velmi nekonkrétní a obecnou a doporučila obměnit a nově formulovat témata, cíle a opatření. O úpravě textu je nutné vést koordinovanou debatu. Doporučujeme inspirovat se příkladem Slovinska, které svou politiku Architecture for People. Slovenia Architectural Policy 2017 doplňuje sestavením podrobného a konkrétního akčního plánu s kritérii pro naplňování Politiky architektury Koordinační skupinou pro PA. (Podobně též ve Francii nebo Estonsku.)

Z desítek konkrétních námětů citujeme např. doporučení podpory smíšené výstavby v centrech malých měst, která je odolnější vůči změnám, nebo podporu udržení regionálního charakteru – užívání regionálních materiálů a stavebních technik, bránění systému Design and Build (spojení návrhu a stavby) u veřejných zakázek

s výjimkou odůvodněných případů. Vhodným způsobem prověřování konkrétních nástrojů je využívání pilotních projektů, jejichž výsledky jsou následně publikovány a zobecňovány (rovněž příklad Rakouska a Německa). Stejně tak je možné analyzovat již realizované projekty. Skotským vzorem se lze inspirovat při kladení důrazu na posílení národní a kulturní identity prostřednictvím vnímání architektonického prostředí ČR. Proto by měla být výrazněji propagována možnost architektury být vizualizací regionality a místního sebevědomí.

Financování

Jedním z doporučení týkajících se financování PASK je možnost vyhradit malé procento z poplatku za stavební povolení na podporu krajských Center architektury.

Implementace PASK by měla být systémově podpořena

Vláda ČR by měla dle zpracovatelů analýz zajistit systém průběžného vzdělávání o PASK při Akademii veřejného zadávání. Také je doporučeno zřízení Národního centra architektury po vzoru pražského PASKu a regionálních center, jaká mají rakouské země.

ČKA považuje za nutné výrazně rozšířit obecné povědomí o dokumentu, využít proces jeho aktualizace k propagaci tématu architektury ve všech oblastech. Dále je třeba podpořit vznik meziresortní a mezioborové koordinační skupiny pro implementaci a usilovat o skutečné zapojení dotčených státních institucí a jejich koordinaci. Koordinační skupina by měla být pověřena také koordinací přípravy nového dokumentu pro rok 2020 a podrobného Akčního plánu pro následující období. Zpracovatelé rovněž upozorňovali na nezpochybnitelnou roli územní samosprávy při realizaci cílů PASK stejně jako na nutnost celkové rekonstrukce českého stavebního práva.

Připravily Eva Faltusová a Daniela Rybková

Architecten de vlyder vlnok tallieu – Psychiatrická klinika, Melle, Belgie. Finalista Mies van de Rohe Award 2019. Foto Filip Dujardin

OFIS arhitekti – Bivak na hoře Kanin, Slovinsko. Nominace na Mies van der Rohe Award 2019. Foto Janez Martincic

Anno Brandlhuber, Thomas BurJon, Markus Ende, Muck Petzet – Terasový dům v Berlíně s multifunkčními ateliéry, 2018. Finalista Mies van der Rohe Award 2019. Foto Erica Overmeer

Snøhetta – Norská národní opera a balet, Oslo. Vítěz Mies van de Rohe Award 2009. Foto Erik Berg

Anne Lacaton, Jean Philippe Vassal, Frederic Druot, Christophe Hutin – Regenerace panelového domu s 530 byty v Bordeaux je založena na předsazení nové fasády se zimmími zahradami, 2018. Finalista Mies van der Rohe Award 2019. Foto Philippe Ruault

José Selgas, Lucía Cano – Auditorium a kongresové centrum, Plasencia, Španělsko. Finalista Mies van der Rohe Award 2019. Foto Iwan Baan

Fuensanta Nieto, Enrique Sobejano – Arvo Pärt Centrum, Tallin, Estonsko, 2018. Nominace na Mies van der Rohe Award 2019. Foto Roland Halbe

Peter Zumthor – Muzeum umění, Bregenz, Rakousko. Vítěz Mies van der Rohe Award 1998. Foto Helene Binet

ŘÍZENÍ A UPLATŇOVÁNÍ POLITIK ARCHITEKTURY JE V ZAHRANIČÍ VĚNOVÁNA DALEKO VĚTŠÍ POZORNOST

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR připravuje vyhodnocení vládní Politiky architektury a stavební kultury České republiky. V této souvislosti oslovilo odborné profesní organizace, aby provedly rešerši zahraničních „politik“ a navrhly doporučení na změny českého dokumentu. Jednu analýzu poskytla ministerstvu Asociace pro urbanismus a územní plánování České republiky. Požádali jsme jejího místopředsedu architekta Víta Řezáče, aby se s námi podělil o své postřehy ze studia zahraničních politik architektury.

Můžete nám nejprve přiblížit, co bylo zadáním vaší práce a jak pracovala skupina AUUP ČR?

Každá z oslovených organizací měla stejné zadání: na základě studia zahraničních politik architektury porovnat náš koncepční přístup a navrhnout doporučení na případné změny nebo úpravy zaměření dokumentu našeho na další období po roce 2020. Pracovali jsme v pětičlenném týmu, ve kterém byli zástupci projektantů, pracovníků státní správy, projektoví manažeři ve stavebnictví i akademičtí pracovníci. Většina byla současně členy ČKA. Tato kombinace velice obohacovala diskusi v závěru přípravy dokumentu. Nejprve jsme připravili rešerši zahraničních politik včetně vytípkování inspirativních námětů, poté jsme provedli porovnání s českou politikou a nakonec definovali náměty na úpravu, doplnění nebo změnu českého dokumentu.

Politiky jakých států jste studovali? A jaké byly podle vašeho názoru zásadní rozdíly v jejich přístupech k tematické tvorbě kvalitního prostředí?

Politiku architektury přijala dnes většina zemí EU. Pro zajímavost, chybí například Slovensko. Naše asociace měla za úkol analyzovat politiky celkem 11 států, v podstatě náhodně vybraných, pokrývajících Evropu od Británie přes Nizozemsko a skandinávské země po Chorvatsko. Průřez byl tedy široký, země reprezentovaly rozdílné právní kultury (kontinent i Británie), státní uspořádání i legislativní systémy stavebnictví a územního plánování. Důležité bylo si uvědomit, že politiky vznikaly v různé, velmi odlišné době. Jednou z nejstarších politik byla finská (1998), naopak polská byla přijata v roce 2018. Zatímco starší dokumenty pracovaly s termíny jako „udržitelný rozvoj“ nebo „kvalitní architektura“, novější spíše s pojmy „transparentnosti“ nebo „participace“ (Putting People First, DK). Mezi řádky šlo z textů vyčíst, jestli byly přijaty před hospodářskou krizí 2008–2010 (ty jsou optimističtější, orientované na vylepšování prostředí a kultury, SE), nebo po krizi (více skepse nad stavebnictvím a plánováním, náležitější v potřebě analýzy neutěšeného stavu, HR, LT, PL). Důležitou roli hrálo i to, jestli

BIG – Bjarke Ingels Group; SUPERFLEX; TOPOTEK 1 – Superkilen, Kodaň, Dánsko. Finalista Mies van der Rohe Award 2013. Foto Superflex

Lundgaard&Tranberg Architects / Lene Tranberg, Boje Lundgaard – Náměstí Kaničegården, Ribe, Dánsko, 2015. Finalista Mies van der Rohe Award 2017. Foto Anders Sune Berg

XVW architectuur; NL Architects – DeFlat Kleiburg, Amsterdam, Nizozemsko. Vítěz Mies van der Rohe Award 2017. Foto Marcel van der Burg

byl aktuální dokument v té které zemi přijat jako první svého druhu (většina případů), nebo se jednalo již o další nástupnický dokument (NL, DK). První dokumenty se výrazněji orientovaly na roli architektury, kvalitu staveb a způsobů, jak ji zabezpečit, dokumenty druhé a další generace (NL, DK, IR) se prakticky výlučně orientovaly na tvorbu prostředí jako celku, na podmínky pro kvalitní život obyvatel v sídlech a na jejich vnímání a zapojení se do procesu hledání této kvality. Všechny dokumenty bez rozdílu zdůrazňovaly potřebu osvěty a vzdělávání veřejnosti s tím, co architektura pro jejich život přináší.

Jaké vlastně je legislativní zakotvení politik architektury? A kdo je za její uplatňování odpovědný? U nás má formu vládního nařízení, což je formálně poměrně dobrá pozice pro uplatnění. Jak ovšem pozorujeme, praxe je jiná. Je to v Evropě srovnatelné?

Ze studovaných politik měla nejsilnější pozici politika portugalská, která byla přijata formou tzv. rezoluce rady ministrů ve sbírce zákonů, a švédský parlament schválil v roce 1998 akční program Framtidsformer („Designs on the Future“). Ve většině zemí dokument přijala vláda nařízením (HU, NL, FI, DK, LT, IR) nebo jej schválilo příslušné ministerstvo (HR). V některých zemích ovšem za politikou stojí pouze profesní organizace – komory architektů (PL).

V oblasti managementu a kontroly uplatňování národní politiky jsme asi odhalili největší deficit našeho systému, který je soustředěn na jedno ministerstvo. V naprosté většině zemí věnují struktuře řízení velkou pozornost. V zásadě existují dva přístupy: vytvoření grémia z představitelů angažovaných ministerstev nebo zřízení nezávislého orgánu složeného ze zástupců jak odborné veřejnosti, tak státních institucí. V každém případě za implementaci a kontrolu odpovídá řada institucí. Do procesu se zapojují například i ministerstva zdravotnictví (vždyť zdravotnické stavby jsou jedny z největších veřejných zakázek) nebo zahraničí (architektura a design je vývozním artiklem a tvůrcem HDP). Výborný nápad mají Maďaři, kteří prosazují uplatňování politiky prostřednictvím systému obecních/městských architektů.

Mohl byste stručně popsat, jak naši kolegové v EU zajišťují, že cíle stanovené politikou architektury a stavební kultury budou dosaženy?

Přístupy jsou velice pestré. Jak jsem již uvedl, vše začíná u sestavení a organizace práce řídicího grémia. Přístupy bych rozdělil do několika skupin. Míra dosažení cílů závisí na nastavení hlavních úkolů a jejich rozpracování. Některé země mají poměrně přesně a konkrétně definované dílčí cíle (např. vyškolení 200 učitelů středních škol), jejichž plnění lze poměrně jasně ověřit. Jiné, a těch byla asi většina, mají obecná doporučení a opatření, obtížně kvantifikovatelná, v kombinaci s dílčími kvantifikovatelnými cíli (např. zřízení úřadu pro velké veřejné zakázky). Menšina států pak má cíle spíše v proklamativní a obecné rovině. Kontrola se provádí průběžně přímo řídicím orgánem nebo formou konferencí, publikováním dobré praxe apod.

Opatření a doporučení je v každé zemi několik desítek (u nás 71). Jejich naplňování vyžaduje rozdílně velké zdroje. Jak je zabezpečeno financování práce těch, kteří mají plnění cílů v gesci?

Nejjednoznačnější jsou Holanďané. Součástí politiky je schválený rozpočet, který pro zajímavost na roky 2017–2020 činil celkem čtyři miliony EUR. Úkolů nebylo mnoho, každý krok byl přesně naplánován včetně financování v čase. Zajímavě k řešení financování přistoupili v Irsku. V jejich politice bylo sestavení rozpočtu jedním z úkolů politiky, takže zpočátku byl věnován čas na rozbor problémů, navržení opatření a až poté došlo ke schválení finančních prostředků na plnění konkrétních úkolů.

Většina zemí má politiku postavenou tak, že zájem na kvalitě prostředí je průřezový u všech státních a veřejných institucí a ty by měly samy alokovat vlastní zdroje na jeho hledání. Je třeba zdůraznit, že se téměř vždy počítá s tím, že zdroje budou poskytovat všechna zapojená ministerstva, výjimečně náklady dorovná vláda navýšením jejich rozpočtu. Samozřejmě u takto nastavených parametrů existuje nemalé riziko, že ministerstva, u kterých nehraje tvorba prostředí klíčovou roli, přistoupí k plnění úkolu alibisticky, aby nenarušila svůj zaběhnutý rozpočtový model.

Co vás osobně z nápadů zaujalo nebo překvapilo?

Kdybych sečetl všechny úkoly a opatření, tak jich bylo několik stovek. Mnohé se opakovaly, ale některé byly jedinečné: např. potřeba výchovy zručných řemeslníků (HU), muzea jako ohniska znalostí o architektuře (DK), jiné velmi jednoduché, ale nápadité: soutěž o nejlépe vybrané výběrové řízení (NL) nebo námi opuštěné „procento pro umění“ na každou veřejnou zakázku (IR).

Zaujalo mě, že několik zemí otevřelo velice hlasitě ekonomické argumenty. Dánové zdůrazňovali, že architektonický byznys zaměstnává šest tisíc expertů a má roční obrát šest mld. DKK. Obdobně argumentovali Finové: 57 % národního bohatství je v nemovitostech (pro zajímavost, v ČR to bude při nižší ceně práce určitě znatelně více), 15 % zaměstnanosti ve stavebnictví, které vytváří 18 % HDP. Jinak argumentovali Švédové: náklady na projekt lze popsat takto: 1 euro se vydá na zadání projektu, 10 eur za projekt, 100 eur za vybudování stavby, 1000 eur za údržbu a správu. Takže promyšlené zadání na samém začátku je vlastně téměř zadarmo. Každé euro navíc na počátku se stonásobně vrátí.

Analýzy politik architektury a stavební kultury jste odevdali objednateli, tedy MMR. Jaký bude další postup?

Asociace urbanistů rozhodně bude osud Politiky architektury a stavební kultury ČR sledovat. Předpokládám, že vytvoříme stálou pracovní skupinu. Politika je dokument, který se ubírá stejným směrem, jako je smysl činnosti naší asociace – zvyšovat kvalitu práce urbanistů a tím přispívat ke kvalitě prostředí našich měst a obcí. Férové podmínky při výběrových řízeních, které kladou zvýšený důraz na odbornost a komplexnost přístupu, to je to, co si od PASK jako profesní asociace slibujeme. Také celospolečenské uznání významu práce urbanisty a územního plánovače je důležité pro budoucnost oboru. Mladých odborníků, kteří se zabývají výlučně plánováním, není mnoho. Není to jen náš problém, naši profesní kolegové v zahraničí poukazují na obdobné těžkosti.

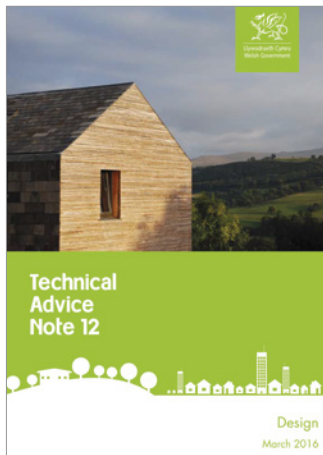
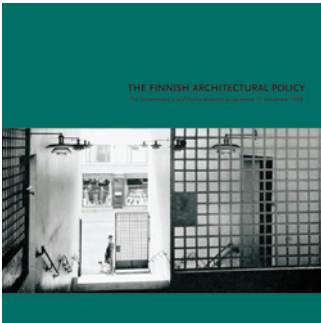
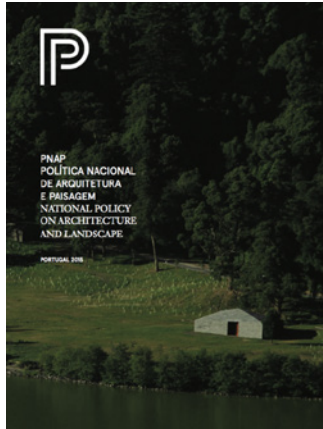
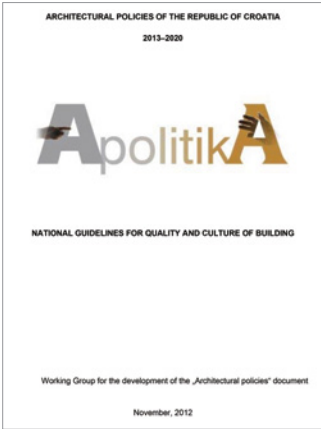
Připravili Vít Řezáč a Markéta Pražanová

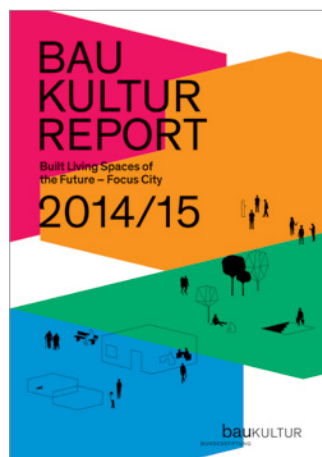
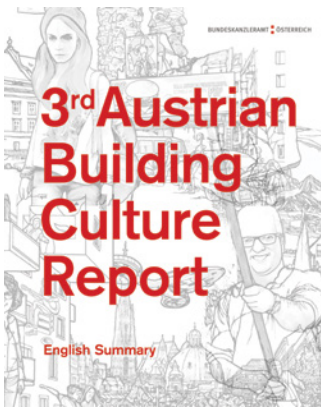

Kjellander Sjöberg – Domov seniorů Skärvet, Växjö, Švédsko. Nominace na Mies van der Rohe Award 2019. Foto Max Plunger

Francisco Aires Mateus, Manuel Aires Mateus – Sines Arts Centre, Sines, Portugalsko. Finalista Mies van der Rohe Award 2005. Foto archiv autorů

Zahraniční politiky architektury, titulní strany. Všechny zahraniční politiky architektury jsou ke stažení na:

<https://www.ace-cae.eu/architects-in-europe/euarchitectural-policy/>

OBLASTNÍ ARCHITEKT

Jedním z opatření PASK je vyhodnocení a posílení hlavních, městských a oblastních architektů (opatření 3. 3. 1). ČKA v této oblasti realizovala mnoho aktivit – přednášky, konference, doporučení pro státní správu a samosprávu, vydala manuál Městský architekt atd. Problematikou se zabývá také FA ČVUT, níže konkrétně péčí o sídla v maloměstském a venkovském kontextu.

FA ČVUT byla vybrána Evropskou asociací pro architektonické vzdělávání, aby v roce 2020 pořádala konferenci Nové dimenze. Děkan fakulty architektury prof. Ing. arch. Ladislav Lábus, hon. FAIA, k zaměření konference uvádí: „Stojíme na prahu nové dimenze naší profese, kdy se zvětšuje měřítko našich zásahů a vlivů na prostředí a je nutné se na naší práci a vzdělání podívat komplexněji, z hlediska prolínání disciplín.“¹ Právě měřítko našich zásahů a vlivů na prostředí se idea oblastního architekta bytostně dotýká. Překročení hranic průměrně lidnaté obce o přibližně 1700 obyvatelích se jeví jako nutnost nejen z dnes nejvýrazněji akcentovaného hlediska environmentálního, ale taktéž společenského a ekonomického.

Aktuální situace a diskuse na téma městský architekt

Vzniklá poptávka po městských architektech není zcela v souladu s rozměrem a kapacitou obce architektů v České republice, což se donedávna velice často projevovalo mj. nereálnými požadavky samospráv na kvalifikaci uchazečů, a tak se výběrová řízení opakovala i několikrát s postupným snižováním nároků. Zajisté hraje roli současná ekonomická situace, ale taktéž některá dobře míněná doporučení ČKA, zohledňující ovšem spíše městský kontext.

Negativní dopad na výsledky výběrových řízení měl např. častý požadavek autorizace. Autorizace a kvalita architekta (ve smyslu schopnosti pojmout i širší urbanistické měřítko) spolu nemusí nikterak souviset a tento požadavek tak vyřazuje významnou část schopných uchazečů. Dodejme, že v ČR je asi 20 000 architektů, přičemž asi 4 000 z nich je autorizovaných. Obcí máme přibližně 6 250.

Středobodem diskusí je ale nepochybně jiné zapeklité téma – otázka, zda může městský architekt projektovat. V poslední aktualizaci brožury ČKA k tomuto tématu se píše: „Obecně převažuje názor, že městem či obcí zaangažovaný architekt v obvodu své působnosti projekční zakázky zpracovávat nemá (nesmí), a to ani pro soukromé, ani pro veřejné investory. Cílem tohoto omezení je předejít střetu zájmů – zamezit situacím, kdy by měl z titulu své funkce posuzovat svůj vlastní projekt, nebo preferovat zájmy investora, pro něhož projektuje.“²

Socioekonomický aspekt prostředí

Ve zmíněné brožuře autoři na disproporcii mezi počtem obcí a počtem architektů reagují návrhem zřízení tzv. obecního architekta, a to dvěma způsoby. Prvním řešením je externí expert s variantami: a) zpracovatel územního plánu, nebo b) profesionál obsluhující větší množství obcí. Společnými atributy předešlého jsou: mnoho souběžných mikroúvazků a nespécifikovaná vazba na prostředí. Druhým způsobem je externí obecní architekt pro mikroregion, MAS nebo ORP – úvazek bude větší, ale situace ohledně vazby na prostředí zůstává stejná.

Srovnáme nyní oba způsoby z hlediska společenského v souvislosti s lokální ekonomikou – jinými slovy, hovoříme hned o dvou ze tří pilířů udržitelného rozvoje. Především, ani jedna z možností moc nenahrává místním architektům a cirkulaci jim vyplacených peněz

1. Fakulta architektury Českého vysokého učení technického v Praze, [online]. FA ČVUT. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.fa.cvut.cz/>

2. Česká komora architektů, [online]. ČKA. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.cka.cz>

zpětně v lokálním prostředí, což může mít nepříznivý efekt negenerování pracovních míst – to je společně pro obě možnosti řešení – viz výše. Navíc z hlediska ceny služeb architekta není opomenutelná ani dojezdová vzdálenost, která se jeví jako další nevýhoda možnosti první.

A jak to souvisí s životy (z hlediska urbánní struktury) běžných převažujících regionů ČR? Deprivované oblasti, které by jako sůl potřebovaly každé smysluplné pracovní místo, nemluvě o pozici vytrvale iniciujícího oblastního architekta, jsou Komorou popsanými doporučeními pro výběr architekta spíše znehodněny, ovšem stejně tak jako dobře fungující oblasti, kam se lidé vracet rádi, jelikož místní komunity si váží každého vzdělaného jedince a jsou zvyklé takové lákat zpět příležitostmi.

Oblastní architekt

V rámci seminářů urbanismu byla se studenty provedena anketa, při níž měli odpovědět na otázku, zdali se po studiu (a praxi) chtějí vrátit žít domů. Ačkoliv byl statistický vzorek relativně malý, orientační výsledek lze interpretovat jasně: opravdu minimum se určitě vracet nechce, více určitě ano, přičemž nejvíce uvedlo, že se vracet chtějí, ale mají obavu o pracovní příležitost. Připustíme tedy navzdory globálním trendům, že tendence vracet se (na maloměsto a venkov) pravděpodobně pořád existuje.

Je přítom dosti pravděpodobné, že v některých případech existujících mikroregionů, MAS nebo obcí v rámci ORP by nebyl problém sdílet náklady na pokrytí celého nebo většiny úvazku oblastního architekta, který by tak případný částečný úvazek mohl doplnit vlastní praxí. Z právního hlediska určitě není nemožné nastavit pravidla tak, aby nebyla ohrožena architektova profesní existence a pozice zároveň nebyla diskreditována – tedy nastavit pravidla řešení možných střetů zájmů, které jsou v maloměstském a venkovském prostředí přirozené a vsudypřítomné.

Shrňme výhody: péče v širším měřítku s možností efektivnějšího pojetí krajinného rozměru, tvorba pracovních příležitostí nejen v deprivovaných regionech, stimulace lokální ekonomiky a společenský rozměr – podpora rozmanitosti kulturního prostředí obecně, což by v konečném důsledku mělo mít vliv na autenticitu kvalitní lokální či regionální architektury.

Závěr

Cílem tohoto článku je rozvést do vícera důsledků aktuálně diskutované možné formy výkonu činnosti „městského architekta v menších sídlech“ s poukázáním na skutečnost, že „obecní architekt“ je v kontextu ČR zavádějící pojem, a proto je do budoucna nutné (s ohledem k rozměru a kapacitě obce architektů) uvažovat ve větším měřítku oblasti. Je vhodné zmínit, že mikroregionů je asi 560, MAS máme asi 180 a ORP přibližně 200, s tím, že tyto entity se vzájemně překrývají, což generuje varianty při hledání ideálních rámců prohloubení spolupráce konkrétních obcí, přičemž výsledný počet pozic oblastních architektů by se mohl pohybovat v řádu nižších stovek.

Úvahy by se měly vést ohledně role ČKA. I když přijmeme výchozí myšlenku, že autorizace je – mimo jiné – i projevem určité prokázané kvalifikace, zůstává otázkou, zda v pozadí není spíše snaha upřednostňovat případný dohled nad výkonem architekta (prostřednictvím jeho autorizace) a zda by nebylo konstruktivnější uvažovat o širše koncipované profesní podpoře založené primárně na kvalitě prokázané v konkurzním řízení, postaveném na dobře připravených kvalifikačních kritériích (požadavcích) včetně etických předpokladů, před kvalifikovanou výběrovou komisí, v každém jednotlivém konkrétním případě zohledňující místní kontext? Členové takových komisí by

principiálně měli být kompetentní členové Komory a všeobecně uznávaní experti, jako se to většinou děje i dnes.

Velké množství menších obcí v rámci urbánní struktury je téma samo o sobě a např. v Rakousku se některé kvůli lepší efektivitě správy území dobrovolně slučují. Bylo by to bez vnějšího nátlaku možné i u nás? A nebylo by zřizování pozic oblastního architekta zajímavým testem schopnosti obcí domluvit se na další úrovni společných záležitostí? Ostatně na druhou stranu třeba ve Francii se u takových dobrovolných svazků zůstává.

Ing. arch. Petr Buryška
Ústav urbanismu FA ČVUT

POLITIKA ARCHITEKTURY A STAVEBNÍ KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY / VÝTAH Z DOKUMENTU

Základní informace

Politika architektury a stavební kultury České republiky je strategický dokument s celostátní působností schválený vládou České republiky. Její zpracování uložila vláda v roce 2011 usnesením, kterým schválila Konceptci bydlení České republiky do roku 2020. Podnětem k jejímu vzniku byla též výzva definovaná v „Závěrech Rady Evropské unie o architektuře: přínos kultury pro udržitelný rozvoj (2008/C 319/05)“.

Účel

Politika architektury a stavební kultury České republiky řeší podporu rozvoje architektury a stavební kultury jako principu zvyšování kvality prostředí vytvářeného výstavbou. Účelem je přinést zlepšení kvality života lidí zvyšováním kvality prostředí, ve kterém žijí. Stavby a jejich okolí, veřejná prostranství i krajina tvoří základní součást tohoto prostředí.

Uživatelé

Zásadní podíl na formování kvalitního prostředí vytvářeného výstavbou mají lidé. Politika architektury a stavební kultury České republiky je proto určena všem, kdo se nějakým způsobem výstavby účastní nebo jsou jí ovlivněni, tedy prakticky všem obyvatelům České republiky. Proto je formulována tak, aby byla alespoň v části témat a cílů srozumitelná pro širokou veřejnost.

Za většinu navrhovaných opatření nesou odpovědnost ústřední orgány státní správy. Konkrétně se Politika architektury a stavební kultury ČR týká ministerstev pro místní rozvoj, dopravy, financí, kultury, průmyslu a obchodu, školství, mládeže a tělovýchovy, vnitra, zemědělství a životního prostředí. Spolupráci na některých opatřeních by měly zajistit ministerstva řízené organizace, konkrétně Národní ústav pro vzdělávání, Národní institut pro další vzdělávání a Národní památkový ústav. Spolupráce je požadována i po ústředních orgánech státní správy, konkrétně po Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a Českém statistickém úřadu. Zapojeny by měly být i organizační složky státu Ústav územního rozvoje, Technologická agentura České republiky a Grantová agentura České republiky.

Velký podíl na realizaci některých opatření, a tím i na úspěchu implementace opatření definovaných Politikou architektury a stavební kultury bude mít veřejná správa, a to na úrovni krajů i na úrovni obcí.

Dosažení definovaných cílů není myslitelné bez přímé spolupráce s oběma profesními komorami, tedy Českou komorou architektů a Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě.

Spolupracovat na naplňování vybraných opatření by měly odborné a profesní svazy a spolky, zejména Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR a dále Svaz měst a obcí České republiky, Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR či Svaz zakládání a údržby zeleně.

Jedním z klíčových předpokladů pro pozdvižení stavební kultury je výuka a vzdělávání v této problematice na školách. Pro obecné povědomí o významu architektury, urbanismu, územního plánování, krajinářské architektury a stavební kultury je nutné posílit výchovu a vzdělávání na základních a středních školách a zvýšit prestiž odborných učilišť. Zásadní roli ve vzdělávání odborníků zastávají vysoké školy, které by měly úzce spolupracovat s výzkumnými institucemi.

Při spolupráci na plnění některých opatření, propagaci architektury a stavební kultury a zejména při práci s veřejností je nezastupitelná úloha nevládních a neziskových organizací a obecně prospěšných společností.

POLITIKA ARCHITEKTURY A STAVEBNÍ KULTURY
REFLEKTUJE EVROPSKÉ I NÁRODNÍ PRÁVNÍ
PŘEDPISY A DOKUMENTY

Evropské právní předpisy

V nedávné době se stala oblast architektury a stavební kultury předmětem mnohých mezinárodních úmluv a dohod. Mezi nejvýznamnější patří:

- **Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy** (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 73/2000 Sb.m.s.), přijatá dne 3. října 1985 v Granadě. Pro Českou republiku vstoupila v platnost dne 1. srpna 2000. Hlavním cílem úmluvy je ochrana památek, architektonických souborů a míst jako kombinovaných děl člověka a přírody včetně okolí chráněných statků.
- **Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy** (revidovaná) (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 99/2000 Sb.m.s.), přijatá dne 16. ledna 1992 ve Vallettě. Pro Českou republiku vstoupila v platnost dne 23. září 2000. Cílem této úmluvy je ochraňovat archeologické dědictví jako zdroj evropské kolektivní paměti a jako nástroj historického a vědeckého studia.
- **Evropská úmluva o krajině**, podepsaná dne 20. října 2000 ve Florencii, vstoupila v mezinárodní platnost dne 1. března 2004. Hlavním cílem Úmluvy je zajistit ochranu jednotlivých typů evropské krajiny. Její význam spočívá v tom, že ukládá povinnost vytvářet a realizovat ohleduplné a z hlediska charakteru krajiny udržitelné krajině politiky, a to za účasti veřejnosti a místních a regionálních úřadů, a dále pak zohledňovat charakter krajiny při formování politik územního rozvoje, úrbánního plánování a jiných sektorálních či intersektorálních politik.
- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES** ze dne 6. července 2005 o uznávání odborných kvalifikací. Tato směrnice byla změněna směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2013/55/EU ze dne 20. listopadu 2013.

Národní právní předpisy

Základním národním rámcem pro Politiku architektury a stavební kultury ČR je **Listina základních práv a svobod**, která v článku 35 odstavci 1 stanoví, že „každý má právo na příznivé životní prostředí“. Tamtéž v odstavci 3 se stanovuje, že „při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem“.

Politika architektury a stavební kultury ČR vychází také z právních předpisů a zákonů, které souvisejí s jejím naplňováním, a dotýká se také profesních předpisů, např. Soutěžního řádu ČKA.

Evropské dokumenty

Základními evropskými dokumenty, které podnítily vznik Politiky architektury a stavební kultury České republiky, jsou:

- **Usnesení Rady Evropské unie o architektonické kvalitě v městském a venkovském**

prostředí (2001/C 73/04) ze dne 12. 2. 2001. Klade důraz na vnímání městského a venkovského prostředí, na krajinu a kulturní dědictví. Definuje architekturu a vyslovuje podporu úloze architektury a územního plánování. Požaduje zlepšování kvality staveb, a to zejména ve veřejné výstavbě, která by se měla stát příkladem pro soukromé investory. Usnesení dále pokládá za důležité prohlubování povědomí o hodnotě architektury, urbanismu a krajině kultury.

- **Závěry Rady Evropské unie o architektuře: přínos kultury pro udržitelný rozvoj (2008/C 319/05)** ze dne 13. 12. 2008. Pro udržitelný rozvoj měst dokument požaduje integrovaný a kreativní přístup, v jehož rámci je stejná významná úloha přisuzována kultuře, hospodářství, sociálním aspektům a životnímu prostředí. Požaduje věnovat zvláštní pozornost kvalitě a rozmanitosti architektury a podporovat kvalitní architektonickou tvorbu jako jeden z faktorů hospodářské dynamiky měst a jejich přitažlivosti pro cestovní ruch. Vyzývá k tomu, aby architektura měla integrující a inovační úlohu již ve fázi návrhu projektu, územního plánování, tvorby krajiny nebo obnovy krajiny. Zdůrazňuje potřebu využívání existujících zastavěných pozemků a budov. Připomíná nutnost zvyšování povědomí veřejnosti o úloze architektury, urbanismu a tvorby krajiny a podpory vzdělávání v těchto oborech. Podporovány mají být inovace a experimentování v oblasti architektury, urbanismu a tvorby krajiny. Členské státy jsou vyzvány, aby zajistily opatření navazující na tyto závěry a podaly zprávu o jejich provádění. Česká republika tuto výzvu plní mj. vznikem Politiky architektury a stavební kultury.

Politika architektury a stavební kultury České republiky dále vychází zejména z následujících evropských dokumentů:

- **Evropské perspektivy územního rozvoje (ESDP – European Spatial Development Perspective)**, přijaté v Postupimi ministry zemí Evropské unie v roce 1999. Určují společné cíle a koncepce budoucího rozvoje území Evropské unie. Vzhledem k Politice architektury a stavební kultury ČR obsahují požadavek na zachování a spravování přírodních zdrojů a kulturního dědictví či upozornění na problémy spojené s pokračujícím rozšiřováním měst.
- **Řídící principy trvale udržitelného územního rozvoje evropského kontinentu** (Rada Evropy, Evropská konference ministrů zodpovědných za územní plánování – CEMAT), přijaté v Hannoveru v roce 2000. Poukazují na význam ochrany a zlepšování stavu a zachování rozmanitosti kulturního dědictví.
- **Lipská charta o udržitelných evropských městech**, dohodnutá u příležitosti neformální schůze ministrů na téma městský rozvoj a územní soudržnost v Lipsku ve dnech 24. a 25. 5. 2007, ze které vycházejí závěry uvedené v následujícím bodě.
- **Marseilleská deklarace Udržitelné a otevřené město** – závěrečné prohlášení ministrů členských států Evropské unie odpovědných za rozvoj měst, učiněné v Marseille dne

25. 11. 2008. Prohlášení se zaměřuje na udržitelný a soudržný integrovaný rozvoj měst a na řešení otázky klimatické změny v souvislosti s rozvojem měst.

- **Stockholmská deklarace** a výzva z 2.–4. prosince 2009 požaduje, aby vlády evropských a světových zemí v oblasti stavebnictví přispěly k neutralizaci vlivu uhlíku v nových stavbách do roku 2020, podpořily kompaktní lidská obydlí, města a metropole s vysokou kvalitou života a povzbudily investice, které směřují do kvality života lidí a jejich potomků prostřednictvím kvalitního prostředí vytvářeného výstavbou a infrastruktury, a to vždy se zřetelem na planetární omezené zdroje a na snižování dopadu stavebnictví na životní prostředí lidí.
- **Charta evropského urbanismu ECTP-CEU** (Evropská rada urbanistů – European Council of Spatial Planners – Conseil européen des urbanistes) schválená 22. 4. 2013 v Barceloně klade kromě potřeby spolupráce měst a regionů důraz např. na posilování identity místa, na dostupnost služeb pro všechny obyvatele či na účast veřejnosti v procesu plánování.

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů:

- **Zelená infrastruktura – zlepšování přírodního kapitálu Evropy** (COM (2013) 249 final) ze dne 6. 5. 2013, které definuje zelenou infrastrukturu, její úlohu v politikách EU a úlohu při ochraně, zachování a zlepšení stavu přírodního kapitálu v EU. Určuje i další kroky pro rozvoj zelené infrastruktury.

Národní dokumenty

Východiskem pro zpracování Politiky architektury a stavební kultury na národní úrovni je **Koncepce bydlení České republiky do roku 2020**, kterou schválila vláda usnesením č. 524 ze dne 13. července 2011. V kapitole 3. 3. 3. Kvalita, priorita „Kvalita vystavěného prostředí, specificky s ohledem na bydlení“, vláda uložila úkol připravit návrh politiky rozvoje stavební kultury (architektury) a předložit vládě ke schválení.

Politika architektury a stavební kultury České republiky zohledňuje **Metodiku přípravy veřejných strategií**, kterou schválila vláda dne 2. května 2013. Metodika upravuje postup přípravy dokumentu a určuje i jeho rámcový obsah a strukturu.

[Politika architektury a stavební kultury ČR je v souladu s již přijatými politikami v České republice a je chápána v souvislostech, které se vzájemně podporují a umocňují. zejména s:](#)

- **Politikou územního rozvoje České republiky 2008** (schválena usnesením vlády ČR č. 929 ze dne 20. 7. 2009).

Politika architektury a stavební kultury České republiky přispívá k naplnění republikových priorit Politiky územního rozvoje České republiky 2008, především se jedná o následující priority:

Článek 14: Ve veřejném zájmu chránit a rozvíjet přírodní, civilizační a kulturní hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Zachovat ráz jedinečné urbanistické struktury území, struktury osídlení a jedinečné kulturní krajiny, které

jsou výrazem identity území, jeho historie a tradice. Tato území mají značnou hodnotu, např. i jako turistické atraktivita. Jejich ochrana by měla být provázána s potřebami ekonomického a sociálního rozvoje v souladu s principy udržitelného rozvoje. V některých případech je nutná cílená ochrana míst zvláštního zájmu, v jiných případech je třeba chránit, respektive obnovit celé krajinné celky. Krajina je živým, v čase proměnným celkem, který vyžaduje tvůrčí, avšak citlivý přístup k vyváženému všestrannému rozvoji tak, aby byly zachovány její stěžejní kulturní, přírodní a užitné hodnoty. Bránit upadání venkovské krajiny jako důsledku nedostatku lidských zásahů.

Článek 28: Pro zajištění kvality života obyvatel zohledňovat nároky dalšího vývoje území, požadovat jeho řešení ve všech potřebných dlouhodobých souvislostech včetně nároků na veřejnou infrastrukturu. Návrh a ochranu kvalitních městských prostorů a veřejné infrastruktury je nutné řešit ve spolupráci veřejného i soukromého sektoru s veřejností.

- **Zásady urbánní politiky** (schváleny usnesením vlády ČR č. 342 ze dne 10. 5. 2010). Politika architektury a stavební kultury ČR je v souladu s následujícími zásadami urbánní politiky:

- Zásada 1 Regionální charakter urbánní politiky,
- Zásada 2 Polycentrický rozvoj sídelní soustavy,
- Zásada 3 Strategický a integrovaný přístup k rozvoji měst,
- Zásada 4 Podpora rozvoje měst jako půlu rozvoje v území,
- Zásada 5 Péče o městské životní prostředí,
- Zásada 6 Prohlubování spolupráce, vytváření partnerství a výměna zkušeností při udržitelném rozvoji měst.

- **Strategií regionálního rozvoje České republiky 2014–2020** (schválena usnesením vlády ČR č. 344 ze dne 15. 5. 2013). Politika architektury a stavební kultury ČR má vazbu především na následující priority a opatření Strategie regionálního rozvoje České republiky 2014–2020:

- Priorita 1 Využití potenciálu rozvojových území.
- Priorita 3 Zkvalitnění sociálního prostředí rozvojových území.
- Priorita 4 Vyvážený rozvoj stabilizovaných území.
- Priorita 5 Oživení periferních území.
- Priorita 6 Ochrana a udržitelné využívání přírodních zdrojů v regionech.
- Priorita 7 Ochrana přírody a krajiny, prevence vzniku živelních pohrom a řešení jejich dopadů.
- Priorita 9 Podpora spolupráce na místní a regionální úrovni.

[Vize a cíle obsažené v Politice architektury a stavební kultury ČR podporuje celá řada dalších dokumentů, např.:](#)

- **Memorandum o vzdělávání a architektuře**, podepsané představiteli České komory architektů a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR na konferenci Evropského fóra pro politiky architektury (EFAP) v Praze, pořádané v roce 2009 v rámci českého předsednictví EU.
- **Memorandum Architektura ve vzdělávání**, které vzniklo na základě mezioborového setkání Otevřený think tank architektů – OTTA, konaného dne 1. 4. 2014 v Plzni na téma Vzdě-

lávání aneb Architektura součástí základního vzdělání.

→ **Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017** (schválen Usnesením vlády ČR ze dne 13. února 2013 č. 108), který mj. klade důraz na význam celoživotního učení. Jednou z jeho vizí je kvalitní prostředí s odpovídající infrastrukturou, dostatečnou nabídkou bydlení a občanské vybavenosti umožňující aktivní zapojení seniorů do komunitního života.

ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

Evropský kontext

Debata o významu kvalitního prostředí vytvářeného výstavbou se začala v evropských institucích rozvíjet cíleně v roce 1999 za finského předsednictví Evropské unie, kdy se na evropském setkání o architektuře poprvé sešli zástupci všech členských států tehdejší patnáctky a Norska, aby formulovali základní cíle v oblasti architektury, zejména nutnost zabezpečovat právo občanů na kvalitní architekturu a životní prostředí, podporovat šíření architektonické kultury, vytvořit evropský poradní orgán pro spolupráci členských států v oblasti architektury a zajistit, aby byla kvalita architektury zohledněna také v evropských politikách z jiných oblastí.

Evropským poradním orgánem v oblasti architektury se v roce 2000 stalo Evropské fórum pro politiky architektury (European Forum for Architectural Policies – EFAP). EFAP je mezinárodní evropská síť expertů, která prostřednictvím národních politik architektury povzbuzuje diskusi, výměnu zkušeností a propagaci politiky architektury a kultury prostředí vytvářeného výstavbou. Mezi jeho hlavní úkoly patří udržovat trvalou spolupráci členských států Evropské unie v oblasti architektury a rozvíjet iniciativy vedoucí k podpoře architektury, krajinářské architektury a územního plánování v rámci všech evropských institucí. Česká komora architektů a od roku 2010 i Ministerstvo pro místní rozvoj jsou členy Evropského fóra pro politiky architektury. Přijetí dokumentu Politika architektury a stavební kultury České republiky je završením členství České republiky v této instituci. Zpracováním a přijetím dokumentu se Česká republika zařazuje mezi země, jejichž vlády se výslovně přihlásily k vědomé odpovědnosti za urbánní prostředí, a deklaruje, že přikládá odpovídající význam tvorbě kvalitního městského a venkovského prostředí s respektem k národním a místním specifikům jednotlivých oblastí.

Stávající stav

Vnímání stavební kultury se projevuje stále intenzivněji v klíčových dokumentech na evropské, národní i regionální úrovni. Předpokládá se, že Politika architektury a stavební kultury České republiky plnohodnotně propojí priority, cíle a úkoly ve vztahu k prostředí vytvářenému výstavbou, které jsou již nyní zapracovány ve strategiích a koncepcích jednotlivých resortů. Kromě toho by měl dokument zohlednit i světové trendy, ideje a priority, které se týkají problematiky staveb, sídel a krajiny.

Dostatečná pozornost nebyla doposud věnována prostředí vytvářenému výstavbou jako celku. Převážně byly podporovány aktivity vedoucí ke zlepšení jednotlivých částí prostředí vytvářeného výstavbou, např. zlepšení prostředí sídlišť, panelových domů, vesnických církevních památek, vybraného památkového fondu, realizace některých dopravních staveb nebo staveb navržených v rámci komplexních pozemkových úprav apod.

Politika architektury a stavební kultury České republiky si klade za cíl přistupovat k problematice komplexně, ze širokého spektra pohledů.

Souhrn výsledků dosavadních analýz

V rámci přípravných prací na Politice architektury a stavební kultury České republiky byly v dokumentu Zvyšování kultury výstavby – Evropské fórum politik architektury z března 2011 vyhodnoceny politiky architektury a obdobné dokumenty vybraných evropských států (Finsko, Irsko, Německo, Nizozemsko, Norsko, Švédsko) a požadavky vyplývající z dokumentů Evropské unie.

Dalším přípravným krokem bylo zpracování Analýzy stavební kultury v České republice. Analýza vycházela z rozboru prostředí vytvářeného výstavbou a zohlednila evropské dokumenty a zkušenosti. Předmětem Analýzy bylo hledání nejvýznamnějších problémů této oblasti a míry jejich naléhavosti. Byly vytipovány základní tematické okruhy, členěné do částí věnovaných pojmenování a charakteristice tematického okruhu a rozboru identifikovaného problému. Významnou součástí Analýzy bylo vyhodnocení dosavadních koncepcí resortů a jejich opatření a dotačních titulů.

VI ZE

Vizi Politiky architektury a stavební kultury České republiky je přinést zlepšení života lidí zvyšováním kvality prostředí, ve kterém žijí. Jejím základním cílem je proto podpora rozvoje architektury a stavební kultury a tím i kvality prostředí vytvářeného výstavbou.

Naplnění jednotlivých cílů povede ke:

- kvalitnější architekturu,
- hospodárným budovám vhodně zasazeným do okolního prostředí,
- přívětivému veřejnému prostoru,
- harmonickým městům i venkovu včetně okolní krajiny,
- respektu k místním specifikům jednotlivých oblastí v České republice,
- vnímání architektury jako stávající nebo i budoucí součásti našeho kulturního dědictví.

Politika architektury a stavební kultury České republiky též:

- podporuje vzdělávání odborné i laické veřejnosti,
- přispívá k podněcování zájmu obyvatel o kvalitu prostředí, ve kterém žijí.

Jako základní princip je třeba prosazovat a zdůrazňovat nutnost komplexního vnímání prostředí vytvářeného výstavbou, tedy nejen jednotlivých staveb, ale i jejich vzájemného působení a urbanistického uspořádání, vztahu ke stávajícím architektonickým a urbanistickým hodnotám a vlivu na krajinu. Komplexní vnímání prostředí se musí promítat do celkové koncepce, koncepce jednotlivých složek prostředí, až po urbanistický, architektonický a umělecký detail.

K řešení problémů je nutno uplatňovat integrovaný přístup, který vyvažuje a propojuje požadavky jednotlivých resortů a oborů lidské činnosti. Architektura, urbanismus a územní plánování by měly mít v procesu udržitelného rozvoje integrující úlohu.

Je třeba stále zdůrazňovat, že prostředí by mělo být uživatelsky příjemné, pro člověka pohodlné, udržované, funkční, bezpečné, charakterově pestré a krásné. Kvalitní a estetické prostředí ovlivňuje a kultivuje společnost i každého člověka a jeho chování. Kulturnost se projevuje také tím, jak se o své prostředí společnost stará.

Dobré plánování sídel a krajiny přinese investice a zvýší obrát naší ekonomiky, a to současně se zvýšením kulturní úrovně. V dlouhodobém horizontu Politika architektury a stavební kultury České republiky přispěje k úsporám nákladů na stavby financované z veřejných rozpočtů, které se zároveň stanou vzorem soukromému sektoru. Opatření směřovaná do vzdělávání, osvěty a do výzkumu posílí znalosti při plánování a výstavbě a jsou v souladu se zaměřením na inovace a rozvoj znalostní ekonomiky. Rozvoj architektury a inženýrských činností bude mít na ekonomiku České republiky pozitivní vliv přímý i nepřímý, prostřednictvím dodávek souvisejících služeb. Kvalitní prostředí vytvářené výstavbou podpoří rozvoj dalších oblastí, např. cestovního ruchu.

TÉMATA A CÍLE POLITIKY ARCHITEKTURY A STAVEBNÍ KULTURY

K účinnému řešení otázek spojených s problémovými tématy architektury, stavební kultury a prostředí sídel je žádoucí přístup zabývající se všemi okruhy cílů, týkajícími se institucionálního prostředí, nabídky kvalitního výkonu odborných prací a poptávky po kvalitě. Řešení problematiky tedy zasahuje řadu oborů i resortů: vedle místního rozvoje se týká zejména školství, kultury, životního prostředí, průmyslu, zemědělství a dopravy. Témata jsou rozčleněna do tří oblastí a zároveň jsou určeny cíle, jejichž naplnění povede ke zvýšení kvality prostředí vytvářeného výstavbou a dalšími činnostmi člověka.

Téma 1 Uspořádání krajiny a sídel

Krajina, struktura osídlení a prostorové uspořádání sídel určují základní podmínky pro kvalitní prostředí vytvářené výstavbou. Dlouhodobá koncepce je klíčová pro udržitelný rozvoj sídel i krajiny. Při analýzách i návrzích je nutné důsledně zohledňovat specifické charakteristiky sídelní struktury v České republice i v jejích jednotlivých oblastech, včetně dochovaných architektonických a urbanistických hodnot.

Vesnice, městyse, města a městské regiony musí být uspořádány tak, aby všichni jejich obyvatelé měli přiměřený přístup ke všem druhům veřejné infrastruktury, tedy k zařízením občanského vybavení, sportovním a rekreačním zařízením, dopravní a technické infrastruktury i veřejným prostranstvím a okolní krajině. Princip přiměřené rovnosti v dosažitelnosti všech druhů infrastruktury pro všechny občany Evropské unie je zakotven v dokumentu Evropské perspektivy územního rozvoje (European Spatial Development Perspective, 1999). Dostupnost infrastruktur pro obyvatele má mimo jiné rozměr týkající se soudržnosti společenství obyvatel.

Prostorové uspořádání sídel a jejich aglomerací má významné důsledky pro ekonomickou udržitelnost těchto sídel a aglomerací, protože výrazně ovlivňuje dopravní náklady a časové ztráty dopravou a provozní a udržovací náklady sítě technické infrastruktury. Primárně je třeba rozvoj měst i venkovských obcí situovat uvnitř zastavěného území, prostřednictvím transformací již nevyužívaných lokalit, zejména cílené revitalizace opuštěných a zanedbaných ploch. Zároveň je třeba chránit a rozvíjet hodnoty nezastavěného území a zajistit tak ochranu a rozvoj krajiny jako celku. Při plánování sídel je též důležité, s přihlédnutím k jedinečným vlastnostem každého území, vytvářet podmínky pro smíšené využití území pro bydlení, obchody a služby namísto vzniku rozsáhlých separovaných monofunkčních ploch, které generují nepřiměřené požadavky na dopravu.

Plány řešící prostorové uspořádání území musí vznikat za koordinované spolupráce jednotlivých profesí, zahrnující architektky a urbanisty, krajináře, specialisty na dopravní a technickou infrastrukturu, demografy, sociology, ekonomy a další profese.

- **Cíl 1.1** Pozitivně ovlivňovat vývoj sídelní struktury.
- **Cíl 1.2** Stanovit, chránit a rozvíjet dlouhodobou urbanistickou koncepci sídel, zahrnující mj. jejich funkční, plošné i prostorové uspořádání.
- **Cíl 1.3** Minimalizovat nepřiměřené a nevhodné rozrůstání sídel do okolní krajiny. Zajistit důsledné využívání zastavěného území prostřednictvím cílené revitalizace opuštěných a zanedbaných zastavěných ploch, ale i jed-

notlivých nevyužívaných staveb.

- **Cíl 1.4** V sídlech zajistit přiměřenou dostupnost veřejné infrastruktury.
- **Cíl 1.5** Při obnově a tvorbě krajiny posílit plánování, zejména důsledně využívat územně plánovací dokumentace a podklady i pozemkové úpravy.

Téma 2 Veřejná prostranství

Ke kvalitě prostředí vytvářeného výstavbou neodmyslitelně patří veřejná prostranství. Nabídka atraktivních, snadno dostupných a bezpečných veřejných prostranství je jedním z nezbytných předpokladů pro úspěšné fungování městského i venkovského společenství. Jednou z podmínek snadné dostupnosti je i bezbariérová přístupnost veřejných prostranství.

Veřejná prostranství umožňují setkávání lidí a jejich vzájemnou komunikaci, jež je podmínkou soudržnosti společenství. Vytváří prostor pro společenské, kulturní, relaxační i ekonomické aktivity a svým uspořádáním, podobou a estetickým působením determinují četnost a kulturu mezilidského kontaktu. Veřejná prostranství zahrnují kromě ulic, náměstí, pasáží a dalších veřejně přístupných ploch také parky, veřejnou zeleň a veřejně přístupné zahrady. V hierarchii systému veřejných prostranství mají svou důležitost jak celoměstsky významná prostranství (např. náměstí, parky, obchodní ulice, nábřeží), která ovlivňují obrovské množství návštěvníků, tak malá komunitní prostranství (např. náměstíčka, návsi, parčíky apod.), kde existuje silnější vazba mezi uživatelem a „jeho“ prostorem.

Prostřednictvím každodenního kontaktu s lidmi veřejná prostranství svým vzhledem a způsobem provedení pozitivně i negativně ovlivňují život lidí a jejich náhled na současnou stavební kulturu. Záměry řešení veřejného prostranství a jeho realizace jsou pro veřejný sektor silným nástrojem. Participace obyvatel na plánování i realizaci úprav veřejných prostranství může významnou měrou přispět k identifikaci s danou lokalitou i k upevnění vazeb v rámci komunity. Zapojování veřejnosti do projektů podporuje utváření vztahu k prostředí, předchází hrozbám vandalizmu a zajišťuje dlouhodobý zájem, ochranu a udržitelnost staveb i veřejných prostranství.

Je třeba zajistit taková řešení veřejných prostranství, která vycházejí z potřeb jejich uživatelů a která současně zohledňují demografický vývoj, společenské změny, technologický vývoj, přírodní podmínky a klimatické změny.

Pozornost by neměla být zaměřena pouze na tvorbu veřejných prostranství v rozvojových lokalitách. Klíčové je věnovat se zvelebování a údržbě stávajících veřejných prostranství a vytvářet nová veřejná prostranství v rámci zastavěného území a v transformačních územích.

Podobně jako při územním plánování a navrhování jednotlivých staveb je při plánování veřejných prostranství nutno uplatňovat komplexní, integrovaný a koordinovaný přístup. Na řešení musí spolupracovat celé spektrum profesí, cílem je vyvážit a sladit požadavky a zájmy jednotlivých účastníků procesu návrhu veřejného prostranství a dosáhnout synergického efektu. Řešení veřejného prostranství musí vznikat na základě celkové koncepční rozvahy.

- **Cíl 2.1** Zajistit dostatečnou vybavenost území vhodnými veřejnými prostranstvími, jejich snadnou dostupnost a vzájemné propojení.
- **Cíl 2.2** Zajistit kvalitu veřejných prostranství za pomoci integrovaných a komplexních řešení.

Téma 3 Začlenění staveb do prostředí

Citlivé začlenění staveb do okolního prostředí je důsledkem respektu k prostorovým vztahům, atmosféře místa a struktuře stávající zástavby i vztahu ke kulturnímu a přírodnímu dědictví. Pro kontinuitu rázu a charakteru prostředí a společenskou přijatelnost staveb je důležitá vazba na kulturní kontext, urbanistické hodnoty i výchozí přírodní danosti lokality, včetně začlenění stavby do krajiny a přiměřené krajinářské úpravy celého řešeného území respektující dané prostředí.

Důležitá je součinnost státních investorských organizací se samosprávou. Součinnost by se měla dotýkat hledání integrovaných řešení a využívání místních znalostí o území.

Stávající stavební fond je bohatstvím, které je třeba chránit a rozvíjet. Proto je nutné novou výstavbou respektovat a kultivovat existující prostředí a vycházet z jeho hodnot. Základním cílem je podporovat kontinuitu charakteru prostředí, struktury zástavby, konfigurace terénu, působení sídelních a krajinných dominant a jejich kompoziční vztahy a vhodně rozvíjet identitu místa. Ta tvoří jednu ze základních kvalit prostředí, umožňuje obyvatelům identifikaci s místem, kde žijí, a může se stát i významnou konkurenční výhodou daného sídla.

Přínosem se stává existence osoby či poradního orgánu zodpovědného za charakter a kvalitu prostředí vytvářeného výstavbou v postavení hlavního architekta města nebo oblasti.

- **Cíl 3.1** Zajistit návaznost nových staveb na charakter a strukturu hodnotné stávající zástavby, respektovat a rozvíjet kulturní a stavební dědictví i hodnoty krajiny.
- **Cíl 3.2** Chránit a posilovat charakter prvků tvořících lokální, celoměstskou či regionální identitu a podporovat ráz prostředí a jedinečnost daného místa.
- **Cíl 3.3** Vyhodnotit a posílit úlohu hlavních (městských / oblastních) architektů.

Téma 4 Zadávání zakázek

Pro kvalitní prostředí vytvářené výstavbou je zásadní kvalitní projekt. Při zadávání zakázek na zpracování plánů i projektů a při výběrových řízeních na firmy zajišťující realizaci a údržbu staveb se v poslední době ve výběrových řízeních v drtivé většině případů objevuje jako rozhodující kritérium cena za tyto práce. Tato jednostranná orientace má mnohdy za následek vznik nedostatečně a nekvalitně zpracovaných plánů a projektů a negativně ovlivňuje i kvalitu a životnost realizovaných staveb. To zakládá dlouhodobé problémy a neúměrné náklady jak v užívání jednotlivých objektů, tak i celých sídel. Při zadávání plánovacích a projekčních zakázek ovlivňujících stavební kulturu je třeba sledovat jako hlavní parametr kvalitu, cena nesmí být jediným kritériem.

Při určování ceny stavby je nutno hodnotit náklady životního cyklu stavby, tedy nejen náklady pořizovací, ale i náklady na provoz, údržbu, náklady na výměnu určitých konstrukcí a konstrukčních prvků a případně i na odstranění stavby. Schopnost zohlednit náklady životního cyklu stavby by měla být brána v úvahu i při výběru projektanta včetně týmu specialistů.

Ke zvýšení kvality prostředí vytvářeného výstavbou přispívají architektonické a urbanistické soutěže a soutěže o návrh.

Stavby financované z veřejných prostředků by se měly stát ukázkovými příklady kvalitní výstavby, tedy kvalitní a efektivní přípravy, realizace i následné údržby.

- **Cíl 4.1** Při zadávání zakázek usilovat o co nejvyšší kvalitu jejich plnění.
- **Cíl 4.2** Využívat architektonické soutěže a soutěže o návrh při přípravě a realizaci staveb financovaných z veřejných rozpočtů.

Téma 5 Projektování, realizace, životnost a udržitelnost staveb

Cílem kvalitního projektu je na jedné straně dílo hodnotně esteticky, na straně druhé stavba, která bude fyzicky i morálně vyhovovat jak současným, tak v průběhu let se měnícím potřebám uživatelů. Je žádoucí, aby budovy splňovaly vysoké nároky na funkčnost a estetický vzhled, aby měly zároveň vztah k prostředí, jeho kulturním a přírodním hodnotám a ke krajině a respektovaly principy trvalé udržitelnosti. S jakoukoliv stavbou bezprostředně souvisí volná prostranství, která je nutno citlivě vytvářet a udržovat.

Estetická kvalita staveb je součástí jejich architektonické kvality, představuje především vizuální a kompoziční kvalitu stavby ve vztahu k jejímu symbolickému či kulturnímu významu. Hodnocení estetické kvality staveb je vždy ovlivněno pocity individuální libosti či ne-libosti, je tedy podmíněno individuálním zážitkem a jako takové je spojeno s individuálním vnímáním a individuální zkušeností. Zároveň je hodnocení estetické kvality podmíněno kulturním a časovým kontextem, v němž se individuální hodnotitel nachází. Lze tedy ve většině případů dospět k určité míře společenského konsenzu o estetické hodnotě či nehodnotnosti staveb.

Součástí kvality staveb však není pouze jejich estetická hodnota, ale i jejich začlenění do prostředí, jejich účelnost (dispoziční řešení, variabilitnost a možnost přestavby) v harmonii s formou, společenská hodnota (přínos pro rozvoj společnosti), technické řešení (použití materiálů a technologií, kvalita provedení, životnost) a v neposlední řadě jejich jednoduchá údržba a nízké provozní a energetické nároky, které v poslední době nabývají větší důležitosti než vlastní pořizovací náklady. Vysoké náklady na provoz stavby mohou být důsledkem nevhodného technického řešení nebo nevhodného návrhu jejího provozu již ve fázi projektu, dále nekvalitního provedení stavby nebo zanedbávání údržby.

Mezi základní technické požadavky na stavby patří mechanická odolnost a stabilita, požární bezpečnost, ochrana zdraví osob a zvířat, zdravotních podmínek a životního prostředí, ochrana proti hluku, bezpečnost při užívání a bezbariérové řešení. Projektant při své práci musí zvažovat možnosti a náročnost realizace, provozu, užívání, údržby, životnosti a případně likvidace stavby.

Pro kvalitu prostředí i života ve městech i na venkově má zásadní význam péče o stávající stavební fond, proto je třeba zaměřit pozornost na údržbu již vybudovaných objektů a důsledně se snažit revitalizovat či přeměňovat existující objekty, areály a území, které pozbyly svého původního využití. Při rekonstrukcích staveb je nutno dbát na to, aby nedocházelo k jejich znehodnocování neodbornými zásahy. Při stavebních úpravách by měla být zachována a rozvíjena původní hodnotná architektonická, stavební a technická podstata staveb.

- **Cíl 5.1** Zajistit zpracování projektů v maximální kvalitě.
- **Cíl 5.2** Věnovat zvýšenou pozornost ekonomice realizace, provozu a údržby staveb.

Téma 6 Vzdělávání

Kvalita výstavby a tvorby prostředí vytvářeného výstavbou je výslednicí kvalifikované poptávky na straně klienta

(stavebníka, investora, obce či jiného veřejného subjektu územního rozvoje) a kvalitního profesionálního výkonu architekta, stavebního inženýra či urbanisty a realizátora prací. Dalším významným faktorem podstatně ovlivňujícím kvalitu prostředí vytvářeného výstavbou je kvalifikace představitelů veřejného sektoru, která určuje kvalitu plánování a rozhodování v území. Péče o vysokou úroveň výkonu činnosti autorizovaných osob je v kompetenci České komory architektů a České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. Téma vzdělávání, osvěty a výzkumu se vztahuje k profesím souvisejícím se stavební kulturou a s prostředím vytvářeným výstavbou, ke správním orgánům a k občanské veřejnosti.

Zajištění vysoké odbornosti spočívá v přípravě profesionálů na všech úrovních této činnosti; od odborníků pro architektonické, urbanistické a stavební projektování, techniků ve stavebních oborech a řemeslníků pro realizační (stavební a kompletační) práce. Jedná se tedy jak o vysokoškolské vzdělání v případě projektantů, tak o středoškolské vzdělání v případě techniků a realizátorů zahradně-krajinářských úprav a o odbornou přípravu ve stavebních a zahradně-krajinářských profesích (učňovské školství).

Další cílovou skupinou, kam je třeba zaměřit vzdělávání, jsou úředníci veřejné správy. Zde lze kvalifikaci, potřebnou pro dosažení lepší architektury a stavební kultury a utváření prostředí vytvářeného výstavbou, charakterizovat jako syntézu odborných znalostí, etických vlastností a nezávislosti autority spojené s výkonem služby ve veřejném zájmu.

Má-li ze strany veřejnosti vzniknout kvalifikovaná uživatelská poptávka po kvalitní architektonické a urbanistické tvorbě a stavební a zahradně-krajinářské produkci, je třeba k uvědomění si hodnoty a kvalit stavebního díla a prostředí vytvářeného výstavbou vychovávat potenciální klienty už od raného věku. Každý občan by měl rovněž znát svá práva v oblasti územního plánování, aby se cítil spoluzodpovědný nejen za stav prostředí ve svém bezprostředním okolí, ale aby byl i schopen přispět k ochraně práv společnosti. Architektura, urbanismus, územní plánování, krajinářská architektura, stavební kultura a uvědomování si kvality prostředí jsou témata, která je třeba v přiměřeném rozsahu vyučovat již na základních a středních školách. Pro utváření vztahu k místu a pro formování základů představitivosti, prostorového a estetického vnímání i tvořivosti je zásadní i předškolní vzdělávání.

Pro udržování povědomí o hodnotě prostředí, v němž žijeme, je důležité celoživotní vzdělávání, specificky zaměřené na jednotlivé cílové skupiny (projektanty, veřejnou správu, volené orgány zejména měst a obcí, odbornou i laickou veřejnost). Prohlubování znalostí v oborech architektury a stavební kultury může být významným přínosem pro kvalitu a naplnění života.

Na vzdělávání v oblasti architektury, urbanismu, územního plánování, krajinářské architektury, stavební kultury a kvality prostředí se musí ve vzájemné spolupráci podílet státní správa, profesní organizace a vzdělávací instituce, případně i neziskové organizace.

- **Cíl 6.1** Rozvinout průběžné a prohlubující vzdělávání příslušných úředníků veřejné správy v oborech architektura, urbanismus, územní plánování, krajinářská architektura, v dalších oborech souvisejících s výstavbou a ve stavebních a souvisejících předpisech a dále v oblasti participace a komunikace s veřejností.
- **Cíl 6.2** Rozvinout systém dalšího vzdělávání projektantů a ostatních osob podílejících se na výstavbě.

- **Cíl 6.3** Podporovat a rozvíjet výchovu a vzdělávání v oblasti architektury, urbanismu, územního plánování, krajinářské architektury, stavební kultury a kvality prostředí na všech stupních škol.

Téma 7 Osvěta a média

Osvětu v oblasti architektury a stavební kultury je třeba zaměřit nejen na odborníky, ale zejména na širokou veřejnost. Zásadní je osvěta potenciálních stavebníků.

Pro dosažení obratu ve stavební kultuře je klíčové působení médií. Média se v poslední době věnují poměrně často problematice bydlení a v menší míře i problematice prostředí měst a krajiny. Kvalita zpracování tohoto tématu je různá a odpovídá zpravidla celkové úrovni médií, ve kterém je prezentována.

Ke zvyšování poptávky po kvalitní stavební kultuře musí být využívány příklady dobré praxe. Podporovat je třeba diskusi o stavební kultuře a prezentaci ukázkových realizací v médiích.

- **Cíl 7.1** Prosazovat větší uplatnění témat architektura, urbanismus, územní plánování, krajinářská architektura a stavebnictví ve veřejnoprávních médiích.
- **Cíl 7.2** Zajišťovat propagaci příkladů kvalitních realizací včetně kvalitní následné péče o hotové dílo.
- **Cíl 7.3** Mezi odbornou a laickou veřejností zvyšovat povědomí o potřebě komplexního přístupu k prostředí vytvářenému výstavbou a dalšími činnostmi člověka, zahrnující problematiku staveb, urbanistických celků a krajiny včetně jejich vlivu na prostředí a člověka. Podporovat utváření vztahu uživatelů k prostředí, ve kterém žijí.

Téma 8 Výzkum a vývoj

K rozvoji oboru a tím i ke kvalitě prostředí vytvářeného výstavbou by měla přispívat také podpora výzkumné činnosti zaměřené na obory architektura, urbanismus, územní plánování, krajinářská architektura a stavební kultura a jejich propojení se sociálními vědami.

Architektura, inženýrské činnosti a související technické poradenství hrají ve výzkumu a vývoji významnou roli a zaměstnávají velký počet pracovníků. Na výzkum a vývoj v této oblasti jsou vynakládány velké částky.

Cílem je institucionální posílení trvalé výzkumné činnosti v oblasti architektury, urbanismu, územního plánování, krajinářské architektury a stavební kultury, konkrétně vytvoření příznivých podmínek pro stabilizaci a rozvoj týmů, které se této problematice budou věnovat a následně dokáží své poznatky účinně prezentovat. Je třeba klást důraz na to, aby výsledky výzkumu byly uplatnitelné v praxi a aby mohly být promítnuty i do vzdělávání v dané oblasti.

Při výzkumu a vývoji je třeba využívat možností nejnovějších animačních, simulačních, zobrazovacích, digitalizačních, informačních a komunikačních technologií.

- **Cíl 8.1** Podporovat a rozvíjet výzkumnou činnost zaměřenou na obory architektura, urbanismus, územní plánování, krajinářská architektura a stavební kultura.
- **Cíl 8.2** Využívat výsledky výzkumu a vývoje v praxi.

IMPLEMENTACE

V návaznosti na určené vize a strategické cíle definuje PASK celkem **71 opatření**, která by měla vést k jejich naplnění. Pro každé opatření určuje:

- zodpovědnost – garanta, který je zodpovědný za naplnění opatření;
- spolupráci – instituce, které se spolupodílejí na naplnění opatření;
- termín – rok, do jehož konce má být opatření naplněno.

Naplňování opatření určených Politikou architektury a stavební kultury České republiky budou řídit garanti jednotlivých opatření. Garanty jsou výlučně orgány veřejné správy.

Naplnění opatření se předpokládá v průběhu let 2015 až 2020. U některých opatření je určen termín průběžně, což znamená začít s naplňováním bezodkladně a plnit ho i nadále.

Plnění navržených opatření bude průběžně sledováno a hodnoceno. Pravidelně ve dvouletém intervalu budou ve spolupráci se zainteresovanými resorty a institucemi zpracovávány zprávy o průběžném vyhodnocení Politiky architektury a stavební kultury České republiky. V případě potřeby bude zpráva o průběžném plnění předložena vládě, vždy budou průběžně zprávy zveřejňovány na internetu na stránkách Ministerstva pro místní rozvoj, aby byla zajištěna veřejná kontrola naplňování dokumentu. Jak ukládá poslední navržené opatření, do konce roku 2020 bude zpracována a vládě předložena zpráva o vyhodnocení plnění Politiky architektury a stavební kultury České republiky včetně případného návrhu aktualizace dokumentu pro další období.

Navržená opatření mají dopad na veřejné rozpočty. Z celkové částky nákladů 6,1 mil. Kč v období 2015–2020 připadá 3,0 mil. Kč na Ministerstvo pro místní rozvoj, 2,1 mil. Kč na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 0,5 mil. Kč na Ministerstvo průmyslu a obchodu a 0,5 mil. Kč na organizační složky státu.

Kráčeno redakcí. Plné znění Politiky architektury a stavební kultury ČR včetně všech 71 opatření je ve formátu PDF ke stažení na www.cka.cz, www.mmr.cz, www.uur.cz

60

SOUTĚŽE

VÝSLEDKY SOUTĚŽÍ

REVITALIZACE PARKU NA KARLOVĚ NÁMĚSTÍ V PRAZE

Zadávací řízení se soutěžním dialogem

Vyhlašovatel

Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy a Odbor strategických investic Magistrátu hl. m. Prahy

Předmět soutěžního dialogu

Město Praha hledalo vhodné řešení parku na Karlově náměstí a zpracovatele dokumentace na jeho celkovou revitalizaci. Samo zadání nebylo možné vytvořit bez toho, aby byly paralelně prověřovány různé varianty řešení a diskutovány společně se zástupci zainteresovaných stran. Z toho důvodu město zvolilo řízení se soutěžním dialogem, které takový proces umožňuje. Jeho předmětem bylo řešení celého Karlova náměstí s důrazem na vlastní park s cílem získat návrh, který úspěšně a se zachováním vysoké kvality architektonicko-krajinářského řešení skloubí požadavky na kvalitní památkovou obnovu parku, na kvalitní veřejný prostor odpovídající současným standardům kladeným na důležité evropské město. Tento úkol bylo nutné splnit současně s efektivním řešením současných problémů, které souvisejí s intenzivním motorovým i pěším provozem, špatným hospodařením s dešťovou vodou v parku, s celkově špatným stavem dřevin a se současným problematickým sociálním obrazem tohoto místa. Výběr probíhal v několika na sobě navazujících krocích. Řízení bylo vedeno jako mezinárodní. Předpokládaná hodnota veřejné zakázky činí přibližně 20 mil. Kč (předpokládané celkové investiční náklady 150–300 mil. Kč).

Termín konání soutěže Porota

9. 8. 2017–13. 11. 2018
Adriana Krnáčová, Václav Vondrášek, Pavla Melková, Karel Prajer, Michal Fišer,

Ladislav Lábus, Almut Jirku, Cornelius Scherzer, Petr Hlaváček, náhradníci Jana Plamínková, Sylvie Hájková, Štěpán Špoula, Petr Hankovec, Štěpán Valouch, Antonín Novák, Suzanne Spurná

Počet odevzdaných návrhů
Cena, náhrady

5
Platby účastníkům zadávacího řízení: 400 tis. Kč/ 1 tým (jedná se o ty účastníky, kteří byli vybráni k účasti na workshopech)
Rehwaldt LA, spolupráce BY Architects + PD FILIP

1. místo

Autoři představili promyšlený a empatický návrh, který rovnovážně interpretuje čtyři významné historické vrstvy Karlova náměstí a vytváří jasný tematický a prostorový rámec pro revitalizaci, užívání i budoucí rozvoj parku. K charakteru volného prostoru středověkého náměstí se doslovně vrací před budovou Novoměstské radnice a Městského soudu s místem pro trhy a společenské akce. Nepřímě pak vytvořením živého místa s kavárnou a univerzální dlážděnou plochou v jižní části parku. Návrh předpokládá připomínku zaniklé kaple Božího těla formou trvalé světelné instalace. Současným jazykem návrh obnovuje původní ohraničení parku promenádní alejí, která zde byla od poloviny 19. století. Přináší sjednocující prvek variabilního tzv. městského rámu, jenž vede rozšířenými chodníky po obvodu parku a obsahuje nové stromořadí, obvodovou lavici, pobytové schodiště, veřejné toalety, zázemí pro zahradníka a kavárnu. Thomayerovu koncepci uzavřené zelené oázy návrh přijímá, ale přizpůsobuje tak, aby odpovídala současným požadavkům na život a pěší pohyb na náměstí. Park na Karlově náměstí nově nalézá své místo ve struktuře města. (kráceno redakcí)

2. místo	Agence Ter, Break Point, HBH projekt, Phytoresource a Concepto
3. místo	Buro Sant en Co V.O.F. ve spolupráci s M1 architekti, s. r. o., a Atelierem PROMIKA, s. r. o.
4. místo	GustafsonPorter + Bowman LLP – britské krajinářské studio ve spolupráci s českým krajinářským studiem Šmídová Landscape Architects
5. místo	New visit, s. r. o.

LÁVKA PŘES ŘEKU BEROUNKU V HLÁSNÉ TŘEBANĚ

Jednofázová užší projektová architektonická a konstrukční soutěž

Vyhlašovatel	Obec Hlásná Třebaň
Organizátor	Jana Kusbachová a Zuzana Kučerová
Sekretář	Jana Kusbachová
Předmět soutěže	Zpracování architektonického a konstrukčního návrhu na novou pěší a cyklistickou lávku přes řeku Berounku. Stávající lávka již technicky nevyhovovala, přesto hrála v životě obce důležitou roli. Jedná se o jediné přímé spojení se Zadní Třebaní a hlavně s vlakovým nádražím.
Termín konání soutěže	16. 7.–31. 10. 2018
Porota	Vnislav Konvalinka, Vojtěch Musil, Jan Šěpka, Mirko Baum, Milan Komínek, náhradníci Paul Vincent Koch, Miroslav Stříbrný, Tomáš Pavlas, Petr Vítek

Počet odevzdaných návrhů	7
Ceny a odměny celkem	456 tis. Kč
1. cena (225 tis. Kč)	Stráský, Hustý a partneři, s. r. o. / Jiří Stráský, Pavel Rak, Lukáš Landa

Návrh nadstandardně splnil podmínky zadání. Konstrukce lávky je tvořena dvěma vně skloněnými oblouky, na které je uložena ocelobetonová mostovka. Vodorovná síla oblouku je částečně kotvena do mostovky. Lávka tvoří integrovaný konstrukční systém bez ložisek a dilatačních závěrů. Porota oceňuje zdařilé řešení konstrukce jak z hlediska statického, tak i dynamického. Příznivě působí překlenutí řeky jedním polem bez mezilehlých podpěr. Lávka je realizovatelná. Účastník navrhuje montáž jednotlivých dílů pomocí kabelového jeřábu, což umožňuje řešit komplikovanou situaci ve stísněných poměrech dané lokality. Návrh splňuje požadavek přechodu přes řeku a vedení plynu na stávající lávce během výstavby. Řešení dává předpoklad k finanční efektivitě stavby z hlediska jejího celoživotního cyklu. Integrovaná konstrukce minimalizuje nároky na údržbu. Zvolená koncepce průniku oblouku a mostovky je silným tématem zaručujícím jak čitelnost koncepce, tak i její estetické vnímání. Lávka působí v krajině zcela přirozeným dojmem a svou elegancí umocňuje krásu prostředí.

2. cena (160 tis. Kč)	Ehl & Koumar architekti, s. r. o. / Ladislav Dvořák, Ladislav Šašek, Jana Vichorcová, Lukáš Ehl, Tomáš Koumar
3. cena (80 tis. Kč)	Sdružení Pontex & Atelier 6 / Petr Souček, Martin Blatský, Radek Šíma, Štěpán Braška

KONCEPCE MĚSTSKÉHO BYDLENÍ – UDÁNSKÝ KOPEC, MORAVSKÁ TŘEBOVÁ

Jednofázová otevřená projektová urbanistická soutěž

Vyhlašovatel	Město Moravská Třebová
Sekretář	Petr Vrbka
Předmět soutěže	Urbanisticko-architektonické řešení lokality ve vnitřní části města Moravská Třebová. Kontext – blízké historické centrum, širší centrum

města, navazující novodobé ucelené struktury zástavby s jednotným charakterem. Důraz byl kladen na vytvoření atraktivního soudobého nízkopodlažního bydlení městského typu. Vyhlášovatel následně chce zajistit přípravu a realizaci dopravní a technické infrastruktury v území. Zástavba vlastních rodinných domů má být věcí individuálních investorů.

Termín konání soutěže
Počet odevzdaných návrhů
Porota

31. 7.–3. 10. 2018
7
Václav Mačát, Tomáš Slavík, Zdeněk Fránek, Petr Lešek, Peter Lényi, náhradníci Miroslav Netolický, Miroslav Jurenka, Dušan Sejbal, Zbyněk Ryška
345 tis. Kč
Ivan Vavřík, spoluautoři Tereza Šimečková, Richard Ott

Ceny a odměny celkem
1. cena (160 tis. Kč)

Návrh citlivě a přesvědčivě reaguje nejen na morfologii místa (svahové poměry, výhledy), ale i na širší okolí, kterému přináší benefity. Dokazuje to přitom jednoduchým základním schématem vinutých komunikací, které příčně spojuje zelené propojení a sad. Je optimálním řešením lokality i vůči její významnosti v rámci města Moravská Třebová. V adekvátním počtu uzlových bodů vytváří drobné veřejné prostory, které výrazně zvýší svébytnost, obytnost a atraktivitu lokality. Základní komunikační schéma je navíc flexibilní a dokáže se přizpůsobit dalšímu vývoji návrhu v případě nových požadavků (typ a velikost domů, napojení lokality). Pozitivní je i návrh retence a jejího využití pro obytnost.

3. cena (70 tis. Kč)
3. cena (70 tis. Kč)
Odměna (45 tis. Kč)

Alice Šimečková
Jan Světlík, Vojtěch Šedý
Adam Lacina, Jiří Lukáš, spoluautor Jan Pospíšil

SENIORSKÉ CENTRUM ŠATOVKA V ŠÁRECKÉM ÚDOLÍ, PRAHA 6

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlášovatel
Sekretář
Předmět soutěže

Městská část Praha 6
Pavel Neuberg
Návrh a zpracování architektonického řešení rekonstrukce a dostavby Seniorského centra Šatovka, Dejvice, Praha 6. Řešené území se nachází v přírodním parku Šárka – Lysolaje v k. ú. Dejvice. V řešeném území se nachází usedlost Šatovka, která měla být ústředním motivem nově navrženého areálu.

Termín konání soutěže
Počet odevzdaných návrhů
Porota

3. 7.–24. 9. 2018
14
Milena Hanušová, Martin Polách, Bohumil Beránek, Irena Šestáková, Jan Mužik, Petr Vávra, Vladan Hodek, náhradníci Jitka Köcherová, Eva Smutná, Jana Jelínková, Jan Němec, Milan Veselý
1 400 tis. Kč
ASGK Design, s. r. o. / Gabriela Kaprálová, spolupráce Monika Čurdová, Markéta Šornová, Karolína Falladová, Marek Trebula

Ceny a odměny celkem
1. cena (625 tis. Kč)

Porota ocenila jako velmi zdařilé zejména zvolené urbanistické členění areálu vzhledem k celkové konfiguraci a charakteru Šáreckého údolí. Jednotlivé budovy svým měřítkem a natočením reagují na terén údolí a představují kvalitní řešení zástavby v přírodním kontextu, umocněné průhledy do okolních svahů a na navrženou „kalvárii“ s kapličkou sv. Trojice v nejvyšším místě řešeného území. Porota pozitivně hodnotí zejména vznik intimních prostorů s přechody do veřejného prostoru, přičemž návrh nezatěžuje nejcennější jižní část parkovištěm. Přístavba Šatovky je poměrně výrazná, ustoupená západní budova však nekonkuruje Šatovce při pohledu ze zatáčky. Ocenit je potřeba také dobrou práci s terénem. (kráceno redakcí)

2. cena (325 tis. Kč)	SKUTEK ARCHITECTURE + RAUMLEIPZIG ARCHITECTEN (DE) Ondřej Dvořák, Jiří Matys, Šárka Voříšková, spolupráce Vanda Martínková, Matyáš Gál, Tomáš Strnad
3. cena (300 tis. Kč)	IGLOO ARCHITEKTI, s. r. o. / Igor Šimon, Jan Pačka, spolupráce Radek Fila
Odměna (100 tis. Kč)	Studio Perspektiv, s. r. o. / Martin Čeněk, spolupráce Ján Antal, Vojtěch Hasalík, Ed Mosieienkov, Marta Kyiashko, Yana Stepankova, Andrea Pernicová, Martin Stára
Odměna (50 tis. Kč)	STOPRO, s. r. o. / Nikolaj Stojanov, spolupráce Lucie Kirovová, Tereza Dufková, Jiří Beran, Petr Stojanov, Šárka Kubátová

Porota	Petr Dolínek, Martin Polách, Bohumil Beránek, Lada Kovaříková, Václav Dvořák, Alexandr Holub, Luboš Podolka, náhradníci Marek Zđeradička, Petr Hankovec, Eva Smutná, Jana Jelínková, Michal Netušil
Počet odevzdaných návrhů	9
Ceny a odměny celkem	220 tis. Kč
2. cena (100 tis. Kč)	Novák & Partner, s. r. o. / Libor Kábrt, Gabriela Elichová, Martin Elich

PĚŠÍ LÁVKA PŘES ULICI HOROMĚŘICKÁ V DEJVICÍCH A VE VOKOVIČÍCH

Jednofázová otevřená projektová architektonicko-konstrukční soutěž

Vyhlašovatel	Městská část Praha 6
Sekretář soutěže	Pavel Neuberg
Předmět soutěže	Návrh a zpracování architektonicko-konstrukčního řešení nové lávky přes ulici Horoměřickou – z ulice Pod Beránkou do ulice Tobručské. V soutěžním návrhu bylo třeba zohlednit možnost pokračování lávky dále přes ulici Tobručskou nebo jiným způsobem tyto body propojit, součástí návrhu tedy mělo být i další bezbariérové pěší propojení k areálu školek. Součástí zadání byl i návrh nové bezbariérové pěší rampy ve svahu na západní straně ulice Horoměřické, jako uceleného pokračování pěší cesty od výstupu z lávky (ul. Horoměřickou) směrem na uzel Bořislavka. Souběžně s tímto soutěžním zadáním byla prověřována možnost budoucího umístění parkovacího domu do západního svahu při ulici Horoměřické, přibližně 100 m severněji od navrhovaného přemostění. Tento parkovací dům nebyl předmětem soutěže. Zvažovaný objekt by v budoucnu byl impulzem pro vybudování chodníku při západní hraně ulice Horoměřické, od navrhované lávky severně směrem k místu uvažovaného parkovacího domu.
Termín konání soutěže	9. 4. – 4. 6. 2018

U návrhu byla oceněna výrazná architektonická forma, která zároveň přirozeně řeší požadavky na propojení v místě. Lávku lze podle názoru poroty doplnit schodištěm v Tobručské ulici, které přiblíží stanici metra Bořislavka. Nevýhodou je nasazení mostovky do vysoké úrovně vzhledem k řadovým domům v ulici Pod Beránkou, jehož důsledkem je snížení soukromí na zahradách těchto domů.

3. cena (70 tis. Kč)	Marek Blank, spolupráce Petr Tej, Janek Srnka, Jiří Hejzlar
Odměna (50 tis. Kč)	ra15, a. s. / Radek Lampa, spolupráce Maxim Petricov, Fedor Yurchenko

PARKOVACÍ DOMY A, B, SKYWALK A PLAZA NA LETIŠTI VÁCLAVA HAVLA PRAHA

Užší jednofázová projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Letiště Praha, a. s.
Organizátor a sekretář	Tomáš Veselý
Předmět soutěže	Zpracování architektonického návrhu parkovacích domů, jejichž součástí bude v parteru navržený autobusový terminál veřejné autobusové dopravy a charterové autobusové dopravy. Nedílnou součástí byl i návrh Skywalku v ose ulice Aviatická a úpravy veřejného prostranství „Plazy“ mezi Terminálem 2 a novými parkovacími domy a jejich bezprostředního okolí. Očekáváno bylo zapojení parkovacích domů s autobusovými terminály a Skywalku do struktur letiště, jejich aktivní včlenění do veřejného prostoru a kultivace okolí. Vlastní prostor

	Plazy, jeho řešení, mobiliář atd. bude považován za základ řešení dalších veřejných prostor v areálu Letiště Václava Havla. Návrh budov a okolí má zajistit celkovou jednotnost finálního prostoru s důrazem na kvalitní řešení odpovídající významu největšího mezinárodního letiště v České republice, které tvoří vstupní bránu pro miliony návštěvníků ČR, a to jak po funkční, tak architektonické stránce.
Termín Porota	30. 7.–10. 12. 2018 Jan Schindler, David Olša, David Pistora, Ondřej Beneš, Osamu Okamura, náhradníci Lucie Poslední, Pavel Morávek, Jakub Semán, David Chmelař, Michal Fišer
Počet odevzdaných návrhů	6
Ceny a odměny celkem	900 tis. Kč; kromě cen a odměn bylo vyčleněno 2,4 mil. Kč (6× 400 tis. Kč) na skicovné.
1. cena (400 tis. Kč)	D3A, spol. s r. o. / Jaroslav Zima, Tomáš Prouza, spolupráce Milan Bulva, Tereza Fílová, Lucie Chroustová, Jana Moudrá, Jan Pech, Marek Šilar, Milan Valeš, Tomáš Kapal

Jedná se o návrh všestranně promyšlený a profesionálně podaný od urbanistické koncepce po detail orientačního systému a koncept výtvarných děl. Pasážérům vystupujícím z terminálu se naskytne skutečně důstojný a reprezentativní obraz. Důkladné vědomí širších vztahů se projevuje důrazem na velkorysé pojetí Plazy, její upořádání, proporce a schopnost propojovat navazující prostory a domy podle osy Aviatické do hloubky území. Veškeré provozní toky lidí, aut, materiálu fungují bezkolizně a intuitivně, což je cenné především na relaci terminál – MHD v úrovni parteru. Skywalk prochází územím jako proměnlivý organismus reagující hmotovým uspořádáním i dispozicemi na různé provozní a urbanistické situace. Provozní schéma parkovacích domů je nejlépe promyšlené, stejně tak konstrukční řešení jednotlivých objektů. Civilnost, střídmost a úroveň dosaženého detailu dává předpoklady k dalšímu rozvíje-

ní návrhu, např. u řešení fasád parkovacích domů. Otázkou poroty vzbudilo snad pouze vozítko taxi na vizualizaci z Aviatické pohledem k terminálu.

2. cena (300 tis. Kč)	under-construction architects a Ateliér DUA / Vladimír Vašut, Erika Vašutová, Václav Malina, Petr Zajíc, spolupráce Adam Galvánek, Tomáš Hájek, David Matoušek, Magda Palečková, Yavor Dimitrov Valchev, Petr Jakovec, Vilém Silbrník, Tereza Charvátová, Michal Karásek
3. cena (200 tis. Kč)	CMC ARCHITECTS, a. s. / Vít Máslo, Martina Chisholm, David R. Chisholm, spolupráce Nela Niederle, Jan Tesárek, Jan Svoboda, Eduard Mosieienkov, Aneta Všechovská Zadáková, Ivan Němec, Jaroslav Míka, Petr Peštál, Jaroslav Troníček

CELKOVÉ ŘEŠENÍ VÍTĚZNÉHO NÁMĚSTÍ

Otevřená mezinárodní anonymní dvoufázová projektová urbanisticko-architektonická soutěž o návrh

Vyhlášovatel	Institut plánování a rozvoje hl. města Prahy (IPR Praha)
Sekretář	Michaela Komárková
Předmět soutěže	Zpracování řešení prostoru Vítězného náměstí se všemi urbanistickými a dopravními vazbami v dané lokalitě a vytvoření veřejného prostoru reprezentativního a pobytového charakteru v souladu s jeho nově navrženým dopravním řešením. Plocha náměstí by měla být primárně určena pro potřeby obyvatel Prahy 6. Návrh měl navrátit náměstí jeho uživatelům. Předmětem řešení byl návrh veřejných prostranství ve vlastnictví hlavního města Prahy, nikoliv dostavba přiléhajících pozemků.
Termín Porota	17. 4.–3. 10. 2018 Adriana Krnáčová, Petra Kolínská, Petr Dolínek, Ondřej Kolář, Martin Polách, Jan Jehlík, Antonín Novák, Alena Korandová, Peter Heath, Ivan Reimann, Petr Kratochvíl, náhradníci Petr Janda, Štěpán Toman, Michael Pokorný, Marek Kopec, Pavla Melková, Juraj Calaj, Martin Rusina, Pavel Nasadil
Počet odevzdaných návrhů	40
Ceny a odměny celkem	3 280 tis. Kč
1. cena (1 200 tis. Kč)	Pavel Hnilička Architekti, s. r. o. / Pavel Hnilička, Eva Macková, Josef Filip, Marek

Řehoř, spolupráce Jana Kafková, Karolína Röschl, Tereza Sýkorová, Mirka Baklíková, Theresa Kjellberg, Jan Drška

Jedná se o silný a přesvědčivě prezentovaný koncept založený na symetrii a dostřednosti prostoru a navazující tak na myšlenky původního autora náměstí, profesora Engela. Návrh podporuje roli Vítězného náměstí jako centra městské části. Přináší kvalitní propojení všech složek v daném prostoru, výbornou pěší prostupnost a potenciál pro každodenní využití. Řešení vhodně integruje obvod náměstí do celé jeho plochy. Návrh zvětšuje poloměr okružní křižovatky a tramvaj převádí obousměrně po západním perimetru náměstí a tímto řešením uvolňuje střed náměstí, který zároveň zpřístupňuje pěším. Střed je volný, jeho kvalita a hodnota spočívá v univerzálním využití. Výrazným motivem je bosket stromů, komponovaný symetricky v celém prostoru náměstí. V kontrastu s ním je aktivní obvod náměstí bez stromů s možností oživení parteru s městskými funkcemi. Efektivní „spirálové“ řešení okružní křižovatky umožňuje prostorově šetrné vedení automobilové dopravy. Hodnotné je vedení tramvajové trati vně okružní křižovatky a umístění zastávky, naopak komplikované může být křížení komunikací s tramvajovou tratí. (kráceno redakcí)

2. cena (600 tis. Kč)

3. cena (400 tis. Kč)

Mandaworks, Švédsko
Jakub Cigler Architekti, a. s.
+ Ateliér DUA, s. r. o. / Jakub Cigler, Václav Malina, Boris Vološin, A. Jan Hofman, spolupráce Peter Bednár, Ondřej Hrozinka, Aleš Raimr, Petr Zajíc

POLYFUNKČNÍ DŮM SLIVENEC

Užší jednofázová projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel
Organizátor a sekretář
Předmět soutěže

Městská část Praha-Slivenec
Miroslav Vodák
Zpracování architektonického návrhu Polyfunkčního domu Slivenec. Součástí

komplexního řešení byl návrh společenského sálu a knihovny, všech souvisejících provozů a dále malometrážních bytových jednotek. Nově navržený objekt měl vytvořit důstojný prostor pro společenský a kulturní život obce. Malometrážní byty mají být určené pro seniory, mladé rodiny, učitele a zaměstnance městské části. Součástí projektu byla i úprava navazujícího veřejného prostranství a řešení dopravy. Technické a provozní řešení mělo odpovídat současným standardům. Návrh měl respektovat ekonomické možnosti zadavatele.

Termín konání soutěže
Porota

17. 9. 2018–25. 1. 2019
Jana Plamínková, Simona Strauchová, Radek Kolařík, Luboš Zemen, David Mareš, náhradníci Lenka Kudláková, Šárka Musilová, Petr Uhlík, Zuzana Rákosníková

Počet odevzdaných návrhů
Ceny a odměny celkem
1. cena (210 tis. Kč)

6
675 tis. Kč
BOD Architekti / Vojtěch Sosna, Jakub Straka, Jáchym Svoboda

Návrh dosáhl nejvyšší míry celkového naplnění soutěžního zadání. Porota ocenila strídou formu a umístění jednoduchých a jasných hmot v kontextu širšího centra obce. Velkorysost definice veřejných prostorů pouze těmito dvěma solitery se jeví jako velmi křehká a bude – stejně jako lapidární tvarosloví, materiálové a konstrukční řešení návrhu – náročná na provedení. Odborná část poroty upozorňuje na nízkou deklarovanou cenu stavby za m³ – zejména s ohledem na návrhem znázorněnou nadprůměrnou náročnost provedení stavby.

2. cena (165 tis. Kč)

3. cena (120 tis. Kč)

Martin Matiska, Pavel Grasse, Radka Smrčková
3+1 Architekti, s. r. o. / Pavel Plánička, Jan Harciník, Bruno Panenka, Pavel Vinter

PROBÍHAJÍCÍ SOUTĚŽE

CENTRUM ŠTĚPNICE, UHERSKÉ HRADIŠTĚ

Jednofázová otevřená ideová urbanisticko-architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Město Uherské Hradiště
Sekretář	Libuše Hradilová
Předmět soutěže	Nalezení nejvhodnějšího konceptu ztvárnění a revitalizace centra obytného souboru Štěpnice. Město očekává silnou a nosnou ideu, která bude přesvědčivým startovacím impulzem ke koncepční proměně a revitalizaci zanedbaného subcentra, které se stane důstojnou a organickou součástí relativně kvalitního obytného souboru.
Předpokládané ceny a odměny celkem	430 tis. Kč
Termín odevzdání soutěžních návrhů	17. 6. 2019
Porota	Stanislav Blaha, Jaroslav Zatloukal, Aleš Holý, Michal Kohout, David Mikulášek, Svatopluk Sládeček, Ivo Ondračka, náhradníci Martina Radochová, Blanka Rašticová, Pavel Pekár, Iveta Ludvíková, Markéta Sprinzlová

VODNÍ PRVEK NA HORNÍM NÁMĚSTÍ VE ZNOJMĚ

Jednofázová otevřená architektonicko-výtvarná soutěž

Vyhlašovatel	Město Znojmo
Sekretář	Iveta Ludvíková
Předmět soutěže	Řešení návrhu vodního prvku na Horním náměstí ve Znojmě.
Předpokládané ceny a odměny celkem	330 tis. Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů	6. 5. 2019
Porota	Jan Blaha, Jakub Malačka, Karel Podzimek, Václav Babka, Aleš Burian, Jaroslav Hulín, Jan Hora, náhradníci Jan Grois, Radomír Kaman, Jaroslav Poláček, Pavel Pekár

NÁVRH ARCHITEKTONICKÉHO ŘEŠENÍ STANICE VELESLAVÍN

Dvoufázová otevřená projektová (a ideová) architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel	Správa železniční dopravní cesty, státní organizace
Organizátor	HAVEL & PARTNERS, s. r. o., advokátní kancelář
Sekretář	Tomáš Veselý
Předmět soutěže	Architektonické řešení železniční stanice Veleslavín v rámci připravovaného železničního spojení trať Praha – Veleslavín (včetně) – Praha – Letiště Václava Havla (včetně) a zároveň návrh „libreta/design manuálu“, který by zadavatel mohl na základě svého zvážení užít jako signifikantní a spojující prvek jednotlivých zastávek, které budou na dotčené trati zřízeny.
Předpokládané ceny a odměny celkem	3200 tis. Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů	2. 4. 2019
Porota	Pavel Paidar, Eva Smutná, Marek Kopeček, David Mateáško, Helge Lunder, Sandor Finta, Jakub Fišer, náhradníci Bohumil Beránek, Luděk Minář, David Olša, Petr Pavelka, Ondřej Beneš

SOCHA T. G. MASARYKA NA ŠKOLNÍM NÁMĚSTÍ V HRANICÍCH

Jednofázová otevřená projektová architektonicko-výtvarná soutěž

Vyhlašovatel	Město Hranice
Sekretář	Pavla Ondrová
Předmět soutěže	Zpracování soutěžního návrhu uměleckého díla, jehož pojetí a kompoziční začlenění bude ponecháno na kreativitu autorů. Předpokládá se, že vítězné dílo bude následně autorem kompletně realizováno v souladu s jeho vítězným návrhem včetně jeho umístění v daném prostoru.
Předpokládané ceny a odměny celkem	200 tis. Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů	15. 4. 2019
Porota	Jiří Kudláček, Vladimír Juračka, Petr Janda, Milan Houser, Milan Soukup, náhradníci Pavla Tvrdoňová, Jan Zemánek

ZTVÁRNĚNÍ SOCHY K 100. VÝROČÍ ZALOŽENÍ
MASARYKOVY UNIVERZITY

Jednofázová otevřená výtvarná soutěž

Vyhlašovatel	Masarykova univerzita v Brně
Sekretář	Petra Kopová
Předmět soutěže	Návrh uměleckého díla, které bude umístěno před rektorem Masarykovy univerzity na Žerotínově náměstí. Ideově by mělo obsáhnout širší tematický rámec s ohledem na zadavatele, jímž je Masarykova univerzita. Výchozími pojmy jsou tedy Masaryk, Masarykova univerzita, vzdělání, bádání, humanita, svoboda, odvahy, dynamika, současnost. Umělecké dílo by se mělo stát trvalou plnohodnotnou součástí Žerotínova náměstí, mělo by odolat času v dlouhodobém výhledu materiálově i myšlenkově a mělo by přispět k ozvláštňení a kultivaci daného prostoru.
Předpokládané ceny a odměny celkem	210 tis. Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů	15. 5. 2019
Porota	Hana Svatoňová, Jiří Kroupa, Jiří Sobotka, Petr Hruša, Tomáš Pavlíček, Milan Houser, Jaroslav Hamža, náhradníci Iva Zlatušková, Eduard Schmidt, Michal Koleček, Kaliopi Chamonikola, Jan Press

CENA ARCHITEKTA ANTONÍNA RAYMONDA

5. ročník architektonické soutěže pro studenty do 30 let

Vyhlašovatel	Statutární město Kladno / architekt David Vávra / České centrum Tokio / Raymond Architectural Design Office Inc.
Sekretář	Zuzana Paulovics
Předmět soutěže	Návrh revitalizace části sídliště Kročehlavy. Město Kladno v druhé polovině 20. století řešilo potřebu nárůstu počtu obyvatel výstavbou sídlišť v katastrálním území Kročehlavy. Kročehlavy jsou největším kladenským sídlištěm, kde žije zhruba 27 tisíc lidí v panelových domech. Výhodou této části města je blízkost lesa Bažantnice a lesa Na zabitém i pěší dostupnost nákupního centra Oáza. Dále se zde nachází objekt Spi-

rály (volnočasové centrum pro děti). Významnou prostorovou i funkční dominantou je objekt bytového domu s bezbariérovými byty. Řešené území se vyznačuje vyššími domy a vyšší hustotou obyvatel. Typickým rysem současného stavu území je málo vzrostlých stromů mezi domy a problém s dopravou v klidu.

Ceny a odměny

1. cena: dvoutýdenní pobyt v Japonsku, spojený s prohlídkou realizací architekta Raymonda a návštěvou atelieru Raymond Architectural Design Office v dubnu 2020.
2. cena: 30 tisíc Kč
3. cena: 15 tisíc Kč
11. 9. 2019

Datum odevzdání soutěžních návrhů
Porota

David Vávra, Anna Gamánová, František Müller, Tomáš Prouza, Irena Veverková, Aleš Steiner, Dominika Kovandová, náhradníci Ondřej Rys, Ivan Bergmann, Zdeněk Slepíčka, Jan Červený, Vladimír Volman, Petr Rajtora, Pavlína Malíková

KOMUNITNÍ CENTRUM ŘÍČANSKÝ MLÝN

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel
Organizátor a sekretář
Předmět soutěže

Obec Říčany
David Mikulášek
Návrh objektu / objektů s malometrážními nájemními byty, terénní pečovatelskou službou pro seniory a s dalšími provozními službami pro bydlení seniorů a dalších místních osob v bytové nouzi.

Předpokládané ceny a odměny celkem
Datum odevzdání soutěžních návrhů
Porota

640 tis. Kč
5. 6. 2019

Milan Nytra, Jan Studený, Daniela Hanousková Boučková, Iva Ďásková, Zdeňka Vydrová, Martin Rusina, Lenka Hanusová, náhradníci Luděk Franz, Jana Štěrbáková, Ivo Joura, Pavel Klein

REKONSTRUKCE A DOSTAVBA KINA, ČESKÁ
KAMENICE

**Jednofázová otevřená projektová
architektonická soutěž**

Vyhlašovatel	Město Česká Kamenice
Organizátor a sekretář	Tomáš Veselý
Předmět soutěže	Návrh rekonstrukce a do- stavby budovy kina v České Kamenici. Součástí návr- hu budou i přilehlé pozem- ky včetně komunikace, a to v rozsahu dle situace. Za- davatel požaduje, aby po rekonstrukci byla budova energeticky šetrná a vyho- vovala zákonu o hospodáře- ní energií.
Předpokládané ceny a odměny celkem	470 tis. Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů	3. 5. 2019
Porota	Jan Papajanovský, Václav Doleček, Martin Konečný, Ondřej Beneš, Jaroslava Za- jícová, Jan Mach, Matthias Horst, náhradníci Daniel Preisler, Martin Hruška, To- máš Bartoň, Jiří Šulc, Ale- na Sellnerová, Jakub Straka, Jan Harciník

DIVADELNÍ PARK VE ZLÍNĚ

**Jednofázová otevřená projektová
architektonicko-krajinářská soutěž**

Vyhlašovatel	Statutární město Zlín
Sekretář	Ivo Tuček
Předmět soutěže	Nalezení kvalitního návrhu okolí divadla včetně parku. Stěžejní náplní bude zajiš- tění veškerých potřebných služeb a zázemí pro funkci kulturní instituce městské- ho divadla. Převážná část řešeného území by měla zů- stat parková s důrazem na zachování významného po- dílu vzrostlé vegetace. Od- lišný charakter prostoru bude dán důrazem na kul- turně společenskou funk- ci, tedy možností pořádání představení pod širým ne- bem. K tomu bude uzpůsob- ena část území tak, aby bylo možno umístit zpevně- né pódium s hledištěm. Pro pobytovou a reprezentativní funkci bude potřeba vyřešit nezbytné provozní a mani- pulační plochy divadla. Před- pokládáme prověření možné provázanosti doplňkových objektů divadla se svým oko- lím v úrovni parteru, zapově-

Předpokládané ceny
a odměny celkem
Datum odevzdání
soutěžních návrhů
Porota

zeny jsou zásahy do hlavní
budovy divadla č. p. 4091.
500 tis. Kč

10. 5. 2019

Jiří Korec, Miroslav Adámek,
Radmila Fingerová, Jitka Res-
sová, Petr Velička, náhrad-
níci Pavel Brada, Bedřich
Landsfeld, Lubomír Rychtar

ODPOČINKOVÁ ZÓNA CIDLINA, JIČÍN

**Jednofázová otevřená projektová
krajinářsko-architektonická soutěž**

Vyhlašovatel	Město Jičín
Sekretář	Eva Vogeltanzová
Předmět soutěže	Nalezení hodnotného návr- hu – architektonické studie veřejné odpočinkové zóny (parku), jako podkladu pro vypracování navazujících stupňů projektové doku- mentace, a to v souladu se stávajícím Územním plánem města Jičína.
Předpokládané ceny a odměny celkem	480 tis. Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů	31. 5. 2019
Porota	Jan Malý, Petr Hamáček, Pav- lína Malíková, Jitka Trevisan, Petr Hájek, náhradníci Jan Jiříčka, Ladislav Brykner, Maxim Turba, Martin Rössler

ŘEŠENÍ WAGNEROVA NÁMĚSTÍ, BEROUN

**Jednofázová otevřená ideová urbanisticko-
architektonická soutěž**

Vyhlašovatel	Město Beroun
Sekretář	Ildikó Fraňová
Předmět soutěže	Komplexní urbanisticko-ar- chitektonické řešení budou- cího uspořádání prostoru Wagnerova náměstí v Be- rouně s důrazem na řešení dopravy (pěší, cyklistické, automobilové – včetně do- pravy v klidu), urbanistického parteru, zeleně a mobiliáře, pro nalezení hodnotného, koncepčního návrhu jako podkladu pro rozhodnutí o dalším vývoji řešeného území a pro vypracování za- dávacích podmínek veřejné zakázky na výběr zhotovite- le projektové dokumentace na realizaci budoucího uspo- řádání řešeného území nebo pro následnou projektovou soutěž, pokud se pro ni za- davatel rozhodne.

Předpokládané ceny a odměny celkem	240 tis. Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů	29. 4. 2019
Porota	Michal Mišina, Pavel Koubek, Petr Vávra, Tomáš Turek, Petr Durdík, náhradníci Tomáš Kapal, Jan Mužík, Sabina Burdová, Miroslav Jerling, Antonín Leopold

PŘIPRAVOVANÉ SOUTĚŽE

VÝSTAVBA PENZIONU LIPNO-JEŇIŠOV

Dvoufázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Vojenská lázeňská a rekreační zařízení
Předmět soutěže	Návrh řešení výstavby budovy ubytovacího zařízení v obci Horní Planá, chatová osada Jenišov, okres Český Krumlov. Návrh zahrne zcela novou budovu a související požadované doplňkové stavby a zařízení, technickou a dopravní infrastrukturu, venkovní úpravy včetně úprav ploch veřejného prostoru. Mimo prostorového, provozního a funkčního uspořádání návrh vyřeší také estetickou podobu umístění budovy v krajině, to vše zejména při dodržení ekonomických možností vyhlašovatele.
Předpokládaný termín vyhlášení	Není znám.

VSTUPNÍ VESTIBUL HISTORICKÉ BUDOVY MPO

Jednokolová veřejná projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Česká republika – Ministerstvo průmyslu a obchodu
Předmět soutěže	Zpracování architektonického návrhu úprav vstupního vestibulu objektu Na Františku 32, Praha 1, zejména architektonického a výtvarného řešení interiéru, návrhu mobiliáře a osvětlení.
Předpokládaný termín vyhlášení	Není znám.

REVITALIZACE ZAŘÍZENÍ NA ENERGETICKÉ VYUŽITÍ ODPADŮ

Jednofázová otevřená projektová architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel	Pražské služby, a. s.
Předmět soutěže	Řešení revitalizace souboru staveb a přilehlého okolí zařízení na energetické využití odpadů v lokalitě Malešice, Praha. Technologické řešení ani související stavební řešení realizované v rámci projektu nazvaného Generální obnova linek a ekologizace Malešice (Golem) v ZEVO Malešice není součástí tohoto zadání.
Předpokládaný termín vyhlášení	Není znám.

DOKONČENÍ PARKU JIŽNÍ SVAHY, FRÝDEK-MÍSTEK

Jednofázová užší projektová architektonická a krajinářská soutěž

Vyhlašovatel	Statutární město Frýdek-Místek
Předmět soutěže	Návrh dokončení parku Jižní svahy ve třech místech. Návrh spojky ulice Těšínské a ulice Na Příkopě, Frýdeckého náměstí a Faunaparku, parku Jižní svahy a atletického areálu.
Předpokládaný termín vyhlášení	Není znám.

REKONSTRUKCE A RENOVACE VELETRŽNÍHO PALÁCE

Jednofázová užší projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Národní galerie v Praze
Předmět soutěže	Komplexní řešení rekonstrukce Veletržního paláce v Praze, která z něj vytvoří hlavní sídlo Národní galerie v Praze a povede k vytvoření moderní, inspirativní a přátelské kulturní instituce mezinárodního významu – atraktivním programem – muzea umění, vyhledávaného domácími i zahraničními návštěvníky všech věkových kategorií. Cílem je transformovat Veletržní palác v kulturní stavbu otevřenou všem typům návštěvníků a prostorovými změnami podpořit fungování galerie 21. století a na úrovni obdobných světových institucí. Klíčovými tématy jsou předpolí bu-

dovy s návazností na veřejný prostor, komfortní pohyb po budově pro návštěvníky i zaměstnance manipulující s uměleckými díly, kvalita a organizace výstavních prostor.

Předpokládaný termín vyhlášení

Není znám.

SPORTOVNÍ HALA PRO TĚLESNOU VÝCHOVU, NOVÁ PAKA

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel
Předmět soutěže

Královéhradecký kraj
Zpracování návrhu architektonického a projektového řešení sportovní haly pro tělesnou výchovu. Sportovní hala bude umístěna na pozemku p. č. 2228/1, obec Nová Paka, k. ú. Nová Paka. Vlastníkem pozemku je Královéhradecký kraj a do pozemku zasahuje ochranné pásmo železniční dráhy. Sportovní hala by měla prioritně poskytnout třem novopackým středním školám důstojné prostory pro realizaci kvalitní výuky tělesné výchovy a volnočasových pohybových aktivit mládeže. Dále se předpokládá, že hala bude plnohodnotně využita i ve večerních hodinách a o víkendech jak veřejností, tak místními sportovními oddíly.

Předpokládaný termín vyhlášení

Není znám.

PAMÁTNÍK VÁLEČNÝCH VETERÁNŮ, OSTRAVA

Jednofázová otevřená projektová architektonicko-výtvarná soutěž

Vyhlašovatel
Předmět soutěže

Statutární město Ostrava
Návrh architektonicko-výtvarného řešení památníku a vybudování centrálního pietního místa v parku Čs. letců v Ostravě. Památník má za účel důstojně připomínat společně prvoválečné, druhoválečné i novodobé veterány – občany města Ostravy a Moravskoslezského kraje, kteří nasadili a mnozí z nich i ztratili své životy v boji za národní svébytnost, svobodu a demokracii. Předpokládá se moderní a nadčasové řešení komplexně pojímající i okolí místa jeho provede-

ní, které vzejde ze stávající parkové úpravy při vhodném dořešení okolí navrženého památníku. Cílem vyhlášovatele je vytvořit prostor jak pro kontakt v místě se nacházejících a procházejících osob, tak i pro konání oficiálních vzpomínkových akcí, například Dne válečných veteránů.

Duben 2019

Předpokládaný termín vyhlášení

GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ – AREÁL TRÁVNÍČKOVA A PŘÍKOP Č. P. 25, BRNO

Dvoufázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel
Předmět soutěže

Generální finanční ředitelství
Komplexní rekonstrukce ve dvou brněnských lokalitách pro potřeby Finanční správy České republiky. První lokalitou je bývalý vojenský areál Trávníčkova, druhou je Příkop č. p. 25.

Předpokládaný termín vyhlášení

Není znám.

NÁRODNÍ ÚŘAD PRO KYBERNETICKOU A INFORMAČNÍ BEZPEČNOST, BRNO-ČERNÁ POLE

Dvoufázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel
Předmět soutěže

Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost
Stavba nového sídla pro potřeby Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost v brněnských Černých polích. Nové sídlo by mělo splňovat vysoké nároky na efektivitu práce, podporu inovativnosti a příjmemné pracovní prostředí.

Předpokládaný termín vyhlášení

Není znám.

NOVÝ HORÁCKÝ ZIMNÍ STADION, JIHLAVA

Užší jednofázová projektová architektonická soutěž o návrh

Vyhlašovatel
Předmět soutěže

Statutární město Jihlava
Zpracování architektonického řešení projektu „Nový Horácký zimní stadion Jihlava“.

Předpokládaný termín vyhlášení

Není znám.

CENTRUM OBCE STŘEDOKLUKY

Jednofázová projektová architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel	Obec Středokluky
Předmět soutěže	Zpracování architektonicko-urbanistického návrhu za účelem nalezení co nejlepšího řešení center obce Středokluky, historického, současného a servisního centra obce. Předmětem soutěže bude také umístění a řešení programu obecního úřadu s doplňkovými funkcemi a řešení objektu dobrovolných hasičů a technických služeb obce.
Předpokládaný termín vyhlášení	Srpen 2019

REVITALIZACE NÁMĚSTÍ MÍRU V TIŠNOVĚ

Jednofázová otevřená projektová architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel	Město Tišnov
Sekretář	Markéta Pražanová
Předmět soutěže	Zpracování architektonicko-urbanistického návrhu revitalizace nám. Míru v Tišnově. Cílem revitalizace je úprava centrálního náměstí jako hlavního reprezentativního a pobytového veřejného prostranství města Tišnova. Budoucí podoba náměstí by měla na základě revize a případné reorganizace stávajícího funkčního využití a prostorového uspořádání, nabídnout inspirativní prostor pro současné potřeby desetitisícového historického města. Součástí podkladů bude podrobné zadání, založené na koncepci rozvoje města a veřejné diskusi.
Ceny a odměny celkem	687 tis. Kč
Předpokládaný termín vyhlášení	31. 5. 2019
Porota	Petr Pelčák, Pavel Jura, Petr Todorov, Jiří Dospíšil, Karel Souček, náhradníci František Kuda, Eva Wagnerová, Václav Šíkula, Jan Křehlík, Luboš Chvíla, Alena Doležalová, Soňa Matušková, Václav Drhlík, Ales Navrátil, přizvaní experti Zdeňka Vydřová, Alois Jebavý

PARKOVACÍ DŮM U KRAJSKÉHO ÚŘADU, OSTRAVA

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Statutární město Ostrava
Předmět soutěže	Návrh architektonického řešení novostavby parkovacího domu na pozemcích parc. č. 2634/8 a 2634/47 v k. ú. Moravská Ostrava a řešení souvisejícího parteru a dále návrh jeho úpravy v rámci řešeného území v rozsahu vymezeném dle soutěžních podkladů.
Předpokládaný termín vyhlášení	Není znám.

PAVILON INFEKČNÍCH NEMOCÍ

Jednofázová užší projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Fakultní nemocnice Hradec Králové
Předmět soutěže	Výstavba nového pavilonu má přinést řešení a nápravu problémů starého provozu a havarijního stavu budovy infekční kliniky z minulého století. Zadavatel si je vědom, že prostorové uspořádání infekčních pracovišť je klíčovou komponentou pro kontrolu šíření infekčních nemocí. V historii navrhovaná infekční pracoviště se minimálně soustředila na nově přicházející infekční onemocnění, jako jsou např. SARS či Ebola, nebylo počítáno, že bude možné tak snadné cestovat mezi kontinenty a přenést do středoevropského prostředí infekční onemocnění nám regionálně vzdálená. I ve FN HK je nezbytné nalézt rovnováhu mezi pavilonem, který je otevřeným, přístupným a veřejným místem, a současně pavilonem, který umožňuje redukcii šíření infekčních nemocí. Odhadované investiční náklady na realizaci Pavilonu infekčních nemocí bez technologií a vybavení jsou 230 milionů Kč bez DPH.
Předpokládaný termín vyhlášení	Není znám.

REKONSTRUKCE KC SVRATKA A RADNICE, JUNDROV

Jednofázová otevřená užší architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Statutární město Brno, městská část Brno-Jundrov
Předmět soutěže	Řešení investičního záměru rekonstrukce budovy kulturního centra Svratka a radnice, nacházející se na ulici Veslařská 56 v Brně, v centrální části městské části Brno-Jundrov, a to i s návazností na její bezprostřední okolí.
Předpokládaný termín vyhlášení	Není znám.

VELUX®

Ideální horní prosvětlení

Dálkově ovládaná střešní okna
VELUX INTEGRA®

- předvolené programy
- systém izolace **ThermoTechnology™**
- dešťový senzor
- dálkový ovladač
- bezúdržbové provedení

A close-up portrait of an elderly man with thinning grey hair and blue eyes. He is wearing a brown tweed jacket over a light blue shirt. He is holding a gold metal watch bracelet in his hands, looking directly at the camera with a slight smile. The background is a dark, textured brown.

Někdy jde o víc.

VLADIMÍR BECHYNĚ
MISTR HODINÁŘ

BECHYNĚ
HODINÁŘSTVÍ

WWW.HODINARSTVIBECHYNE.CZ

BIM

INSIDE & OUT

ARCHICAD 22 radikálně mění BIM navrhování fasád domů a zpracování jejich technické dokumentace. Současně přináší významná zlepšení při tvorbě konstrukčního modelu a správě informací a navyšuje výkon při práci se 2D dokumenty.

myarchicad.com

OPEN BIM™

GRAPHISOFT®
ARCHICAD 22

NAŠE STRAVENKA

KARTA S FÉROVÝMI PODMÍNKAMI

Zjednodušte život firmě i zaměstnancům se stravenkovou kartou Naše stravenka

Pro firmy

- nulová provize od zaměstnavatelů
- jednoduchý způsob objednávání karet i administrace
- odpadá složité rozdávání papírových stravenek

Pro zaměstnance

- zůstatek na kartě má neomezenou platnost
- možnost platit v restauracích a prodejnách Lidl a Kaufland
- útrata až 1 600 Kč za den

Objednávejte na:

800 115 435 (Po – Pá, 8-17)

info@nasestravenka.cz

www.nasestravenka.cz

Naše stravenka **i v mobilní aplikaci**

